

Raadsvoorstel 2013.0071048

Onderwerp Evaluatie Sportnota 'Sport in een beweeglijk perspectief'

Portefeuillehouder A. Elzakalai
Steller Maurits van Tubergen Lotgering
Collegevergadering 15 oktober 2013
Raadsvergadering

1. Samenvatting

Wat willen we bereiken?

Op 12 februari 2009 heeft u de Sportnota 'Haarlemmermeer in beweeglijk perspectief' vastgesteld. In deze nota is verwoord hoe wij ons de komende jaren inzetten om een gezond beweegklimaat in Haarlemmermeer te realiseren. Hierbij is een missie beschreven, welke luidt: Aan het eind van de looptijd van de Sportnota:

- Heeft iedereen een leven lang vrije keuze in sport- of bewegingsvorm.
- Bestaat een breed en gevarieerd sport- en beweegaanbod, aansluitend op wensen van inwoners.
- Is sport en bewegen een instrument om gezondheid te bevorderen, het leven in de wijken en kernen te verbeteren, participatie en integratie te stimuleren.
- Krijgen alle kinderen op school kwalitatief hoogwaardig bewegingsonderwijs.
- Draagt sport bij om de gemeente Haarlemmermeer vitaal en attractief te maken.
- Heeft topsport een toegevoegde waarde voor de inwoners en de gemeente zelf en faciliteert de gemeente het bedrijven van topsport.

De ambitie is als volgt geformuleerd:

De gemeente Haarlemmermeer streeft ernaar dat in 2012:

- 70% (nu 67%) van de volwassen inwoners (18+) aan sport doet.
- 50% (nu 29%) van 4 – 18 jarigen dagelijks sport of anderszins actief beweegt, waarvan 2 x per week binnen het bewegingsonderwijs op school.
- Het realiseren van deze doelstellingen door een integrale aanpak vanuit verschillende sectoren en partijen tot stand is gekomen.
- De organisatorische geledingen van de sportvereniging aanzienlijk versterkt zijn.
- Als gevolg hiervan een sportklimaat aanwezig is waarin topsport gestimuleerd en gefaciliteerd wordt.

Bij de totstandkoming van de evaluatie van de Sportnota hebben wij een groot deel van onze partners en belanghebbenden betrokken. Zo is voor het Sportlandschap een vragenlijst onder onze inwoners verspreid en voor het kwalitatieve deel van het onderzoek zijn onder andere scholen, sportaanbieders, wijkcomités en sporters gevraagd hun kijk op de afgelopen beleidsperiode te geven.

Ook is Sportservice Haarlemmermeer betrokken bij het opstellen van deze nota. Zij hebben bijvoorbeeld een sportcongres gewijd aan de evaluatie, waar alle betrokken partijen hun mening konden geven. Ook zijn onze inwoners via onze eigen communicatiekanalen opgeroepen om te reageren. Alle betrokkenen hebben derhalve de kans gehad om hun reactie te geven tijdens de georganiseerde bijeenkomst, maar ook om deze schriftelijk aan ons kenbaar te maken. Op 6 juni 2013 is de conceptversie van deze nota ook met u besproken. Alle ontvangen reacties zijn verwerkt in deze nota.

Wat gaan we daarvoor doen?

Om na te gaan of wij aan onze missie en ambitie hebben voldaan is de Sportnota geëvalueerd. Op 22 februari 2012 hebben wij u reeds op de hoogte gebracht middels een tussenrapportage. De conceptversie van de evaluatie hebben wij op 06 juni met u besproken. Deze eindevaluatie bestaat uit twee delen, te weten een kwantitatief deel en een kwalitatief deel. De eindversie van de evaluatie willen wij graag met u delen.

Wat mag het kosten?

Gezien de evaluatie stellen wij voor het overgrote deel van ons beleid voort te zetten. Tevens worden enkele beleidswijzigingen voorgesteld. Beiden worden binnen het reeds aan ons beschikbaar gestelde budget gerealiseerd.

Wie is daarvoor verantwoordelijk?

De wethouder sport is coördinerend wethouder en namens het College verantwoordelijk voor de uitvoering van de nota 'Haarlemmermeer in beweeglijk perspectief'. Vanuit zijn kader stellende rol is de gemeenteraad verantwoordelijk voor het vaststellen van de beleidskaders voor het sportbeleid in Haarlemmermeer.

Wanneer en hoe zal de raad over de voortgang worden geïnformeerd?

De raad zal ieder jaar via de Planning- en Controlcyclus op de hoogte worden gebracht van de vorderingen. Tevens zal over vier jaar opnieuw een evaluatie van het sportbeleid plaats vinden, waarvan de uitkomsten met u besproken zullen worden.

Na vaststelling van de evaluatie zal deze onder alle sportverenigingen verspreid worden en tevens via de gemeentelijke communicatiekanalen onder de aandacht gebracht worden.

2. Voorstel

Op grond van het voorgaande besluit het college de raad voor te stellen om:

1. in te stemmen met de 'Evaluatie Sportnota 'Sport in een beweeglijk perspectief';
2. de huidige werkzaamheden binnen de programmalijnen voort te zetten;
3. de programmalijn 'Van sportstimulering naar duurzaam bewegen' te ontwikkelen om na de jeugd ook volwassenen actief aan het sporten te krijgen;
4. de programmalijn 'Sport en bewegen in de openbare en fysieke ruimte' te ontwikkelen om onze inwoners te stimuleren meer te bewegen en gezonder te leven;
5. Zwanenburg en Overbos als vierde en vijfde prioritaire wijk aan te wijzen zodat deze succesvolle aanpak verder over de gemeente verspreid kan worden. De toevoeging van deze twee wijken zal kostenneutraal gebeuren;
6. de tarieven van de gemeentelijke indooraccommodaties voor seizoen 2014-2015 niet te indexeren.

3. Uitwerking

Wat willen we bereiken?

In deze nota nemen wij u mee in de evaluatie van de Sportnota. Dit gebeurt op dezelfde wijze als bij de nota die in 2009 is vastgesteld. Begonnen zal worden met onze algemene doelstellingen, waarna wij ons richten op de sportaccommodaties, de programmalijnen (sport in de wijk, sport op school en verenigingsondersteuning) om af te sluiten met topsport. Binnen elk aandachtsgebied worden de in de Sportnota omschreven doelstellingen aangehaald, waarna aangegeven wordt of en op welke wijze wij de doelstellingen hebben behaald. Vervolgens wordt aangegeven op welke wijze wij de komende jaren ons binnen deze hoofdstukken verder willen ontwikkelen.

Op 22 februari 2012 hebben wij u op de hoogte gebracht middels een tussenrapportage. De eindevaluatie die wij nu aan u voorleggen bestaat uit drie delen, te weten een kwantitatief deel, een kwalitatief deel en een beleidsmatige combinatie van deze twee. Alle drie de documenten zijn bij deze nota gevoegd. De resultaten van deze evaluatie willen wij graag met u delen.

Als het om sportambities gaat, legt de gemeente Haarlemmermeer de lat hoog. Door het aanbieden van optimale sportfaciliteiten en ondersteuning wil de gemeente een bijdrage leveren aan een vitale samenleving. Sport maakt mensen gezonder, actiever en meer betrokken. Ondanks het huidige economische tij, waarbij vele gemeenten zich beperken tot wat hoogst noodzakelijk is, kiest Haarlemmermeer om te blijven investeren in sport en daarmee in het welzijn van de bewoners. Wij zijn ervan overtuigd dat de investeringen zich terug betalen. Sport speelt zich immers niet alleen af binnen de kalklijnen van het speelveld maar ook ver daarbuiten. Sport blijkt een krachtige aanjager van sociale cohesie te zijn (uit de Staat van de Haarlemmermeer komt naar voren dat sport voor 40% bijdraagt), brengt mensen bij elkaar, bevordert de integratie (bijvoorbeeld van mensen met een beperking) en speelt ook een voorname rol bij de citymarketing van onze gemeente. Door de gemeente met sport te profileren, vergroten wij de naamsbekendheid van Haarlemmermeer. Door te investeren in ondernemerschap, kan sport ook fungeren als economische motor. Faciliteiten als het Sportcomplex Koning Willem Alexander en evenementen zoals de Major League Baseball hebben een aantrekkende werking op ondernemers en kunnen ook gunstige economische effecten veroorzaken.

Missie:

Op 12 februari 2009 heeft u de Sportnota 'Haarlemmermeer in beweeglijk perspectief' vastgesteld. In deze nota is verwoord hoe wij ons de komende jaren in zetten om een gezond beweegklimaat in de Haarlemmermeer te realiseren. Hierbij is een missie beschreven, welke luidt: Aan het eind van de looptijd van de Sportnota:

- Heeft iedereen een leven lang vrij keuze in sport- of bewegingsvorm.
- Bestaat een breed en gevarieerd sport- en beweegaanbod, aansluitend op wensen van bewoners.
- Is sport en bewegen een instrument om gezondheid te bevorderen, het leven in de wijken en kernen te verbeteren, participatie en integratie te stimuleren.
- Krijgen alle kinderen op school kwalitatief hoogwaardig bewegingsonderwijs.
- Draagt sport bij om de gemeente Haarlemmermeer vitaal en attractief te maken.
- Heeft topsport een toegevoegde waarde voor de inwoners en de gemeente zelf, en faciliteert de gemeente het bedrijven van topsport.

De ambitie is als volgt geformuleerd:

De gemeente Haarlemmermeer streeft ernaar dat in 2012:

- 70% (nu 67%) van de volwassen inwoners (18+) aan sport doet.
- 50% (nu 29%) van 4 – 18 jarigen dagelijks sport of anderszins actief beweegt, waarvan 2 x per week binnen het bewegingsonderwijs op school.
- Het realiseren van deze doelstellingen door een integrale aanpak vanuit verschillende sectoren en partijen tot stand is gekomen.
- De organisatorische geledingen van de sportvereniging aanzienlijk versterkt zijn.
- Als gevolg hiervan een sportklimaat aanwezig is waarin topsport gestimuleerd en gefaciliteerd wordt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vier jaar na het schrijven van deze Sportnota staan wij nog altijd achter de hierboven omschreven missie. Wij zijn van mening dat deze goed omschrijft welke rol wij als gemeente spelen in dit werkveld, alsmede een duidelijke richting aanwijst. Hoewel wij van mening zijn dat wij reeds goed scoren op deze missie, willen wij de komende jaren graag verder bouwen op het fundament dat wij de afgelopen jaren hebben neergezet.

Algemene doelstellingen:

Uit het kwantitatieve onderzoek Sportlandschap komt naar voren dat onze inwoners erg veel sporten en dit afgelopen vier jaar ook meer zijn gaan doen. Het gevolg hiervan is dat de scores op de RSO-norm (Richtlijn Sportdeelname Onderzoek) ver boven het landelijke gemiddelde uitstijgen. Dit gaat niet alleen op voor de jongsten, maar juist ook voor senioren, die veel sportiever zijn dan leeftijdsgenoten elders in het land. Ook op basis van de Fitnorm kan worden geconcludeerd dat ons sportbeleid succesvol is.

De beste resultaten zijn geboekt in onze drie prioritaire wijken (Rijsenhout, Graan voor Visch en Getsewoud). In deze wijken is door Sportservice Haarlemmermeer extra ingezet om beweegachterstanden weg te werken of te voorkomen. En met succes dus. Omdat deze werkwijze zich bewezen heeft, zijn wijzen wij vanaf dit jaar een extra prioritaire wijk aan. De werkzaamheden in de eerste drie prioritaire wijken worden langzaam afgebouwd, doordat ze overgedragen worden aan lokale aanbieders zoals sportverenigingen en scholen. Hierdoor wordt tijd en personele ruimte vrij gespeeld om de nieuwe wijken op te pakken.

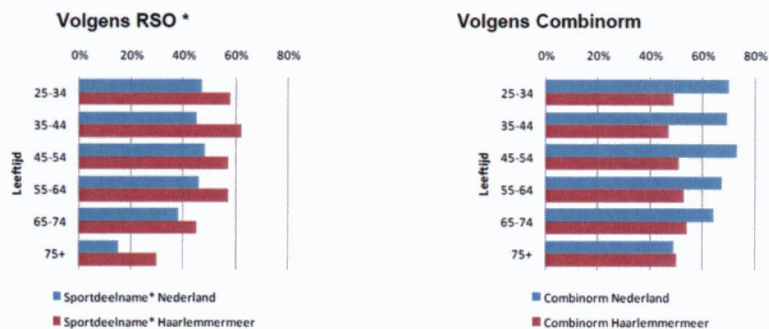
Op vergelijkbare wijze willen wij ons meer richten op volwassenen. Momenteel is verreweg de meeste aandacht gericht op de jeugd, vanuit de gedachte 'jong geleerd is oud gedaan'. De Haarlemmermeerse jeugd sport momenteel ver boven het landelijke gemiddelde van zowel de RSO als de Fitnorm, waardoor wij verwachten dat wij ook hier inzet kunnen afbouwen. De ruimte die ontstaat, willen wij gebruiken voor andere (of oudere) groepen.

Uit de evaluatie blijkt dat het met de gemiddelde sportvereniging beter gaat dan vier jaar geleden. Het aantal wachtlijsten neemt af, de verenigingen hebben meer leden en nieuwe sporten hebben hun plek binnen onze gemeentegrenzen weten te veroveren. Helaas is dit een gemiddeld beeld, want er zijn ook verenigingen die een ledenteruggang ervaren of financiële problemen hebben. Wij blijven dan ook inzetten op de ondersteuning van de sportverenigingen. Dit gebeurt op uitvoerend niveau met de organisatie van clinics op scholen of het werk van combinatiefunctionarissen, maar ook worden de verenigingsbesturen ondersteund. Dit gebeurt bijvoorbeeld door de organisatie van themabijeenkomsten of ondersteuningstrajecten op het gebied van accommodatiebeleid,

maar ook adviestrajecten op maat worden met regelmaat aangeboden. Tevens organiseert Sportservice de Sportfair, waar de sportverenigingen zich kunnen tonen aan potentiële nieuwe leden.

Helaas hebben wij de beweegpercentages van de Nederlandse Norm Gezond Bewegen, die wij ons ten doel hebben gesteld, niet gehaald. Zowel bij de volwassenen als bij de jeugd blijven deze onder de streefwaarden. Sterker nog, wij blijven hierbij onder het landelijke gemiddelde. De verklaring voor deze tegenvallende score ligt in het feit dat de score op deze norm vooral beïnvloed wordt door het dagelijks beweeggedrag. Bewegen in clubverband is niet voldoende. Ook op de dagen dat er geen wedstrijd of training is, is voldoende bewegen een 'must'. Uit diverse onderzoeken blijkt echter dat er in onze gemeente nog wel tijd gevonden wordt om te sporten, maar de dagelijkse beweging schiet erbij in. Om het beweeggedrag te verbeteren, beginnen wij met de programmalijs 'Sport en bewegen in de openbare en fysieke ruimte'. In deze programmalijs zetten wij ons in om de niet-gebonden sporten (zoals hardlopers, skaters, fietsers en roeiers) te faciliteren en promoten. Deze sporten passen bij de huidige behoeften, waarin men zelf wil beslissen waar en wanneer men sport en beweegt. Daarnaast gaan wij ons richten op het dagelijks beweeggedrag. Dit blijft dus niet beperkt tot sportgedrag, het gaat er om dagelijks op verschillende manieren in beweging te zijn.

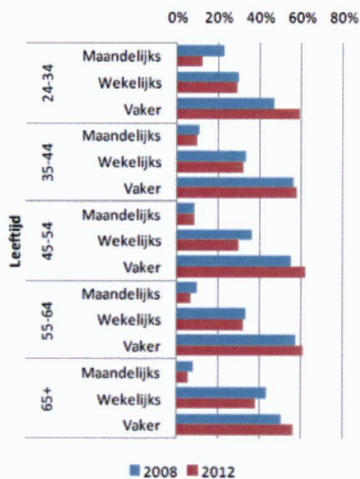
Sportgedrag Haarlemmermeer in vergelijking met Nederland, naar leeftijd (2012)

* Sportdeelname is landelijke gedefinieerd als minstens 40 keer per jaar, voor Haarlemmermeer als wekelijks.

Bron: Sport een leven lang (SCP), Bevolkingsenquête 2012.

Sportfrequentie (2008-2012)

Sportgedrag 4-11 jarigen, naar wijk(type) (2008-2012)										
	RSO		Lidmaatschap		Gemiddeld aantal keer sporten (sporters)					
	2008	2012	(sporters)		Maandelijks		Wekelijks		Vaker	
			2008	2012	2008	2012	2008	2012	2008	2012
Historische kernen	87	85	80	74	3	2	27	27	70	72
Contrastdorpen	87	94	74	83	2	0	32	24	66	76
Vijfhuizen	93	94	70	73	0	0	34	23	66	77
Rijsenhout	85	94	76	91	4	1	34	23	63	76
Lisserbroek	82	*	78	*	4	*	27	*	70	*
Mozaïekkernen	89	89	81	81	3	2	26	26	72	71
Hoofddorp dorp	85	85	75	78	2	0	30	23	69	77
Nieuw-Vennep dorp	84	*	85	*	3	*	27	*	70	*
Zwanenburg	86	87	83	80	3	5	26	23	71	72
Badhoevedorp	95	90	81	84	4	1	22	22	75	77
Kleine Moderne wijken	86	83	70	70	1	4	41	23	58	74
Graan voor Visch	74	83	*	62	*	5	*	32	*	63
Pax	91	78	72	84	0	6	35	11	65	83
Linguenda	92	91	76	66	2	0	39	26	59	74
Grote Moderne wijken	87	84	75	77	2	2	37	32	60	66
Bornholm	82	85	76	70	4	0	33	38	63	62
Overbos	86	83	75	83	2	4	41	31	57	65
Toolenburg	90	84	75	78	2	2	37	29	61	69
Postmoderne wijken	86	88	78	78	3	2	37	28	60	70
Floriande	88	86	80	77	3	2	33	26	63	73
Getsewoud	86	90	77	80	3	2	40	31	56	67

Bron: Bevolkingsenquêtes: 2008 en 2012

Wat gaan we komende jaren doen?

Wij kunnen concluderen dat wij het goed gedaan hebben, maar dat er ook uitdagende acties in het verschiet liggen. Nu uit de cijfers naar voren komt dat het sportgedrag binnen onze gemeentegrenzen erg hoog is, maar men te weinig beweegt willen wij hier meer aandacht aan gaan besteden. Dit willen wij doen door de programmalijn 'Sport en bewegen in de openbare en fysieke ruimte' te ontwikkelen. Binnen dit programma zal vooral gemikt worden op dagelijks beweeggedrag en ongebonden sporters zoals wandelaars, hardlopers, fietsers, skaters en ruiters.

Wij realiseren ons dat de doelstelling die wij ons gesteld hadden voor wat betreft de Nederlandse Norm Gezond Bewegen te ambitieus is. Wij blijven ons echter inzetten om deze score te verhogen. De komende jaren streven wij er naar onze score op de NNGB te verbeteren met als doel dichterbij de landelijk gemiddelde score op de NNGB te komen. Ook de Fitnorm en de RSO willen wij blijven meten, zodat wij een goed beeld houden van het beweeggedrag van onze inwoners. Op deze twee normen scoren wij boven het landelijke gemiddelde. Wij zijn van mening dat wij de komende jaren moeten proberen deze score verder te verbeteren, maar tevreden moeten zijn als wij de huidige prestaties op de Fitnorm en RSO handhaven.

Middels Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) gaan we ons komende jaren inzetten voor een gezonde omgeving en een gezonde jeugd. In een nauwe samenwerking met publieke en private partijen zetten wij ons in om gezond eten en bewegen voor jongeren gemakkelijk en aantrekkelijk te maken. Deze aanpak wordt als eerste in Zwanenburg en Overbos gestart, maar zal bij gebleken succes ook in andere delen van de gemeente georganiseerd worden.

Accommodaties:

Ambities:

- Zowel binnen- als buitensportaccommodaties voorzien in de wensen en behoeften van het groeiend aantal inwoners van Haarlemmermeer.
- Zowel de gekozen locatie, kwaliteit en kwantiteit van de accommodaties zijn zodanig dat niet actieve inwoners gestimuleerd worden om structureel te gaan sporten en bewegen.
- Multifunctionaliteit van accommodaties heeft voorkeur boven mono-functionaliteit.

Renovatie en aanleg

Op het gebied van accommodaties is de afgelopen jaren veel gebeurd. Vooral de buitensport heeft hiervan reeds geprofiteerd. Zo zijn diverse grasvelden omgezet in kunstgrasvelden, maar ook zijn bij diverse verenigingen extra velden aangelegd. Deze mutaties doen zich vooral bij voetbalclubs voor maar ook de hockeysport profiteert ervan. De binnensport heeft de afgelopen jaren evenmin stil gestaan. Zo is een gymzaal in Graan voor Visch gemoderniseerd, is de Sporthoeve gerenoveerd en binnen de beleidsperiode zijn twee tennishallen in Nieuw Vennep gebouwd. Momenteel wordt verder hard gewerkt aan de bouw van het Sportcomplex Koning Willem Alexander en de voorbereidingen van de bouw van een nieuwe Sporthal in Zwanenburg.

Multifunctioneel gebruik

Getracht wordt deze voorzieningen zo multifunctioneel mogelijk te benutten. Natuurlijk wordt het bewegingsonderwijs hiervoor ingezet, maar overdag benutten meer partijen deze accommodaties. Zo zijn bij diverse verenigingen Buitenschoolse Opvang-organisaties actief die na schooltijd de sportvelden gebruiken en ook is er een trend gaande waarbij binnen diverse sporten extra techniektrainingen worden aangeboden door de vereniging, of door externe partijen. Ook in de avonden wordt meer en meer optimaal gebruik gemaakt van de sportaccommodaties. Goed om te zien, is dat de verenigingen zelf ook steeds meer aan het zoeken zijn naar partners. Zo werkt UNO al enige tijd samen met cricketvereniging De Kickers, zijn de sportverenigingen op het Arnolduspark een gezamenlijk lidmaatschap begonnen (De Arnolduspas) en gebruiken diverse verenigingen (onder andere SV Badhoevedorp, Hoofddorp Pioniers en SV Pax) hun accommodatie om tezamen met regionale verenigingen hun talenten op te leiden. Verder worden de kantines van de verenigingen multifunctioneel gebruikt, zoals die van een handbalvereniging die een dojo (judo-zaal) huisvest.

Bezetting gymzalen

Voor de binnensportaccommodaties is een pilot gestart: E-games. E-games zijn interactieve video-spellen waarmee de jeugd wordt gestimuleerd om te gaan bewegen. Uit de resultaten van de pilot blijkt dat het enthousiasme onder deze groep groot is, wij zullen hier dan ook de komende jaren mee door gaan. Er is echter bij diverse gymzalen nog ruimte om de zaal extra te verhuren. Het blijkt echter moeilijk om deze uren gevuld te krijgen. Ook na overleg met wijkraden, Sportservice, Sportfondsen en Ymere zijn weinig initiatieven ontstaan. Vervolgens is ook middels een in de Informeer uitgeschreven prijsvraag getracht om ideeën te genereren, maar ook nu zonder resultaat. De bezetting van deze locaties blijft derhalve ook aankomende jaren onze aandacht krijgen.

Tarieven

Uit de evaluatie komt naar voren dat binnensportverenigingen zich zorgen maken over de tarieven voor de binnensportaccommodaties. Indien onze tarieven met omliggende gemeenten worden vergeleken, behoren wij bij de duurste gemeenten. Wij besluiten dan ook om de tarieven van onze binnensportaccommodaties voor seizoen 2014-2015 niet te indexeren. Hiermee zal een exploitatietekort van € 17.000 optreden, welke de opvolgende jaren cumulatief zal oplopen. Dit voorstel zal door de exploitant van de 'overige sportaccommodaties' worden verwerkt in zijn aanbieding. De hieruit voortvloeiende financiële effecten zijn reeds in de programmabegroting 2014-2017 verwerkt.

Tariefensysteem

De afgelopen jaren hebben wij hard gewerkt aan het onderzoek naar een nieuw tariefensysteem. Het uitgangspunt hierbij was om de kostprijs van de accommodaties hierop van invloed te laten zijn. Op basis hiervan zijn verschillende modellen ontwikkeld, maar elk model had tot gevolg dat de huurtarieven van diverse verenigingen exponentieel zouden stijgen. Daarnaast veroorzaakt dit ook nadelige fiscale effecten voor de verenigingen. Dit beschouwen niet alleen de betrokken verenigingen als zeer onwenselijk, ook wij zijn van mening dat dit geen wenselijke ontwikkeling zou zijn. Wij hebben dan ook besloten het tariefensysteem niet aan te passen en verder te gaan met de huidige systematiek.

Ingekomen reactie accommodaties

Naast vragen over individuele situaties hebben wij van een betrokken inwoner een brief ontvangen over de verdeling van de financiële middelen tussen binnen- en buitensportaccommodaties. Er wordt hierbij aandacht gevraagd voor de buitensportaccommodaties aangezien daar ook het grootste deel van de sporters zit. Wij kiezen er niet voor op deze wijze tegen investeringen in sportaccommodaties aan te kijken. Wij hechten grote waarde aan kwalitatief goede en kwantitatief voldoende accommodaties, voor zowel de binnen- als de buitensporters, en zullen ook in de toekomst investeren in beiden al naargelang de behoefte.

Wat gaan we komende jaren doen?

De afgelopen beleidsperiode zijn grote stappen voorwaarts gemaakt in zowel de binnen- als de buitensportaccommodaties. In 2014 worden daarnaast het nieuwe complex van de Hoofddorp Pioniers en het Sportcomplex Koning Willem Alexander geopend. Nog niet alle binnensportaccommodaties worden volledig verhuurd. Uit de evaluatie komt echter naar voren dat sportverenigingen en wijkraden nog kansen zien hier verandering in aan te brengen. Ook willen wij deze ambitie betrekken bij de aanbesteding van de exploitatie van de overige indooraccommodaties.

Een andere methode om deze bezettingsgraad te verhogen is door goed te kijken naar het soort accommodatie dat wij gebruiken en bouwen. Sportzalen zijn veel geschikter voor sport- en onderwijsgebruik dan gymzalen omdat ze ongeveer twee keer zo groot zijn en ook een hoger plafond kennen. Wij zullen dan ook bij toekomstige renovaties bekijken of er mogelijkheden zijn een gymzaal om te bouwen tot sportzaal. Ook bij nieuwbouw zal bekeken worden of hierdoor voor zowel het onderwijs als het sportgebruik een meerwaarde kan ontstaan.

Aangezien er op dit moment bij enkele verenigingen behoefte ontstaat aan extra capaciteit, zal eind 2013 een behoefte-onderzoek onder de buitensportverenigingen opgestart worden. Verenigingen zoals UNO, DSOV en de beachvolleybal-afdeling van Volleybal Club Haarlemmermeer lopen tegen de grenzen van hun sportcomplex op en hebben bij ons aangeklopt voor hulp. Ook de rugbyclub Haarlemmermeer Hawks is nog op zoek naar een structurele accommodatie. Wel hebben wij voor hen ondertussen een tijdelijke trainingslocatie kunnen vinden. Wij zijn nog niet voornemens voor de rugbyclub een eigen accommodatie te realiseren, maar blijven hen helpen te zoeken naar een geschikte locatie. Deze zal waarschijnlijk op een van de velden van reeds bestaande sportcomplexen gerealiseerd worden.

Programmalijnen:

Ambities:

- Structurele sport- en beweegactiviteiten zijn voor iedereen toegankelijk.
- De maatschappelijke effecten van sport zijn versterkt door de samenwerking tussen de verschillende domeinen: $1 + 1 = 3$;
- De komende jaren wil de gemeente dat het bewegingsonderwijs verbetert. Enerzijds door scholen te stimuleren om meer vakleerkrachten aan te stellen en anderzijds meer accommodaties beschikbaar en geschikt te maken voor het bewegingsonderwijs. De impuls combinatiefuncties biedt een mooie kans om vakleerkrachten aan te stellen voor het geven van bewegingsonderwijs en/of Motorische Remedial Teaching (MRT);
- De verantwoording voor het verzorgen van bewegingsonderwijs ligt primair bij de school(besturen);
- In 2012 kan op 90% van alle scholen elke leerling van 4 tot 18 jaar dagelijks sporten binnen en buiten de schooluren;
- De gemeente gaat de subsidieregeling voor sportverenigingen aanpassen, zodat sportverenigingen en -organisaties hun rol beter kunnen uitoefenen. In de nieuwe opzet belonen wij vooral uitbreiding en innovatie van het sportaanbod in samenspel met maatschappelijke partners (zoals scholen en welzijnsinstellingen). De financiële ondersteuning is niet alleen voor verenigingen, maar ook voor andere niet gesubsidieerde sportaanbieders. Wij kunnen ons voorstellen dat er ook commerciële aanbieders zijn met een interessant maatschappelijk aanbod.

Sport en school

Ons sportbeleid gaat uit van 'jong geleerd is oud gedaan'. Mede hierom vinden wij het aanbieden van frequent en kwalitatief hoogwaardig bewegingsonderwijs erg belangrijk. De organisatie van het bewegingsonderwijs is een eerste verantwoordelijkheid van het schoolbestuur. Echter omdat wij het bewegingsonderwijs van grote waarde achten voor een gezonde actieve leefstijl met voldoende beweging proberen wij de schoolbesturen facilitair te ondersteunen daar waar wij kunnen. Zo heeft Sportservice bijvoorbeeld een consultant bewegingsonderwijs in dienst. Deze consultant ondersteunt scholen en vakleerkrachten bij het verbeteren van het bewegingsonderwijs. Er worden scholingen gegeven en ook worden docenten begeleid in hun werk. Uit een recente peiling komt naar voren dat 88% van de basisscholen een vakleerkracht in dienst heeft, en 100% van de middelbare scholen.

De peiling onder 67 basisscholen geeft het volgende beeld: 59 scholen hebben een vakleerkracht, 7 scholen geven aan dat er gebruik wordt gemaakt van een bevoegde groepsleerkracht, dan wel dat deze aanwezig/verantwoordelijk is tijdens de les van een onbevoegde groepsleerkracht. Ook de enige Speciaal Onderwijs school in onze gemeente heeft een eigen vakleerkracht. De gymles mag in geen geval de sluitpost worden binnen de kerndoelen van het primair onderwijs. Wij zullen, waar mogelijk, de schoolbesturen blijven wijzen op het belang van kwalitatief goed bewegingsonderwijs in de motorische ontwikkeling en sociale vaardigheden van onze jeugd.

In samenwerking met deze consultant zijn wij bezig met de implementatie van een leerlingvolgsysteem. Een grote meerderheid van de scholen zal hier gebruik van gaan maken. Deze volgt de ontwikkeling van de individuele leerling maar kan ook breder gebruikt worden bij de inzet en keuze van gerichte activiteiten van ons sportbeleid. Blijkt namelijk dat een kind een achterstand heeft op het motorische of fysieke vlak, dan biedt Sportservice diverse projecten en activiteiten aan om deze achterstand weg te werken. Voorbeelden hiervan zijn Motorische Remedial Teaching, Club Extra en ook Obelixitas kan hiertoe gerekend worden. Bovendien kan de kwaliteit en effectiviteit van het bewegingsonderwijs hierdoor beter gemonitord worden en ontvangen wij algemene informatie, bijvoorbeeld over de deelname aan sport en bewegen en/of de mate van zwemvaardigheid.

Ten slotte worden scholen ondersteund door de combinatiefunctionarissen, die tijdens en na schooltijd sportactiviteiten organiseren op de scholen. Met behulp van deze combinatiefuncties worden tijdens en na schooltijd ruim 2.500 beweegmomenten georganiseerd, waar 42.698 keer door kinderen op is ingeschreven.

Commerciële partners

Wij richten ons met het sportbeleid niet alleen op scholen of sportverenigingen, ook andere sportaanbieders proberen wij te faciliteren binnen bestaande regelingen en projecten. Zo hebben zowel de squash als de judosport de groeisportstatus gekregen, bieden wij commerciële evenementorganisatoren de ruimte om sportevenementen te organiseren en ondersteunen wij commerciële aanbieders bij het indienen van subsidie-aanvragen voor de Sportimpuls (Rijksregeling). Ook hebben wij onlangs besloten te participeren in de Rijksregeling aangaande de Buurtsportcoaches. Deze zullen tezamen met commerciële aanbieders worden opgezet en gefinancierd.

Aangepast sporten

Samen met vijf andere gemeenten werken wij samen om het aangepast sporten goed op de kaart te zetten. Gezamenlijk dragen wij ook zorg voor de aanstelling van een consultant aangepast sporten, welke fulltime bezig is om in de regio het aangepast sporten te ontwikkelen. Zo adviseert zij zowel sportaanbieders als individuen, organiseert zij scholingen en promoot zij haar werkzaamheden en het aanbod zoveel als kan. Ondanks, of misschien wel dankzij dat de consultant al enige jaren bezig is, zien wij nog steeds een groei in het aantal aangepast sporters en in het aanbod van activiteiten. Wij blijven deze werkwijze dan ook voortzetten.

Tezamen met andere gemeenten in regio Kennemerland is een subsidie aanvraag ingediend bij de provincie om extra aandacht te kunnen besteden aan de aangepaste sporters. Helaas is deze aanvraag voor dit jaar afgewezen. Wij hebben ondertussen overleg met de provincie hierover gevoerd en hebben op basis daarvan goede hoop dat onze aanvraag na enkele aanpassingen volgend jaar alsnog gehonoreerd wordt.

Een van de acties voor de komende jaren is het ontwikkelen van de programmalijn "Van sportstimulering naar duurzaam bewegen". De ontwikkeling van deze programmalijn heeft als doel om volwassenen, en zeker ook ouderen, meer aan het bewegen te krijgen. Getracht zal worden dit aanbod dicht bij huis te realiseren (Sport in de Wijk), laagdrempelig op te zetten en vooral ook zo goedkoop mogelijk. Om dit te bereiken zal samengewerkt worden met diverse partijen zoals Sportservice Haarlemmermeer, Sportplaza en de lokale sportaanbieders. Ook de nieuwe programmalijn 'Sport en bewegen in de openbare en fysieke ruimte' past gezien het beweggedrag van deze doelgroep prima in deze ambitie.

Amendement

Bij de vaststelling van de Sportnota is tevens een amendement over aangepast sporten aangenomen. Deze omvat de volgende zaken:

- 1) Een jaarlijks programma opstellen voor het doen van aanpassingen aan sportaccommodaties zodat deze toegankelijk zijn voor gebruikers en bezoekers met een handicap.

In 2010 is een onderzoek verricht naar de toegankelijkheid van onze sportaccommodaties. Hieruit kwam naar voren dat alle grote accommodaties goed toegankelijk waren, maar dat diverse oudere gymzalen dit niet waren. In overleg met de Belangengroep Gehandicapten Haarlemmermeer en Sportservice Haarlemmermeer is echter besloten hier geen aanpassingen in aan te brengen, omdat op dit moment tevens geen vraag is naar deze aanpassingen. Wij blijven deze behoefte natuurlijk volgen.

- 2) Het uitwerken van een persoonsgebonden budget

Uit de context van het raadsdebat van destijds¹ komt naar voren dat het hier meer specifiek ging om het verzoek om vanuit de WMO de financiële vergoeding niet te beperken tot een sportrolstoel, maar ook andere specifieke sportmaterialen te vergoeden. In 2011 is de WMO-verordening aangepast en kan een individuele voorziening voor aangepaste sporters beschikbaar worden gesteld, dat niet perse een sportrolstoel hoeft te zijn. Zo is onlangs nog een roeier geholpen met aangepaste roeispanten en een hardloper is geholpen aan een speciale prothese.

Sinds 2013 is de regeling nog verder doorgetrokken dan de sportwereld. In de WMO-verordening 2013 staat in Artikel 13, lid 3 en 4 het volgende geschreven:

Lid 3. Voor het meedoen aan sportieve activiteiten, waaraan zonder hulpmiddel niet meegedaan kan worden, kan een individuele voorziening in de vorm van een financiële tegemoetkoming beschikbaar worden gesteld, te besteden aan een sportrolstoel of een ander aangepast hulpmiddel. De wensen en behoeften op bijvoorbeeld sportief terrein zijn zo divers, dat er geen standaard aanbod in het natura assortiment te realiseren is.

Lid 4. Ook voor het meedoen aan andere dan sportieve activiteiten kan een financiële tegemoetkoming toegekend worden om een noodzakelijk hulpmiddel aan te schaffen.

¹ Zie de verslagen van 16 oktober 2008 en 29 januari 2009.

- 3) Onderzoeken tegen welke meerkosten in het Programma van Eisen van het Huis van de Sport kan worden opgenomen dat deze voorziening tevens dienst zal doen als een Regionaal Centrum voor Aangepast Sporten.

Wij zijn niet beslissingsbevoegd aangaande dit onderwerp. Deze verantwoordelijkheid ligt bij de sportbonden en NOC*NSF. Wij hebben binnen Sportcomplex Koning Willem-Alexander (het Huis van de Sport) alle voorwaarden geschapen voor zowel deelnemers als bezoekers om als toplocatie voor aangepast sporten te dienen. NOC*NSF is hiervan op de hoogte. Wij zijn dan ook van mening dat wij aan dit amendement tegemoet gekomen zijn.

Respect

Hoewel wij tot op heden erg tevreden zijn over de wijze waarop onze sportaanbieders open staan voor alle inwoners, willen wij, extra aandacht vestigen op deze bereidheid. Wij willen met alle sportverenigingen een convenant ondertekenen waarin iedereen verklaart haar uiterste best te doen om alle inwoners te verwelkomen en respectvol te behandelen, ongeacht scheidsrechtelijke beslissing, geslacht, seksuele voorkeur of fysieke en cognitieve mogelijkheden.

Overigens zijn er in onze gemeente al diverse goede initiatieven ontstaan. Zo heeft RKSVC Pancratijs het landelijke nieuws gehaald met hun 'kaart voor een kaart'-project. Reeds in 2011 is deze club een actie gestart om geschreeuw en geweld langs de lijn tegen te gaan. Spelers van de jeugdteams deelden een zogeheten Van de Kaart-kaart uit aan ouders en andere supporters, wanneer zij schreeuwen of schelden. Afdeling West van de KNVB heeft het initiatief bekroond met een prijs voor projecten die sportief gedrag moeten bevorderen. Ook hebben de Haarlemmermeerse voetbalverenigingen zich als collectief opgesteld tegen wangedrag. Samen met de KNVB is op 22 april 2013 een convenant getekend waar de verenigingen en de nationale bond afspraken maken over hun omgang met elkaar en over het nastreven van een gezond sportklimaat.

Naar aanleiding van de bespreking van de concept evaluatienota door uw raad d.d. 6 juni 2013 zoeken wij op dit thema met het onderwijsveld de samenwerking. Daar wordt reeds gewerkt aan het bestrijden van pestgedrag. Door samen te werken met de sportverenigingen kan hier naar verwachting meerwaarde worden behaald. Wij verwachten u halverwege 2014 meer te kunnen vertellen over deze samenwerking.

Sport als middel

Om onze doelstellingen te bereiken gaan wij integraal aan het werk. Met deze werkwijze zijn wij in staat om met dezelfde inspanning betere resultaten te halen. Onder het motto "Iedereen moet mee kunnen doen" streven wij in het kader van het minimabeleid ernaar om zoveel mogelijk kinderen uit gezinnen met weinig financiële draagkracht de kans te geven om te sporten. Onze gemeente is daarom aangesloten bij het Jeugdsportfonds. Het Jeugdsportfonds betaalt de contributie en benodigde sportattributen. Gezien de stijging van het aantal aanvragen bij het Jeugdsportfonds (van 219 aanvragen in 2011 naar 294 in 2012) voorziet dit ook in een behoefte.

De gemeente zelf ondersteunt via de bijzondere bijstand gezinnen, door een bijdrage in de kosten voor sportkleding en schoolzwemmen. Daarnaast is met Sportservice afgesproken dat haar activiteiten laagdrempelig worden georganiseerd. Dit houdt in dat er gevarieerd aanbod is, dicht bij de inwoner. Maar het betekent ook dat veel activiteiten kosteloos worden aangeboden, en als er al betaald moet worden voor deelname, dat dit dan meer een symbolische waarde moet hebben dan dat dit gebeurt om kosten te dekken. Ten derde kunnen diverse verenigingen bij ons een Verenigings Ondersteunings Subsidie aanvragen, welke bedoeld is om de contributie van jeugdleden laag te houden.

Samen met het onderwijsveld is gewerkt aan het topsportvriendelijk maken van het voortgezet onderwijs, met als kers op de taart de gehonoreerde aanvraag voor de LOOT-status (Landelijke Organisatie Onderwijs en Topsport). Samen met het gezondheidsbeleid is gekomen tot de erkenning als Jongeren Op Gezond Gewicht-gemeente. Deze status houdt in dat wij samen met onder andere de Vrije Universiteit en de GGD werken aan het terugdringen van het overgewicht bij jongeren. Om overlast van hangjongeren tegen te gaan organiseren Sportservice en Meerwaarde sportactiviteiten voor deze jongeren. Om de gemeente in het land op de kaart te zetten worden aansprekende Sportevenementen gebruikt, die naast een sportieve functie hebben, ook bijdragen aan onze citymarketing. Ten slotte wordt samen met de Ruimtelijke ordening en Recreatiebeleid gewerkt aan de realisatie van sport- en beweegveldjes in de wijk en de openbare ruimte. Dit zijn slechts enkele voorbeelden van de successen die met deze werkwijze geboekt zijn. Hiermee is wel aangetoond dat sport behalve een doel, ook steeds meer een middel wordt.

Zienswijze aangepast sporten

Vanuit de WMO-raad is aandacht gevraagd voor het aangepast sporten en dan met name voor de doelgroep senioren. In de Sportnota maken ouderen en mensen met een beperking integraal deel uit van het beleid. Hierdoor is niet altijd zichtbaar dat ook deze doelgroep wordt meegenomen in de beleidsontwikkeling. Bij de volgende rapportages brengen wij duidelijker in beeld welke resultaten voor deze doelgroepen behaald zijn.

Wat gaan we komende jaren doen?

Uit de evaluatie komt naar voren dat de leeftijdsgroep 12 tot 17 jaar maar liefst 40% boven het landelijke gemiddelde scoort op de Fitnorm, en ook op de RSO scoort deze groep goed. Nu de jeugd zo goed scoort op deze normen, willen wij onze focus een enigszins verschuiven naar oudere leeftijdsgroepen. Deze zijn moeilijk te vatten, maar door de programmalijs 'Van sportstimulering naar duurzaam bewegen' uit te rollen, denken hier goede scores in te kunnen behalen.

De afgelopen vier jaar zijn mooie resultaten bereikt binnen het wijkgericht werken. In onze prioritaire wijken is in ieder geval een gezonder sportklimaat ontstaan en ook is de samenwerking tussen verschillende partijen verbeterd. Wij vragen ons echter af of deze structuur al sterk genoeg is om deze wijken te verlaten en ons op andere wijken te richten. In samenwerking met de drie wijken willen wij bezien op welke wijze de werkzaamheden afgebouwd kunnen worden, zodat wij ook andere wijken kunnen ondersteunen zonder dat het werk in deze drie wijken aan kwaliteit inboet. Als nieuwe wijken zijn Zwanenburg en Overbos gekozen. In beide wijken zijn de scores op de beweegnormen voor verbetering vatbaar en wordt overlast door oudere jeugd ervaren. Natuurlijk wordt gestreefd naar meer sportparticipatie en een gezondere leefstijl. Om dit extra kracht bij te zetten zal ook Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) zich op deze wijk richten.

Door de samenwerking van de sportvereniging met het onderwijs en de wijk ontstaat een steeds belangrijkere rol voor de vereniging. De komende jaren willen wij deze maatschappelijke rol van de vereniging nog verder benutten. De exacte invulling hiervan gaan wij samen met de verenigingen bepalen, maar dat de sportverenigingen meer kunnen bijdragen aan duurzaamheid, gezondheid, re-integratie en dergelijke is voor alle partijen duidelijk. De grote uitdaging zal gevormd worden door het ervaren tekort van vrijwilligers; men is al druk genoeg met de kern-activiteiten. De winst voor verenigingen moet dan ook duidelijk naar voren komen.

Verenigingen geven aan grote zorgen te hebben omtrent vrijwilligers. Wij willen dan ook komende jaren inzetten op de ondersteuning van verenigingen op dit vlak. Een van de mogelijkheden is het inzetten eerder genoemde project 'Meer vrijwilligers kortere tijden', maar wij willen graag onderzoeken welke mogelijkheden er nog meer zijn.

Uit de evaluatie komt naar voren dat veel verenigingen niet op de hoogte zijn van de subsidies die wij voor hen beschikbaar hebben, terwijl ze aangeven wel behoefte te hebben aan deze subsidies. Wij gaan dan ook de subsidiemogelijkheden in beeld brengen en elke sportaanbieder hiermee bekend maken.

Sport wordt steeds meer een middel in plaats van een doel. Dit is in wijken niet anders. Sport zorgt voor integratie van verschillende bevolkingsgroepen, zorgt ervoor dat mensen sociale contacten opdoen, overlast wordt ermee aangepakt en ook komen allerlei normen en waarden aan bod tijdens het bewegen. Om deze rol van sport nog verder te benutten is op 04 december 2012 (2012-0009993) besloten deel te nemen aan de Buurtsportcoach-regeling. Deze Rijksregeling is een uitbreiding op de combinatiefuncties.

Nog meer dan nu reeds gebeurd zullen de buurtsportcoaches verbanden leggen tussen verschillende partijen, met als doel de krachten die binnen een wijk bestaan met elkaar te laten acteren. Hierbij zal niet enkel de jeugd aangesproken worden, juist ook de andere leeftijdsgroepen zullen worden betrokken en geactiveerd. Vanaf 2013 willen wij dan ook proberen met sport als middel als intermediair in de buurt te functioneren. Om dit te bereiken willen wij nog meer met in de wijk actieve partijen om tafel gaan, om aanbod op elkaar aan te sluiten en elkaar te versterken in onze ambities.

Wij gaan ook komende jaren verder in het samenwerkingsverband Aangepast Sporten. De gemeentelijke samenwerking heeft voor onze minder valide inwoners een duidelijke meerwaarde en daarom zetten wij deze werkwijze ook komende jaren door.

Ondanks dat het in onze gemeente nog geen probleem is, willen wij extra aandacht vestigen op de rol van respect binnen het sporten. Hierbij zal een brede scope gehanteerd worden, wat wil zeggen dat wij samen met alle verenigingen willen uitspreken dat wij respect voor de wedstrijdleiding, medespelers, tegenstanders en de eigendommen van anderen hoog in het vaandel hebben. Ook het onderwijsveld zal worden betrokken. Om dit te onderstrepen zijn wij voornemens samen met de sportaanbieders en schoolbesturen een convenant te ondertekenen. Overigens zijn diverse verenigingen en scholen al druk bezig met dit onderwerp.

Topsport:

Ambitie:

- De samenwerking tussen breedtesport (talent-ontwikkeling), topsport en onderwijs gaan versterken;
- Het verbeteren van het (top)sportklimaat en ontwikkelen van een topsportcultuur, voortbouwend op het bestaande profiel en de sterke punten van de gemeente en de sportinfrastructuur;
- Drie sporten als kernsport heeft benoemd voor de komende vier jaar;
- Vaststellen sporten als kernsporten voor 4 jaar (Olympische cyclus);
- Een topsportloket en topsportplatform gaat inrichten. De organisatorische inbedding wordt binnen bestaande organisaties gezocht;
- Een select aantal topevenementen gaat faciliteren;
- Topsport in de gemeente Haarlemmermeer meer bekendheid gaat geven door gerichte, positieve communicatie en PR;
- Geven van een kwaliteitsinjectie aan topsport-accommodaties;
- De gemeente zal actief participeren binnen het netwerk van het Olympisch plan.

Jaar van de sport

De afgelopen periode zijn wij ons tevens meer gaan richten op de organisatie en/of facilitering van topsportevenementen. Hoewel wij hier selectief in te werk gaan, hebben wij afgelopen jaren onder andere Olympia's Tour, een hockey interland en het NK Dressuur mogen verwelkomen. Voor de komende jaren willen wij deze lijn voortzetten en daarbij onze topsportaccommodaties en ons landschap benutten.

Het jaar 2014 willen wij gaan gebruiken om onze inwoners te laten zien welke mogelijkheden onze gemeente reeds biedt om in beweging te komen. Natuurlijk wijzen wij hier op ons sterke verenigingsleven en de aanwezige sportaccommodaties, maar wij willen juist ook laten zien welke mogelijkheden de openbare ruimte geeft om bijvoorbeeld te fietsen, wandelen of skaten. Deze boodschap willen wij ondersteunen met de organisatie van diverse sportevenementen, die ons de kans geven onze beleidsdoelstellingen nog breder aan het licht te brengen. In dit Jaar van de Sport willen wij bestaande en nieuwe (top)sportevenementen koppelen aan de breedtesport. Zo zullen in aanloop naar deze events clinics gegeven en willen wij kijken op welke wijze wij een nog grotere maatschappelijke spin off kunnen realiseren.

Statussporten

In 2009 zijn direct drie kernsporten aangewezen, te weten honkbal, synchron zwemmen en (ritmische) gymnastiek. Deze sporten hebben in het verleden aangetoond dat ze zowel op jeugd- als op senioreniveau tot de landelijke top behoren, en doen dat nog steeds. Deze drie sporten krijgen van ons een financiële ondersteuning voor hun topsportplan, naast dat ze de beschikking hebben over een combinatiefunctionaris en de ondersteuning vanuit het topsportloket. Tevens kunnen deze drie sporten uit kijken naar de opening van een nieuwe topsportlocatie in 2014.

Eind 2012 zijn tevens twee groeisporten aangewezen. De squash- en judosport worden op dezelfde wijze ondersteund als de kernsporten al moet vanzelfsprekend de inhoud hiervan nog vorm krijgen gezien het korte tijdsbestek waarin deze twee sporten deze status hebben verworven. Voor de groeistatus zien wij meer potentiële sporten en wij zullen dan ook tezamen met deze sporten bekijken hoe wij deze sporten zowel in de breedtesport als op het hoogste niveau verder kunnen ontwikkelen. Hierin zal naast het Topsportloket ook Sportservice Haarlemmermeer een belangrijke rol spelen.

Topsportloket

Bij de vaststelling van deze Sportnota zijn wij ons voor het eerst gaan richten op Topsport als beleidsterrein. De gehele organisatie hiervoor moest nog opgezet worden en derhalve zijn wij hier ook direct mee aan de slag gegaan. Topsport Kennemerland en Sportservice Noord Holland hebben de opdracht gekregen om gezamenlijk het Topsportloket Haarlemmermeer te vormen. Het Topsportloket heeft als doel om zowel de individuele topsporters als de kern- en groeisporten te ondersteunen in hun ontwikkeling. Hoewel hier grote stappen in zijn gemaakt, moet dit loket zich nog verder ontwikkelen tot een sterke partner. Hierover zijn periodiek gesprekken met beide partijen, die wij ook de komende periode zullen vragen om hun rol binnen het Topsportloket op te pakken.

Onderwijs

Een belangrijke pijler voor het verrichten van topsport is een goede koppeling met het onderwijsveld. Om nationale selecties in onze gemeente te kunnen huisvesten zijn wij in gesprek gegaan met gemeente Amsterdam en het Centrum voor Topsport en Onderwijs Amsterdam over een mogelijke samenwerking. Hier is positief op gereageerd waardoor toekomstige in Haarlemmermeer gevestigde nationale selecties gebruik kunnen maken van Amsterdamse onderwijsfaciliteiten. Maar ook binnen onze gemeentegrenzen wordt de verbinding tussen sport en onderwijs steeds hechter. Zo heeft het Haarlemmermeer Lyceum de LOOT-status ontvangen. Dit houdt in dat de school studie- en trainingsfaciliteiten biedt voor topsporters. Hierdoor zullen uit de gehele regio toptalenten naar Haarlemmermeer komen. Naast het deze LOOT-status wordt ook gewerkt aan het Topsport-vriendelijk maken van andere onderwijsinstellingen, om sporttalenten zo goed mogelijk te faciliteren. Zo wist het Kaj Munk College reeds dit vignet te bemachtigen.

Wat gaan we komende jaren doen?

Wij gaan de omschrijving van de groei- en de kernsportstatus aanpassen. Vanaf heden zal de groeisportstatus alleen nog verleend worden aan verenigingen die met hun talentontwikkeling aan de top staan. Een kernsportstatus is er voor die verenigingen die zowel hun talenten als hun senioren op het hoogste landelijke niveau hebben presteren. Er is dus niet langer sprake van een promotie/degradatieregeling, het zijn twee aparte statussen. Hiermee geven wij meer waarde aan de ontwikkeling van jeugdsport, de basis voor een succesvolle topsportbodem.

In de eerste helft van 2014 willen wij een overeenkomst opstellen met de vijf statussporten en de daarbij betrokken verenigingen. Het is momenteel namelijk bij zowel de gemeente als de verenigingen niet duidelijk wat men precies van elkaar mag verwachten. Zaken als de hoogte van de subsidie(s), de daarbij behorende prestatie, de ondersteuning van SSH en het Topsportloket, de medewerking van de vereniging aan activiteiten van SSH, de inzet van combinatiefunctionarissen en het gebruik van de accommodatie.

Aangezien het topsportloket door zowel sporters als verenigingen als waardevolle faciliteit gezien wordt, zullen wij hier geen grote veranderingen in aanbrengen. Verder willen wij het topsportloket een bindend adviesrecht geven bij de toe- dan wel afwijzing van topsportsubsidies. Het loket zal vanaf heden dus vroeg in dit traject betrokken worden, zodat zij ook in een vroeg stadium advies kunnen geven aan zowel de aanvrager als aan de gemeente.

Een kritische factor voor de verdere groei van de topsport in onze gemeente is de aanwezigheid van passend onderwijs. De komende jaren zal dan ook actief gesproken worden met het onderwijs om de koppeling tussen onderwijs en sport te verbeteren.

Nu onze gemeente een LOOT-school heeft (Haarlemmermeer Lyceum), is het zaak de regionale talenten aan ons te binden. Het is voor veel talenten vanaf heden namelijk niet meer nodig om ver te reizen naar een LOOT-school, waardoor mogelijk veel kostbare trainings-, onderwijs of rusttijd verloren gaat. Tevens willen wij nog niet in onze gemeente gevestigde talenten de kans bieden om gebruik te maken van onze onderwijsfaciliteiten, alsmede onze sportaccommodaties. Op deze wijze willen wij onze steun bijdragen aan een gezond topsportklimaat in Nederland. Met de komst van deze LOOT-status heeft zich direct een landelijke handbal talentencentrum bij ons gemeld, welke vanaf het reeds lopende seizoen in onze gemeente is gaan trainen.

Voor landelijke trainingscentra (zoals die van het synchroonzwemmen) is het een noodzaak dat de sporters mogelijkheden geboden krijgen om hun sportloopbaan te combineren met hoger onderwijs. Aangezien wij binnen onze gemeentegrenzen deze faciliteiten niet kunnen bieden, gaan wij een samenwerking aan met gemeente Amsterdam. Amsterdam heeft hiervoor een bestuurlijk commitment toegezegd, echter de verdere uitwerking zal hiervan in 2013 en 2014 plaats gaan vinden.

Samenvattend

De afgelopen vier jaar hebben wij een ambitieus sportbeleid gevoerd. De grootste focus lag hierin voornamelijk op de breedtesport, waarin wij sport niet alleen als doel hebben gesteld, maar tevens als middel hebben ingezet. Zo draagt breedtesport bij aan de volksgezondheid, bevordert het de integratie (van bijvoorbeeld inwoners met een beperking) en is het ook een belangrijke aanjager van sociale cohesie. Daarnaast hebben wij voor het eerst ook aandacht besteedt aan topsportontwikkeling binnen onze gemeentegrenzen. Hierin hebben wij voornamelijk een faciliterende rol gespeeld.

Deze focusverdeling komt ook naar voren in de onderstaande tabel (gebaseerd op de programmabegroting 2012), waarin een beeld gevormd wordt van de wijze waarop wij zowel de breedte- als de topsport financieel ondersteunen.

	Producten & activiteiten & subsidies	Jaarlijks
Breedtesport	Stimulering breedtesport	€1.800.000
	Buitensport	€6.900.000
	Binnensport	€8.150.000
	Grondprijzen compensatie (buitensport)	€8.410.000
Topsport	Topsportloket	€80.000
	Overige topsportsubsidies	€120.000

	Investerings	Investering in beleidsperiode
Breedtesport	Nieuwe buitensportvelden Sportcomplex Koning Willem Alexander & Honkbalcomplex Hoofddorp	€4.000.000 €60.000.000
Topsport	Sportcomplex Koning Willem Alexander, Pioniers, Hippische piste	€8.000.000

Om topsport te ondersteunen maken wij gebruik van twee begrotingsposten, te weten het topsportloket en subsidies die gebruikt worden om onze statussporten te ondersteunen. Daarnaast zijn er afgelopen jaren drie topsportaccommodaties gerealiseerd. De breedtesport wordt financieel zwaarder ondersteund. Niet alleen worden projecten in wijken, op verenigingen en bij scholen georganiseerd, ook is bijna het volledige onderhoud aan de sportaccommodaties toe te wijzen aan breedtesport. De afgelopen vier jaar is een groot aantal nieuwe buitensportaccommodaties gerealiseerd. Tevens wordt er hard gewerkt aan het Sportcomplex Koning Willem Alexander en het honkbalcomplex van de Hoofddorp Pioniers, welke eveneens in grote mate aan breedtesport toe te wijzen zijn.

Concluderend

Zoals blijkt uit al het bovenstaande dat wij de afgelopen periode grote stappen vooruit hebben gemaakt en dat er mooie resultaten zijn geboekt. Wij zetten onze huidige werkzaamheden dan ook voort om deze successen de komende jaren verder uit te breiden. De evaluatie geeft ons echter ook belangrijke aandachtspunten mee, waar wij graag mee aan de gang gaan om ons nog meer als gezonde en sportieve gemeente te presenteren. Deze zijn in bovenstaande hoofdstukken allemaal benoemd.

Wat mag het kosten?

Uit de evaluatie komt naar voren dat wij het overgrote deel van onze werkzaamheden willen voortzetten. Tevens worden enkele beleidswijzigingen voorgesteld. Door binnen de huidige werkzaamheden opnieuw te prioriteren en werkzaamheden over te dragen aan sportaanbieders kunnen beiden binnen de reeds aan ons beschikbaar gestelde budget worden gerealiseerd.

Wie is daarvoor verantwoordelijk?

De wethouder sport is coördinerend wethouder en namens het College verantwoordelijk voor de uitvoering van de nota 'Haarlemmermeer in beweeglijk perspectief'. Vanuit haar kaderstellende rol is de gemeenteraad verantwoordelijk voor het vaststellen van de beleidskaders van het sportbeleid in Haarlemmermeer.

Wanneer en hoe zal de raad over de voortgang worden geïnformeerd?

De raad zal ieder jaar via de Planning- en Controlcyclus op de hoogte worden gebracht van de vorderingen. Tevens zal over vier jaar opnieuw een evaluatie van het sportbeleid plaats vinden, waarvan de uitkomsten met u besproken zullen worden.

Communicatie

Na vaststelling van de evaluatie zal deze onder alle sportverenigingen verspreid worden en tevens via de gemeentelijke communicatiekanalen onder de aandacht gebracht worden. Tevens zal de evaluatie worden toegelicht in het persgesprek.

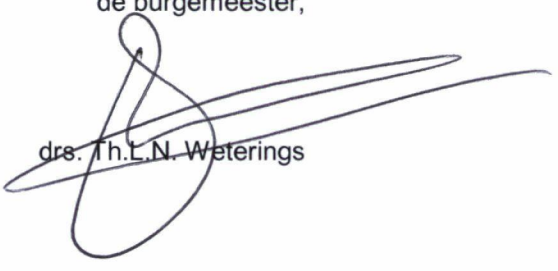
4. Ondertekening

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
de secretaris,

de burgemeester,

drs. C.H.J. Brugman

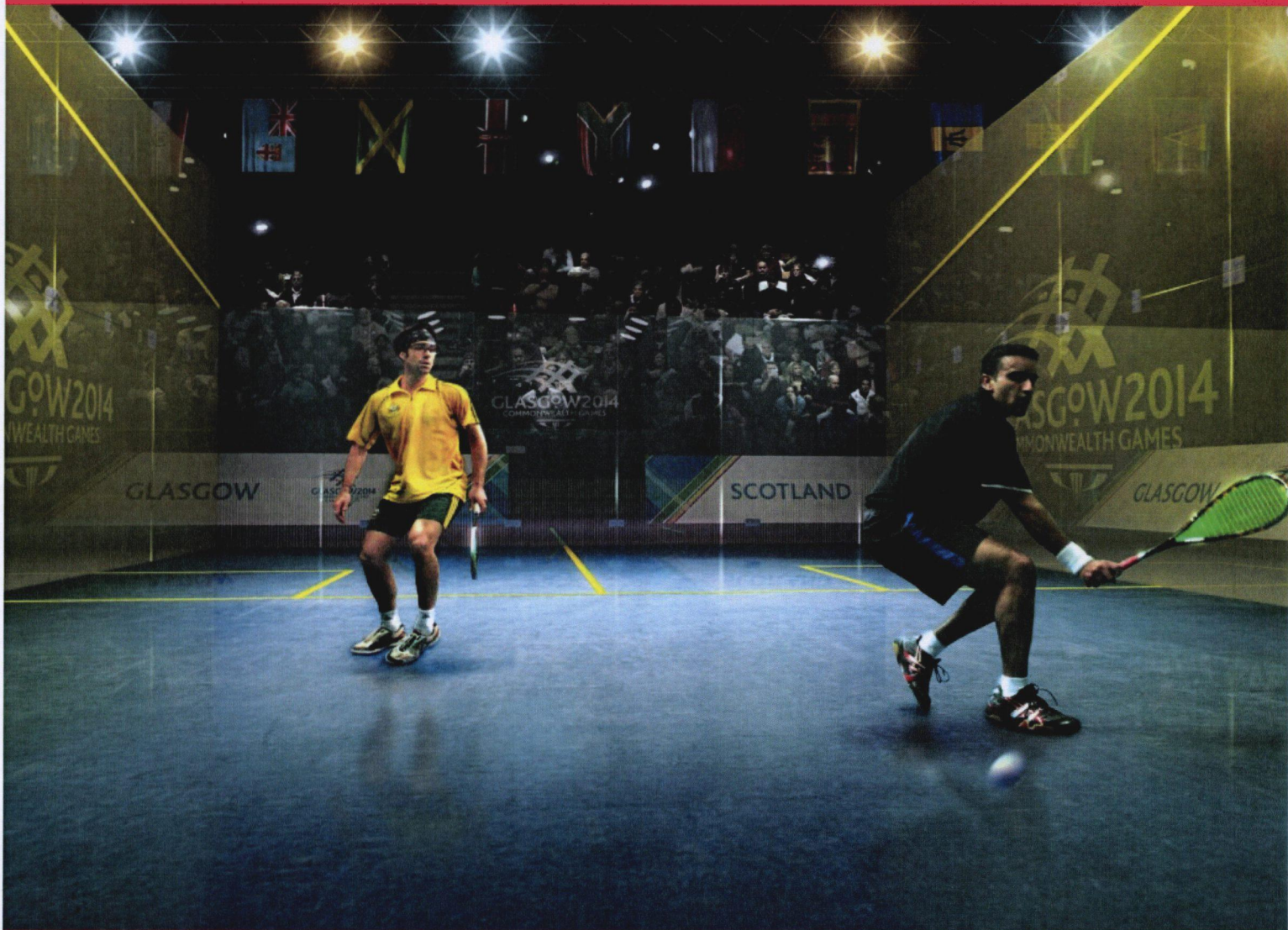

drs. Th.L.N. Weterings

Bijlage(n)

--> 3

EVALUATIE SPORTNOTA

BREEDTESPORT

Breedtesport

Onze doelstellingen en ambities

Iedereen heeft een leven lang vrij keuze in sport- of bewegingsvorm	√
Er bestaat een breed en gevarieerd sport- en beweegaanbod, aansluitend op wensen van bewoners.	√
Sport en bewegen zijn een instrument om gezondheid te bevorderen, het leven in de wijken en kernen te verbeteren, participatie en integratie te stimuleren.	√
Krijgen alle kinderen op school kwalitatief hoogwaardig bewegingsonderwijs.	√
Draagt sport bij om de gemeente Haarlemmermeer vitaal en attractief te maken.	√
We streven ernaar dat in 2012 70% van de volwassen inwoners (18+) aan sport doet.	X
We streven ernaar dat in 2012 50% van 4 – 18 jarigen dagelijks sport of anderszins actief beweegt, waarvan 2 x per week binnen het bewegingsonderwijs op school.	X
Het realiseren van deze doelstellingen is door een integrale aanpak vanuit verschillende sectoren en partijen tot stand gekomen.	√
De organisatorische geledingen van de sportvereniging zijn aanzienlijk versterkt.	+/-
Het bewegingsonderwijs is verbeterd.	√
De gemeente past de subsidieregeling voor sportverenigingen aan, zodat we vooral uitbreiding en innovatie van het sportaanbod in samenspel met maatschappelijke partners (zoals scholen en welzijnsinstellingen) belonen. De financiële ondersteuning is niet alleen voor verenigingen, maar ook voor andere niet gesubsidieerde sportaanbieders.	X

1.1 Beweeggedrag

Wat hebben we gedaan?

Het overgrote deel van de werkzaamheden binnen de Sportnota zijn gericht op de stimulatie van het beweeggedrag van onze inwoners. Dit kan in de voorwaardenscheppende rol zijn, zoals bij de realisatie van sportaccommodaties, maar ook proberen we met de clinics, projecten en evenementen onze inwoners direct te stimuleren meer te gaan bewegen. Onze belangrijkste partner bij deze werkwijze is Sportservice Noord Holland, die in Hoofddorp een eigen Haarlemmermeerse afdeling heeft gevestigd.

Sportservice heeft drie programmalijnen waarbinnen ze werken. Dit betreft Sport in de Wijk, Sport & School en Verenigingsondersteuning. Binnen deze lijnen speelt de Combinatiefunctionaris een sleutelrol. Deze functionaris is actief op verschillende locaties zoals in de wijk, op de vereniging of op school, waardoor een doorgaande leerlijn ontstaat. Hierdoor wordt voor kinderen een drempel weggenomen omdat ze de functionaris ook al op andere locaties hebben gezien, maar ook wordt getracht zo de samenwerking tussen verschillende instanties te verbeteren.

Zoals gezegd zien wij voor de gemeente vooral een faciliterende rol weggelegd. Dat houdt in dat wij onszelf verantwoordelijk voelen voor de realisatie en het grote onderhoud van sportaccommodaties. Om onze inwoners de kans te geven dichtbij huis te sporten en dit op of in een kwalitatief goede accommodatie te doen hebben wij de afgelopen periode op diverse locaties extra inzet gepleegd. Er zijn accommodaties opgewaardeerd, aangevuld of zelfs helemaal nieuw gecreëerd. In het hoofdstuk over accommodaties treft u meer informatie over de inzet die op dit vlak is gepleegd.

Om verenigingen en andere partners de mogelijkheid te geven nieuwe projecten op te zetten of om de kwaliteit van het sportaanbod te vergroten zijn verschillende subsidies beschikbaar. Zo worden diverse verenigingen ondersteund middels de VOS-subsidie welke bedoeld is voor het aanbieden van jeugdsport, kunnen sportaanbieders een SSD-subsidie aanvragen wanneer zij middels een project of evenement het beweeggedrag willen stimuleren en zijn er mogelijkheden om sportevenementen te organiseren middels speciale evenementensubsidies of citymarketinggelden.

Ten slotte spelen sportevenementen een belangrijke rol in de stimulatie van een gezond beweeggedrag. Deze evenementen vinden op verschillende niveaus plaats. Zo worden voor verschillende schoolspordagen georganiseerd samen met verenigingen en heeft Sportservice het Nederlands record touwtjespringen naar zich toegetrokken. Maar ook zetten onze verenigingen zich flink in om middels regionale, nationale of zelfs internationale toernooien sport in een positief daglicht te zetten.

Wat hebben we gepresteerd?

Tussen sport, bewegen en gezondheid bestaat een direct verband: je kan bewegen het goedkoopste medicijn noemen. Bewegen verlaagt namelijk de kans op kanker en hart- en vaatziekten; doodsoorzaak nummer 1 en 2 in Nederland (Bewegen en Gezondheid 2008/2009, TNO, 2010). Meer bewegen houdt ook minder obesitas in, vooral in welvarende landen een toenemend gezondheidsrisico. (www.convenantgezondgewicht.nl: CBS) Dat in sportnota's steeds meer gezondheidsdoelstellingen worden opgenomen is geen modegril, maar rust op de intrinsieke relatie tussen sporten en bewegen. Niet sport op zich, maar bewegen als resultaat ervan wordt dan het eigenlijke beleidsdoel. Deze doelverschuiving is ook in het Haarlemmermeerse sportbeleid zichtbaar.

Het doel van sportstimulering wordt in termen van bewegen geformuleerd, namelijk als het beoogde aandeel inwoners dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). Vanaf 2012 is dit percentage dan ook de enige effectindicator van het sportbeleid in de programmabegroting. Als beweging weliswaar als resultante van sporten het beleidsdoel is, hoe dan deze vorm van bewegen te meten? Het antwoord ligt niet meteen voor de hand, want er bestaan in Nederland vier manieren om sporten en bewegen te meten.

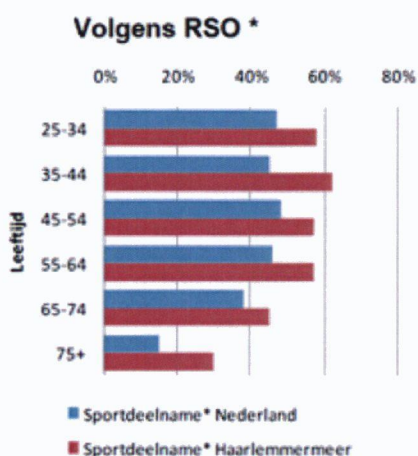
- Richtlijn Sport Onderzoek (RSO): iemand is een sporter als hij de afgelopen 12 maanden ten minste 12 keer heeft gesport. (In het SCP rapport Sport een leven lang, wordt hiervoor de norm minstens 40 weken per jaar gehanteerd).
- Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB): minimaal 5 dagen per week minstens 30 minuten matig intensieve lichamelijke activiteit (onder de 18 jaar elke dag 60 minuten).
- Fitnorm: ten minste drie keer per week gedurende minimaal 20 minuten zwaar intensieve activiteit.
- Combinorm: voldoen aan de NNGB, of de Fitnorm, of beide.

Op de RSO scoren Haarlemmermeeders veel hoger dan het landelijk gemiddelde. Opvallend daarbij is dat dit niet beperkt blijft tot de jeugd, maar vooral ook onze oudste inwoners sportiever zijn dan leeftijdsgenoten elders in het land. Ook sporten onze inwoners vaker dan leeftijdsgenoten in andere gemeenten. Ook op de Fitnorm overstijgen we de landelijke score. Onze inwoners sporten dus niet alleen een jaar lang, maar ook frequent. We kunnen dus zeker stellen dat we de afgelopen jaren onze doelstellingen gehaald hebben.

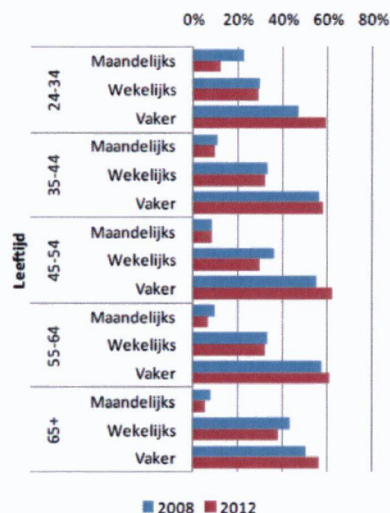
Echter, volwassen inwoners van de Haarlemmermeer scoren met 38% ver onder het landelijk gemiddelde op de NNGB-norm. Opvallend als je bedenkt dat onze inwoners met de Fitnorm en de RSO ruim boven dit gemiddelde scoren. De verklaring hiervan is dat om de NNGB te behalen meer beweging nodig is dan doorgaans bij een lidmaatschap van een sportvereniging bereikt wordt. Omdat je voor de NNGB minimaal vijf dagen per week moet bewegen, is deze norm meer afhankelijk van dagelijkse beweeggewoonten, dan van intensief sportgedrag. Inwoners met een beroep waarbij veel beweging vereist is halen bijvoorbeeld vaker de NNGB. Inwoners stimuleren om de NNGB te halen vanuit sportbeleid is dus niet eenvoudig; de benodigde beweegfrequentie wordt immers vooral bepaald door dagelijkse routines en niet primair door sportgedrag. Waar mogelijk kan dat effectiever via ruimtelijke ordening- en mobiliteitsbeleid.

Een laatste conclusie die we graag willen trekken is dat de extra aandacht op onze drie prioritaire wijken (Rijsenhout, Graan voor Visch en Getsewoud) duidelijk zijn vruchten heeft afgeworpen. De jeugd in deze wijken is meer gaan sporten, frequenter gaan sporten en ook zijn ze vaker lid van een sportvereniging geworden.

Sportgedrag Haarlemmermeer

Sportfrequentie (2008-2012)

Bovenstaande tabel laat zien dat niet alleen onze jongste inwoners sportief zijn, ook de oudere leeftijdsgroepen zijn sportiever dan leeftijdsgenoten in andere gemeenten. Opvallend is de score op de 75+ categorie. De rechter tabel laat zien dat in elke leeftijdsgroep men frequenter is gaan sporten dan vier jaar geleden.

Percentage inwoners dat in 2012 voldoet aan: NNGB, Fitnorm en Combinorm
(Nederland, Haarlemmermeer en wijken en kernen)

	NNGB	Fitnorm	Combinorm
Nederland 18+ ²	59%	22%	66%

Bron: BEWEGEN IN NEDERLAND 2000-2010 (TNO)

	NNGB	Fitnorm	Combinorm
Haarlemmermeer 24+	38%	31%	50%
24-34 jaar	36%	29%	49%
35-44 jaar	30%	30%	47%
45-54 jaar	39%	32%	51%
55-64 jaar	40%	33%	53%
65 jaar en ouder	46%	28%	53%
<i>Historische kernen</i>	40%	33%	52%
<i>Contrastdorpen</i>	39%	27%	49%
Vijfhuizen	39%	30%	49%
Rijsenhout	42%	26%	50%
Lisserbroek	37%	26%	47%
<i>Mozaïekkernen</i>	39%	32%	51%
Hoofddorp dorp	41%	29%	52%
NV dorp	41%	33%	52%
NV Welgelegen	31%	24%	42%
Zwanenburg	38%	36%	50%
Badhoevedorp	40%	37%	53%
<i>Kleine Moderne wijken</i>	39%	28%	51%
Graan voor	32%	27%	45%
Visch			
Pax	43%	31%	54%
Linquenda	38%	26%	50%
<i>Grote Moderne wijken</i>	40%	30%	52%
Bornholm	48%	31%	58%
Overbos	40%	32%	53%
Toolenburg	36%	27%	48%

In bovenstaande tabel is te lezen hoe er op de NNGB en Fitnorm gescoord wordt, uitgesplitst naar de diverse wijken. Opvallend is dat naarmate men ouder wordt, men meer aan de NNGB norm voldoet.

Wat gaan we komende jaren doen?

Het werk dat we op de scholen en op verenigingen hebben gedaan, gecombineerd met de inzet in de wijken heeft geresulteerd in goede scores op het sportgedrag. We willen dan ook deze inzet op dezelfde voet voortzetten. Met de ervaring die we de afgelopen jaren opgedaan hebben verwachten we effectiever te werk te kunnen gaan en nog meer mensen te kunnen betrekken bij onze ambities.

De afgelopen jaren hebben wij ons vooral gericht op de stimulering van de jeugd. Wij zijn er namelijk van overtuigd dat jong geleerd, oud gedaan is. Ondanks dat we ons voornamelijk gericht hebben op drie prioritaire wijken is duidelijk te zien dat dit beleid haar vruchten afgeworpen heeft. Onze jeugd is meer gaan sporten de afgelopen vier jaar en scoort zelfs (ruim) boven het landelijk niveau wanneer je naar de Fitnorm en de RSO kijkt. De scores zijn zelfs dermate goed, dat we onszelf mogen afvragen hoe groot de kans is dat we deze komende jaren nog verder kunnen laten stijgen. In deze zelfde tabellen is af te lezen dat naarmate men ouder wordt, het beweegpercentage afneemt. Hoewel wij het eerder genoemde principe dat een goed beweeggedrag bij de jeugd begint blijven omarmen, willen wij de oudere leeftijdsgroepen activeren. Deze verschuiving sluit ook aan bij de vraag van veel sportverenigingen, die aangeven juist in de oudere leeftijdsgroepen veel verloop te zien en/of meer ondersteuning vanuit de gemeente kunnen gebruiken.

In 2009 hebben wij ervoor gekozen om periodiek onze vooruitgang te monitoren aan de hand van de NNGB-norm. Aanleiding voor dit besluit was de landelijke ambitie die het Olympisch Plan aan de hand van deze norm uitsprak. De geambieerde percentages komen tevens een op een overeen met deze landelijke normen. Uit de analyse van het Sportlandschap komt echter naar voren dat de NNGB voor onze gemeente geen handige norm is. Een goede score op deze norm wordt vooral behaald door wandelen en fietsen naar het werk en andere dagelijkse beweeggewoonten. Eerder onderzoek heeft reeds uitgewezen dat onze inwoners zich vanwege de grote afstanden veel verplaatsen met de auto, en ook uit dit onderzoek komt dat naar voren. Toch willen we ons blijven inzetten om deze NNGB norm te verhogen. We passen echter onze doelstelling aan door uit te gaan van een geleidelijke groei, strevend naar een score gelijk aan het landelijk gemiddelde. Een uitdaging die we graag met onze inwoners en in onze gemeente gevestigde bedrijven aangaan.

1.2 Sport en School

Wat hebben we gedaan?

Onze grootste prioriteit ligt bij de stimulatie van de jeugd. De belangrijkste partner hierbij zijn de scholen. Kinderen brengen hier verreweg de meeste tijd door en ook biedt het onderwijs met haar sportdagen, gymlessen en speelkwartieren veel mogelijkheden om het beweeggedrag te vergroten. Vandaar dat er bij het opstellen van de sportnota voor gekozen is om een aparte programmalijn in te richten voor Sport en School.

De verbetering van het beweeggedrag vindt niet alleen plaats door het aanbieden van gymlessen en sportdagen. Zo wordt samen met Sportservice Haarlemmermeer gekeken naar de inrichting van de schoolpleinen. Door bepaalde speelvoorzieningen te plaatsen of door ze op een specifieke plek neer te zetten worden kinderen uitgedaagd er meer gebruik van te maken. Ook helpt Sportservice bij de verbetering van de gymlessen. Groepsleerkrachten worden ondersteund bij deze lessen. Met lesvoorbeelden of praktische tips kunnen ook zij bijdragen aan meer speelplezier. Een derde voorbeeld van de samenwerking met het onderwijs is de opzet van een leerlingvolgsysteem waarin ook het bewegingsonderwijs een plek zal krijgen. Trends kunnen hieruit gedestilleerd worden en ook kan er op individueel niveau een interventie gepleegd worden indien een kind problemen ervaart of specifieke interesses heeft.

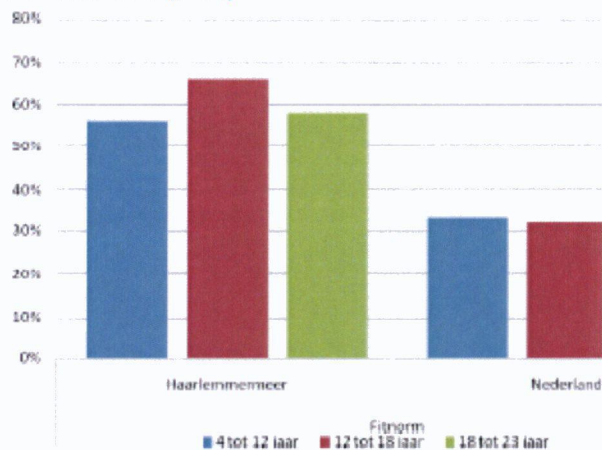
Sportservice organiseert ook haar eigen activiteiten, in samenwerking met het onderwijs. De meeste activiteiten hebben tot doel de kinderen kennis te laten maken met het lokale sportaanbod. De projecten Jeugdsportpas en SportMatchedSchool zijn hier twee voorbeelden van. Kinderen kunnen gedurende een aantal weken vrijblijvend met de trainingen van een vereniging meelopen en daarna beslissen of men lid wil worden van die vereniging. Het blijft echter niet bij kennismaken. Ook wordt actief ingezet op de ondersteuning van leerlingen, wanneer zij door coördinatieve of andere achterstanden het lastig vinden om aan te haken bij het reguliere beweegaanbod. Ten slotte wordt in samenwerking met het onderwijs en de GGD voorlichting gegeven over het belang van een gezonde levensstijl. Daar hoort bewegen bij, maar ook wordt aandacht besteedt aan gezond eetgedrag en een verstandige arbeids-rustverhouding.

Sportservice speelt eveneens een belangrijke rol bij de organisatie van schoolsporttoernooien. Binnen de beleidsperiode is een flinke groei (45%) waar te nemen in het aantal toernooien en het aantal deelnemers. In 2011 zijn 28 schoolsporttoernooien georganiseerd bij twintig verschillende sportverenigingen. Daar hebben ruim 16.000 kinderen in de leeftijd van 4 t/m 12 jaar aan deelgenomen.

Wat hebben we gepresteerd?

Uit onderstaande cijfers is te herleiden dat ons beleid goed gewerkt heeft. Onze jeugd sport aanzienlijk meer dan het landelijk gemiddelde en ook is er een stijging te zien ten opzichte van 2008.

Sportdeelname Haarlemmermeerse jeugd volgens Fitnorm (2012) in vergelijking met Nederland (2010)

Bron: TNO, 2010; Bevolkingsenquête 2012

Uit bovenstaande tabel komt duidelijk naar voren dat onze jongste inwoners ruim boven het landelijk gemiddelde scoren op basis van de Fitnorm.

Sportgedrag onder kinderen en jongeren in Haarlemmermeer (2008-2012)

	2008			2012		
	4-11	12-17	18-23	4-11	12-17	18-23
RSO	87	87	79	87	91	83
Lidmaatschap (sporters)	78	88	73	78	85	74
Deelname aan competitie	50	77	44	56	74	44
Gemiddeld aantal keer						
Maandelijks	3	5	12	2	3	4
Wekelijks	35	16	25	28	15	20
sporten (sporters)	Vaker	63	79	63	70	82
						75

Bron: Bevolkingsenquêtes: 2008 en 2012

Uit bovenstaande tabel wordt duidelijk dat voor de jeugd op het voortgezet onderwijs meer is gaan sporten ten opzichte van vier jaar geleden. Ook is de groep die dit vaker dan 1x per week doet fors toegenomen.

De scholen en sportverenigingen die betrokken zijn bij de evaluatie zijn over het algemeen zeer positief over de verschillende projecten en activiteiten die vanuit het programma 'Sport & School' worden uitgevoerd. Groep 6 on the move (G6otm), Sport Matched School (SMS), Motorische Remedial Teaching (MRT), de schoolsporttoernooien en de JeugdSportPas (JSP) worden door de scholen aangehaald als de meest belangrijke projecten.

De samenwerking tussen basisscholen en sportverenigingen heeft sinds de introductie van de combinatiefunctionarissen in 2009 een flinke impuls gekregen. Scholen en sportverenigingen weten elkaar steeds beter te vinden, wat onder andere resulteert in een stijging van het aantal schoolsportdagen, clinics onder schooltijd, de huisvesting van gymlessen op de sportvereniging, maatschappelijke stages en de aansluiting van verenigingen bij onderwijsprojecten. De rol van Sportservice Haarlemmermeer is hierbij van groot belang. De combinatiefunctionarissen die actief zijn bij de sportverenigingen zorgen ervoor dat de relatie tussen de basisscholen in de naaste omgeving en de betreffende sportvereniging steeds hechter wordt. Het effect hiervan op het ledenaantal is op een aantal verenigingen reeds goed merkbaar.

Wat gaan we komende jaren doen?

De komende jaren gaan we met Sportservice meer sturen op de effectiviteit van onze projecten. Wanneer we nog meer inzicht hebben in de effecten van onze projecten, kunnen we betere keuzen maken en beter sturen. Het is echter geenszins de bedoeling om van Sportservice een onderzoeksbureau te maken. Het werk moet buiten gedaan worden, niet achter de computer.

Een belangrijk hulpmiddel bij deze doelstelling is het leerlingvolgsysteem. Tot op heden is deze op een selecte groep scholen getest. De komende jaren willen we dit systeem op alle basisscholen in onze gemeente introduceren.

Uit bovenstaande cijfers komt naar voren dat de leeftijdsgroep 12 tot 17 jaar maar liefst 40% boven het landelijke gemiddelde scoort op de Fitnorm, en ook op de RSO scoort deze groep goed. Uit gesprekken met de verenigingen komt echter naar voren dat deze leeftijdsgroep veel uitval en shopgedrag kent. Wij spreken de ambitie uit om samen met de sportaanbieders te onderzoeken op welke wijze wij deze groep beter kunnen aanspreken en op welke wijze wij verenigingen hierbij kunnen helpen.

Een van de methoden zou het gebruik van nieuwe media kunnen zijn. In 2012 is een pilot gestart rondom het gebruik van E-games. Dit zijn computerspelletjes die gericht zijn op beweging. Zo zijn er spellen die je de kans geven te fietsen tegen wereldtoppers, anderen zetten in op reactievermogen of snelheid. Ook kan gedacht worden aan lasersquash, waar je in een afgesloten ruimte geen ballen terugslaat, maar een laserstraal. Aan het eind van het jaar zal dit project geëvalueerd worden om te bezien op welke wijze dit project verder ingezet kan worden.

Ten slotte stellen we ons tot doel het onderwijs meer te betrekken bij grote sportevenementen binnen of buiten de gemeentegrenzen. Met grote regelmaat is er een Europees en Wereldkampioenschap in Nederland. Door in de voorbereiding (gym)lessen hierop aan te sluiten of schoolsporttoernooien in deze zelfde sporttak te organiseren wordt de belevingswaarde flink verhoogd.

1.3 Sport in de wijk

Wat hebben we gedaan?

Bij de vaststelling van de Sportnota is besloten ons vooral te richten op drie prioritaire wijken, te weten Getsewoud, Graan voor Visch en Rijsenhout. Hiermee ontstond de mogelijkheid om heel specifiek in te zetten op lokale uitdagingen en mogelijkheden. Om dit te bereiken is een uitgebreide samenwerking aangegaan met allerlei partijen, zoals scholen, sportverenigingen, wijkraden, woningbouworganisaties en welzijnsorganisaties. Uitgangspunt bij alle projecten en activiteiten is dat zoveel mogelijk vaaggericht wordt gewerkt.

Nieuw in ons Sportbeleid was de opzet van Buurtsportverenigingen. Deze verenigingen zijn opgezet om buurtactiviteiten te kunnen organiseren en ook te kunnen waarborgen. Sportservice heeft samen met Stichting Ymere hier een belangrijke rol in gespeeld. Het uiteindelijke doel is dat de vereniging selfsupporting wordt, beide partijen bouwen hun bijdrage aan deze vereniging dan ook stapsgewijs af. Als resultaat van deze werkwijze zijn enkele vrijwilligers opgeleid tot Leider Sport en Recreatie, zodat zij zelf activiteiten kunnen leiden. Per wijk worden gemiddeld negen activiteiten per week aangeboden en doen jaarlijks zo'n 16.000 deelnemers mee aan deze activiteiten.

Wat hebben we gepresteerd?

Sportgedrag 4-11 jarigen, naar wijk(type) (2008-2012)

	RSO		Lidmaatschap		Gemiddeld aantal keer sporten (sporters)					
	2008	2012	(sporters)		Maandelijks		Wekelijks		Vaker	
			2008	2012	2008	2012	2008	2012	2008	2012
Historische kernen	87	85	80	74	3	2	27	27	70	72
Contrastdorpen	87	94	74	83	2	0	32	24	66	76
Vijfhuizen	93	94	70	73	0	0	34	23	66	77
Rijsenhout	85	94	76	91	4	1	34	23	63	76
Lisserbroek	82	*	78	*	4	*	27	*	70	*
Mozaïekkernen	89	89	81	81	3	2	26	26	72	71
Hoofddorp dorp	85	85	75	78	2	0	30	23	69	77
Nieuw-Vennep dorp	84	*	85	*	3	*	27	*	70	*
Zwanenburg	86	87	83	80	3	5	26	23	71	72
Badhoevedorp	95	90	81	84	4	1	22	22	75	77
Kleine Moderne wijken	86	83	70	70	1	4	41	23	58	74
Graan voor Visch	74	83	*	62	*	5	*	32	*	63
Pax	91	78	72	84	0	6	35	11	65	83
Linquenda	92	91	76	66	2	0	39	26	59	74
Grote Moderne wijken	87	84	75	77	2	2	37	32	60	66
Bornholm	82	85	76	70	4	0	33	38	63	62
Overbos	86	83	75	83	2	4	41	31	57	65
Toolenburg	90	84	75	78	2	2	37	29	61	69
Postmoderne wijken	86	88	78	78	3	2	37	28	60	70
Floriande	88	86	80	77	3	2	33	26	63	73
Getsewoud	86	90	77	80	3	2	40	31	56	67

Bron: Bevolkingsenquêtes: 2008 en 2012

Uit bovenstaande tabel wordt duidelijk dat de kinderen uit de prioritaire wijken (Rijsenhout, Graan voor Visch en Getsewoud) meer zijn gaan sporten en dit ook frequenter zijn gaan doen.

Sportgedrag in Haarlemmermeer volgens NNGB en RSO, naar wijktipe (2008-2012)

	NNGB		RSO	
	2008	2012	2008	2012
Historische kernen	49%	40%	57%	59%
Contrastdorpen	43%	39%	63%	63%
Vijfhuizen	41%	39%	65%	68%
Rijsenhout	44%	42%	57%	62%
Lisserbroek	43%	37%	65%	59%
Mozaïekkernen	46%	39%	60%	63%
Hoofddorp dorp	40%	41%	58%	60%
NV dorp	45%	41%	64%	60%
NV Welgelegen	44%	31%	54%	70%
Zwanenburg	55%	38%	56%	59%
Badhoevedorp	50%	40%	56%	65%
Kleine Moderne wijken	47%	39%	66%	53%
Graan voor Visch	*	32%	*	49%
Pax	56%	43%	59%	53%
Linquenda	43%	38%	66%	56%
Grote Moderne wijken	38%	40%	69%	56%
Bornholm	41%	48%	76%	61%
Overbos	31%	40%	56%	51%
Toolenburg	40%	36%	68%	56%
Postmoderne wijken	35%	31%	72%	68%
Floriande	31%	29%	66%	68%
Getsewoud	41%	33%	75%	68%

Bron: Bevolkingsenquêtes: 2008 en 2012.

Bovenstaande tabel heeft alle inwoners uit de wijken gemiddeld. Duidelijk wordt dan dat men minder is gaan bewegen (NNGB), maar meer is gaan sporten (RSO).

Door de geïnterviewde partners wordt aangegeven dat de samenwerking met Sportservice erg goed is. Ook wordt aangegeven dat organisaties die op wijkniveau actief zijn elkaar steeds beter weten te vinden. Er worden sinds een paar jaar vaker afspraken gemaakt en zowel activiteiten als projecten worden op elkaar afgestemd.

Een neveneffect is dat ouders meer betrokken raken. Waar het voorheen zo was dat kinderen werden 'gedropt', zijn ouders nu meer geïnteresseerd. Dat komt onder andere tot uiting in projecten waar jong en oud samen sporten en bewegen.

Een andere factor die zorgt voor succesvolle projecten en activiteiten is de samenhang met en samenwerking tussen organisaties op wijkniveau. Dat betekent bijvoorbeeld dat een opbouwwerker een vraag krijgt over sport en bewegen, waarmee hij direct terecht kan bij Sportservice. Dat wordt door alle geïnterviewde wijkorganisaties als zeer belangrijk en positief ervaren. Door de intensievere samenwerking is er ook geen sprake meer van concurrentie. Ook dat bepaalt volgens een aantal betrokkenen het succes van projecten en activiteiten. In de wijk Graan voor Visch heeft dit geleid tot een brochure waarin alle in de wijk georganiseerde activiteiten voor 0 tot 100 jarigen staan opgesomd.

Door meerdere wijkraden wordt aangegeven dat goed moet worden blijven gekeken naar het voorzieningenniveau in de wijk en beschikbaarheid van accommodaties. In sommige gevallen kan daar efficiënter mee worden omgegaan, waardoor ook in de daluren de accommodaties gebruikt kunnen worden. Aangegeven wordt dat de wijkraad hier graag over mee wil denken. Ook de staat van de openbare ruimte, zoals grasveldjes en trapveldjes blijft aandacht vragen.

Wat gaan we komende jaren doen?

De afgelopen vier jaar zijn mooie resultaten geboekt binnen het wijkgericht werken. In onze prioritaire wijken is in ieder geval een gezonder sportklimaat ontstaan en ook is de samenwerking tussen verschillende partijen verbeterd. Wij vragen ons echter af of deze structuur al sterk genoeg is om deze wijken te verlaten en ons op andere wijken te richten. In samenwerking met de drie wijken willen wij bezien op welke wijze de werkzaamheden afgebouwd kunnen worden, zodat we ook andere wijken kunnen ondersteunen zonder dat het werk in deze drie wijken aan kwaliteit inboet. Als nieuwe wijk is Zwanenburg gekozen. In Zwanenburg zal vooral de oudere jeugd een doelgroep vormen waar Sportservice samen met de lokale partners mee aan de slag gaan. Natuurlijk wordt gestreefd naar meer sportparticipatie en een gezondere leefstijl. Om dit extra kracht bij te zetten zal ook Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) zich op dit dorp richten. Ditzelfde geldt voor Overbos, welke we als vijfde prioritaire wijk willen toevoegen.

JOGG zal van start gaan in 2013 en zich richten op het voorkomen van overgewicht en het terugdringen ervan. Zoals de naam al aangeeft ligt de focus daarbij op jongeren. Hoewel JOGG een gemeente brede beweging is, zal net als in het sportbeleid een tweetal prioritaire wijken aangewezen worden. De eerste is Overbos, waar men aan kan sluiten bij de structuur die door Sportservice en een gezondheidscentrum reeds is aangelegd, de tweede is Zwanenburg.

Sport wordt steeds meer een middel in plaats van een doel. Dit is in wijken niet anders. Sport zorgt voor integratie van verschillende bevolkingsgroepen, zorgt ervoor dat mensen sociale contacten opdoen, overlast wordt ermee aangepakt en ook komen allerlei normen en waarden aan bod tijdens het bewegen. Om deze rol van sport nog verder te benutten is besloten deel te nemen aan de buurtsportcoach-regeling. Deze Rijksregeling is een uitbreiding op de combinatiefuncties. Nog meer dan nu reeds gebeurt zullen de buurtsportcoaches verbanden leggen tussen verschillende partijen, met als doel de krachten die binnen een wijk bestaan met elkaar te laten acteren. Hierbij zal niet enkel de jeugd aangesproken worden, juist ook de andere leeftijdsgroepen zullen worden betrokken en geactiveerd. Vanaf 2013 willen wij dan ook proberen met sport als middel als intermediair in de buurt te functioneren.

Bij de organisatie van sportactiviteiten wordt gestreefd naar laagdrempeligheid. Het aanbod moet voor iedereen toegankelijk zijn, die bij huis zijn en betaalbaar zijn. Veelal wordt besloten om de activiteiten gratis aan te bieden, om zoveel mogelijk deelnemers te kunnen betrekken. Vanaf heden gaan we langzaam groeien naar het vragen van een kleine financiële bijdrage. Hierdoor ontstaat een verbondenheid met de activiteit en verdwijnt de vrijblijvendheid. Het is echter moeilijk gebleken om bij reeds gratis aangeboden activiteiten kosten in rekening te brengen. In de nieuwe prioritaire wijken Zwanenburg en Overbos willen we daarom direct starten met het vragen van een kleine bijdrage.

1.4 Verenigingsondersteuning

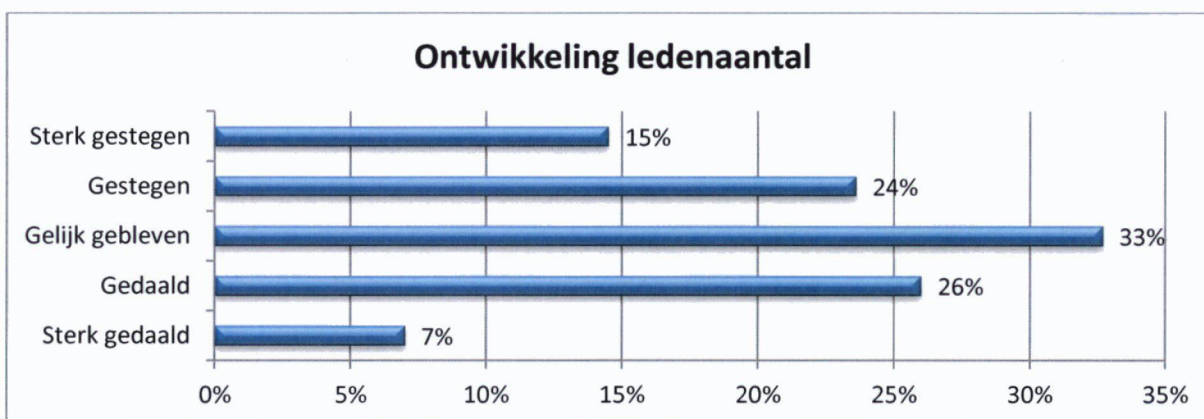
Wat hebben we gedaan?

Ook de verenigingsondersteuning wordt door Sportservice ingevuld en is eigenlijk pas sinds twee jaar goed ingevuld. Ondanks deze korte periode is een groot aantal verenigingen geholpen. De hulp is echter wel zeer divers. Zo zijn er verenigingen geholpen met de opzet van een BTW-model of met de voorkoming van een naderend faillissement, anderen zijn ondersteund bij een accommodatieplan of met het vinden van huisvesting. Waar momenteel veel goede resultaten mee geboekt worden is het project 'Meer vrijwilligers kortere tijden'. Hierin worden verenigingen ondersteund in het werven en behouden van vrijwilligers. Dit project sluit erg goed aan bij de zorg die bij veel verenigingen leeft.

Ook op andere manieren worden verenigingen ondersteund. Zo zijn er voor de organisatie van schoolsporttoernooien subsidies beschikbaar, worden combinatiefuncties bij de clubs ingezet en is sportmateriaal bij het Sportservicebureau te leen. Tevens wordt ingezet op het delen van kennis. Middels periodieke sportcongressen worden nieuwe ontwikkelingen of handige interventies aan de verenigingen gepresenteerd, of wordt in men in staat gesteld om met elkaar in overleg te treden.

Eenmaal per jaar wordt de Sportfair georganiseerd. Op deze dag krijgen sportverenigingen de kans om zich te profileren richting geïnteresseerden. Gezien de bezoekersaantallen voorziet deze fair in een grote behoefte.

Wat hebben we gepresteerd?

Uit bovenstaande tabel komt naar voren dat meer verenigingen een ledengroei kennen, dan dat er een ledenafname hebben moeten noteren.

In totaal geeft 6% van de verenigingen aan een ledenstop of wachtlijst te hebben. Dit percentage is aanzienlijk lager dan het percentage uit de verenigingsmonitor 2008. Toen gaf 24% aan een ledenstop of wachtlijst te hebben.

In het kader van beleid en organisatie is de verenigingen ook gevraagd hoe zij hun huidige financiële positie beoordelen. Van alle verenigingen geeft 56% aan een goede tot zeer goede financiële positie te hebben. In 2008 was dit 46%.

Uit de evaluatie blijkt verder dat sportverenigingen de afgelopen jaren meer maatschappelijk betrokken zijn geworden. Met name door de inzet van combinatiefunctionarissen worden sportverenigingen ondersteund om een samenwerking aan te gaan met partners uit de naaste omgeving. Het effect hiervan is dat sportverenigingen de kans krijgen om zich te tonen aan omwonenden en in staat zijn om partners en nieuwe leden aan zich te binden.

Wat gaan we komende jaren doen?

Verenigingen geven aan grote zorgen te hebben omtrent vrijwilligers. Wij willen ons dan ook de komende jaren inzetten op de ondersteuning van verenigingen op dit vlak. Een van de mogelijkheden is het eerder genoemde 'Meer vrijwilligers kortere tijden', maar we willen graag onderzoeken welke mogelijkheden er nog meer zijn.

Door de samenwerking van de sportvereniging met het onderwijs en de wijk ontstaat een steeds belangrijkere rol voor de vereniging. De komende jaren willen we deze maatschappelijke rol van de vereniging nog verder benutten. De exacte invulling hiervan gaan we samen met de verenigingen bepalen, maar dat de sportverenigingen meer kunnen bijdragen aan duurzaamheid, gezondheid, re-integratie en dergelijke is voor alle partijen duidelijk. De grote uitdaging zal gevormd worden door het ervaren tekort aan vrijwilligers; men is al druk genoeg met de kern-activiteiten. De winst voor verenigingen moet dan ook duidelijk naar voren komen.

Het kabinet heeft onlangs besloten voor maatschappelijke stages geen geld meer vrij te maken. Hierdoor zijn wij helaas ook genoodzaakt om te stoppen met dit project. Vanaf heden zal de sportvereniging daarom zelf contact moeten opnemen met potentiële stagiaires.

Het gevoel dat steeds meer mensen hun contributie opzeggen, en steeds minder mensen lid worden van een vereniging, wordt door de verenigingen beantwoord met ledenwerfacties en minder met acties gericht op ledenbehoud. Toch valt juist daar veel winst te behalen. Met name in de groep waar verenigingen hun groeiambitie willen realiseren. Onder deze groep is de uitval namelijk ook het grootst. Van belang is onder andere dat het aanbod van een vereniging zo goed mogelijk aansluit bij de wensen van jeugdleden. Daar komen verenigingen alleen achter door de jeugd te betrekken bij de vereniging en te bevragen. Een zelfkritische sportvereniging zou zich dus moeten bedenken in hoeverre de (deelname)motieven van leden ook daadwerkelijk de basis vormen voor het aanbod binnen de vereniging. Sportservice Haarlemmermeer zou een rol kunnen spelen in het ondersteunen van verenigingen op dit thema. Over ledenbehoud (retentie) kan veel worden geleerd van commerciële sportaanbieders zoals fitnesscentra. Daar wordt al veel langer meer aandacht besteed aan ledenbehoud.

Ondanks dat het in onze gemeente nog verre van een probleem is, willen we extra aandacht vestigen op de rol van respect binnen het sporten. Hierbij zal een brede scope gehanteerd worden, wat wil zeggen dat we samen met alle verenigingen willen uitspreken dat wij respect voor de wedstrijdleiding, medespelers, tegenstanders en de eigendommen van anderen hoog in het vaandel hebben. Om dit te onderstrepen zijn we voornemens samen met de sportaanbieders en het onderwijsveld een convenant te ondertekenen. De Haarlemmermeerse voetbalverenigingen zijn hierin een voorloper, zij hebben tezamen met de KNVB reeds een convenant getekend. Ook zijn diverse individuele verenigingen al druk bezig met dit onderwerp. Zo heeft voetbalvereniging Pancratius het landelijke nieuws gehaald met 'Kaart voor een kaart', kleedt SV Hoofddorp haar scheidsrechters met speciale respect-kleding en hebben voetbalvereniging DIOS en hockeyvereniging De Kikkers een uitwisselingsproject op poten gezet.

Uit de evaluatie komt naar voren dat veel verenigingen niet op de hoogte zijn van de subsidies die wij voor hen beschikbaar hebben, terwijl ze aangeven wel behoefte te hebben aan deze subsidies. Wij gaan dan ook de subsidiemogelijkheden in beeld brengen en elke sportaanbieder hiermee bekend maken.

1.5 Aangepast sporten

Wat hebben we gedaan?

Omdat het moeilijk is als gemeente het aangepast sporten zelf goed te organiseren, is enkele jaren geleden besloten om op dit onderdeel samen te werken met vijf andere gemeenten (Amstelveen, Uithoorn, Diemen, Ouder-Amstel en Aalsmeer). Iedere gemeente draagt financieel bij in deze samenwerking, waardoor het mogelijk is om een consultant aangepast sporten aan te stellen. Deze consultant tracht nieuw aanbod te genereren, sportaanbieders te adviseren en het sportaanbod onder de aandacht te brengen van de doelgroep. Dit laatste gebeurt bijvoorbeeld door het versturen van nieuwsbrieven, het aanbieden van cursussen voor trainers of door de aanwezigheid op de Sportfair of de 55 plus beurs.

In 2011 is onderzocht in hoeverre de indoor-sportaccommodaties toegankelijk zijn voor alle potentiële gebruikers. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat de sporthallen de zaakjes goed op orde hadden. De deuren waren breed genoeg, invaliden-liften en –toiletten zijn aanwezig en ook andere drempels zijn tot een minimum beperkt. Minder goed is het gesteld met de gymzalen. Specifieke sanitaire voorzieningen zijn hier niet en regelmatig is het voor rolstoelgebruikers niet eens mogelijk om de gymzaal in te komen. In overleg met de Belangengroep Gehandicapten Haarlemmermeer is besloten hier voorlopig niets aan te doen omdat het vermoeden bestaat dat er ook geen vraag is naar het gebruik van deze kleine accommodaties. Zodra deze vraag wel ontstaat zal in gezamenlijkheid bekeken worden hoe zo veel mogelijk belemmeringen aangepakt kunnen worden.

Om de minder validen te helpen hun beweeggedrag te onderhouden of zelfs te verbeteren doen wij regelmatig mee met landelijke projecten. Mooie voorbeelden hiervan zijn het GALM-project en Denken & Doen. Het eerste project is gericht op ouderen die gedurende enkele maanden speciaal op hun vaardigheden aangepaste sportlessen aangeboden krijgen. Denken & Doen is een bridgeproject en werkt dus anders. Niet zo zeer de activiteit zelf (bridge) zorgt voor het bewegen, maar de sociale interactie die tijdens dit project ontstaat zorgt hier voor. De deelnemers komen op de fiets naar de bijeenkomsten en deelnemers gaan tussen de lessen bij elkaar op bezoek als vrienden of om te oefenen voor de volgende les. Een mooi voorbeeld van het gebruik van sport als middel.

Wat hebben we gepresteerd?

Het aantal activiteiten voor deze doelgroep is de afgelopen jaren flink gegroeid en bedraagt momenteel 47. Dit betreft niet enkel activiteiten bij sportverenigingen, ook commerciële aanbieders creëren speciaal aanbod. Van dit aanbod wordt gebruik gemaakt door 1136 Haarlemmeerders, waarvan er 362 een verstandelijke beperking hebben en 774 een lichamelijke beperking.

Bij onze consultant aangepast sporten zijn 417 sporters persoonlijk bekend. Deze sporters hebben de afgelopen vier jaar een beroep gedaan op haar kennis of netwerk.

Jaarlijks wordt een Maand van het Aangepast sporten georganiseerd en daar doen jaarlijks ruim 150 kinderen aan mee. De consultant organiseert ook samen bedrijven of scholen sportdagen, welke ook altijd goed bezocht worden.

Wat gaan we komende jaren doen?

Wij gaan ook komende jaren verder in het samenwerkingsverband Aangepast Sporten. De gemeentelijke samenwerking heeft voor onze minder valide inwoners een duidelijke meerwaarde.

Verder gaan wij binnen de subsidie 'Stimulering Sport Deelname' een aparte verdeelregel voor het aangepast sporten opstellen.

TOPSPORT

Topsport

Inleiding

Het is nieuw voor de gemeente Haarlemmermeer om beleid te maken voor topsport. Er was in 2009 wel alle reden voor. Bij topsport gaat het niet alleen om goede accommodaties. Topsport zorgt voor een saamhorigheidsgevoel onder inwoners omdat zij zich verbonden voelen met een bepaalde club en de atleten / teamleden. De gemeente kan topsport gebruiken als instrument om helden te creëren voor de breedtesport, ten behoeve van citymarketing, om het imago te versterken en om inwoners trots te laten zijn op hun gemeente. We willen veelbelovende sporttalenten binnen (top)sportverenigingen in onze gemeente volop de ruimte geven zich optimaal te ontwikkelen. Tegelijkertijd willen we onze inwoners laten genieten van topwedstrijden en -evenementen. Daarom zijn we de afgelopen vier jaar nagegaan hoe we topsport het best kunnen stimuleren en faciliteren, zonder de ontwikkelingen in regio en provincie daarbij uit het oog te verliezen.

Onze doelstellingen en ambities

drie sporten als <i>kernsport</i> benoemen voor de komende vier jaar: Honkbal Hoofddorp Pioniers Synchroon zwemmen ZPCH Turnen/Ritmisch Gymnastiek SV Pax	√
een topsportloket en topsportplatform inrichten. De organisatorische inbedding wordt binnen bestaande organisaties gezocht;	√
de samenwerking tussen breedtesport (talentontwikkeling), topsport en onderwijs versterken;	√
een select aantal topevenementen faciliteren	√
topsport in de gemeente Haarlemmermeer meer bekendheid geven door gerichte, positieve communicatie en PR	√

Het gemeentelijk topsportbeleid, beter omschreven als de actieve bevordering van het topsportklimaat en ontwikkeling van een topsportcultuur in Haarlemmermeer, is sterk in ontwikkeling. Dat doen we op een geleidelijke, natuurlijke manier, voortbouwend op het bestaande profiel en de sterke punten van de gemeente en de sportinfrastructuur. Daarnaast benutten we kansen die op bovenlokaal, regionaal/provinciaal en landelijk niveau worden aangereikt, zoals de aansluiting bij het Olympisch Plan en het Olympisch Vuur.

Verenigingen geven over het algemeen aan dat ze zien dat de gemeente duidelijk investeert in een topsportklimaat in de gemeente. Dit wordt overigens ook door andere geïnterviewden (scholen en wijkorganisaties) aangegeven.

De rol van de gemeente en Topsport Haarlemmermeer wordt door de geïnterviewden als zeer positief ervaren. Aangegeven wordt dat de wethouder hart voor de sport heeft en dat heeft een positief effect op het topsportbeleid. Ook de relatie met Sportservice Haarlemmermeer is volgens de geïnterviewden goed. De lijnen zijn kort en er wordt goed gecommuniceerd. Een van de verenigingen heeft bijvoorbeeld samen met Sportservice subsidies aangevraagd en ook gekregen.

Graag willen we deze ontwikkeling doorzetten de komende jaren. Om dit te bereiken passen we hier en daar de route een klein beetje aan.

2.1 Topsport Haarlemmermeer (TSH)

Een belangrijke uitdaging voor de uitvoering van het vernieuwde sportbeleid was om de topsport in de gemeente een eigen gezicht en adressering te geven. Hiervoor is in de sportnota de inrichting van een organisatievorm en een structuur (kernsporten, topsportloket en -platform, etc.) aangegeven, die in 2010 concreet vorm heeft gekregen. In nauwe samenwerking op basis van een subsidierelatie met de twee bovenlokale stichtingen, Stichting Sportservice Noord Holland (SSNH) en Stichting Topsport Kennemerland (STK) hebben we vorm en inhoud kunnen geven aan onze ambities. Onder meer door, in aanvang op een bescheiden wijze via het topsportloket, aandacht te schenken aan de bouwstenen zoals sportverenigingen, sporters, evenementen en organisatie.

Sinds februari 2010 is het topsportloket officieel in werking getreden, dat, gesitueerd bij het Sportservicebureau Haarlemmermeer, als centraal aanspreekpunt optreedt voor de bij topsport in de gemeente betrokken organisaties, partijen en personen.

Sportservice Haarlemmermeer (SSH) en TSH leveren ondersteuning aan sportverenigingen, die de ambitie en de potentie hebben om een topsport-vereniging (met gemeentelijke status) te worden. Ondersteuning en advies bij de opzet en implementatie van een topsportbeleidsplan, de samenhang met het beleid van de betreffende sportbond, de talentontwikkeling en eventueel kansen bij regionale samenwerking zijn daarbij leidend.

Topsportfonds

Een belangrijke ambitie en insteek bij de vormgeving van het topsportloket is de inrichting van een topsportfonds (in de vorm van een 'Diamond Club'), waaruit activiteiten, faciliteiten en voorzieningen kunnen worden bekostigd.

Hiervoor is de binding met het bedrijfsleven een onmisbare factor. Het eerste jaar zijn contacten met het Haarlemmermeerse bedrijfsleven gelegd en is vooral ervaring over de aanpak opgedaan. Mede gelet op de ongunstige economische situatie is gekozen voor een variatie in de mogelijkheden om Topsport Haarlemmermeer te ondersteunen. Geïnteresseerde bedrijven wordt naast het bieden van financiële ondersteuning ook de mogelijkheid geboden om aan Topsport Haarlemmermeer bijdragen 'in natura' te leveren, door diensten en producten aan te bieden.

Op dat punt zijn vanaf eind 2010 concrete resultaten geboekt en toezeggingen ontvangen van een 15 tal bedrijven. Deze zorgen ervoor dat het loket faciliteiten en voorzieningen aan Haarlemmermeerse (kern-)sportverenigingen en topsporters kan aanbieden, variërend van (sport-) medische begeleiding, vervoer, opleiding/loopbaanbegeleiding tot hulp bij het zoeken naar geschikte woonruimte.

In 2011 is in onze gemeente nog een aanvullende mogelijkheid tot sponsoring van toekomstige topsporters geïntroduceerd in de vorm van 'Talentboek'. Dit is een online donatiesysteem dat door sporttalenten (met een NOC*NSF-status) kan worden gebruikt om zichzelf te profileren en waarmee ze hun omgeving enthousiast kunnen maken om hen te ondersteunen.

Wat hebben we gepresteerd?

De evaluatie wijst uit dat de verenigingen en sporters het topsportloket als een belangrijk aanspreekpunt ervaren wanneer er vragen zijn die te maken hebben met topsport.

Jaarlijks zijn er via het topsportfonds voorzieningen beschikbaar voor topsporters en topsportverenigingen. Je kan hierbij denken aan sportmedische ondersteuning, korting op producten of de organisatie van scholingen die voor de verenigingen of sporters van pas komen bij het bedrijven van topsport.

Wat gaan we komende jaren doen?

Aangezien het topsportloket door zowel sporters als verenigingen als waardevolle faciliteit gezien wordt zijn wij niet van plan hier grote veranderingen in aan te brengen. We zetten de stijgende lijn die ingezet is op dit onderdeel graag door. Wel gaan we een wijziging aanbrengen in de organisatie van Topsport Haarlemmermeer. Tot op heden waren er twee subsidiënten, maar vanaf 2013 wordt dit aantal teruggebracht naar een. Sportservice Noord Holland zal als hoofdaannemer fungeren en derhalve de volledige subsidie ontvangen. Vervolgens dragen zij zorg voor de inhuur van expertise op het moment dat zij die niet kunnen leveren.

Verder willen we het topsportloket een bindend adviesrecht geven bij de toe- dan wel afwijzing van topsportsubsidies. Het loket zal vanaf heden dus vroeg in dit traject betrokken worden, zodat zij ook in een vroeg stadium advies kunnen geven aan zowel de aanvrager als aan de gemeente.

2.2 Topsportplatform

Bij het tot stand komen van de Sportnota is de ambitie verwoord meer aandacht te besteden aan Topsport. Omdat wij hierin alleen een faciliterende rol weggelegd zien voor de gemeente, is het zaak goed in overleg te zijn met de uitvoerende partijen: de sportverenigingen. Vandaar dat al snel een topsportplatform werd opgericht, waar de verschillende partijen en experts met elkaar in overleg kunnen gaan aangaande talentontwikkeling en topsport.

Tussen 2009 en 2011 is twee maal een bijeenkomst georganiseerd. Bij een evaluatie van deze bijeenkomsten werd duidelijk dat deze werkwijze niet voldeed aan de verwachtingen. De resultaten waren niet concreet genoeg en de uitvoering van werkzaamheden was te omslachtig. Begin 2011 is daarom gekozen voor een nieuw en compacter model. Het nieuwe platform kent vier specialismen (Overheid, Bedrijfsleven, Media en Onderwijs) die elk vertegenwoordigd worden door een Haarlemmermeerder met de juiste connecties op dit vlak. Daarnaast hebben Sportservice Noord Holland en Stichting Topsport Kennemerland zitting in het platform vanuit hun rol in het Topsportloket Haarlemmeer.

Elk specialisme heeft de opdracht om binnen zijn domein op zoek te gaan naar kansen voor de topsport. Dit varieert van meer aandacht in en van de media tot het vormen van een talentenfonds voor aankomende topsporters. Maar natuurlijk wordt ook gekeken naar goede sportfaciliteiten en de rol van het onderwijs in het mogelijk maken van voldoende trainingsarbeid.

Wat hebben we gepresteerd?

Het topsportplatform heeft vooral een aanjagende functie. Directe resultaten worden derhalve door dit platform niet geboekt. Toch hebben ze de afgelopen jaren een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van de Haarlemmermeerse Topsport. Zo zijn er dankzij dit platform belangrijke stappen gezet in het aanvragen van een LOOT-status, zijn er gesprekken met de lokale televisie en radio gestart over hun bijdrage aan onze ambities en is bijgedragen aan de overeenkomst met Ymere die zorg draagt voor de huisvesting van diverse topsporters.

Wat gaan we komende jaren doen?

Hoewel de afgelopen jaren een aantal belangrijke stappen zijn gezet in het topsportbeleid en het topsportplatform hier ook een rol in heeft gehad, zijn we nog niet helemaal tevreden met opbrengst van het platform. We gaan dan ook de huidige werkwijze tegen het licht houden om te bezien of er aanpassingen nodig zijn om meer rendement te halen. Een onderdeel hiervan is bekijken of de opdracht aan het platform niet ingekaderd kan worden zodat de leden zich meer kunnen concentreren op enkele aspecten binnen het topsportbeleid in plaats van zich te richten op het complete beleidsveld.

2.3 Groei- en kernsporten

Gemeente Haarlemmermeer heeft er in de sportnota voor gekozen om de aandacht en beschikbare middelen te bundelen rond enkele sporten en evenementen. De gedachte daarbij is dat dit meer maatschappelijk rendement oplevert dan de versnippering van beleid en aandacht. Om die reden is gekozen voor een systeem waarbij sporten en organisaties een bepaalde status kunnen verwerven. Mede daarom zijn inmiddels criteria (B&W d.d. 5-10-2010) vastgesteld waarlangs op een objectieve wijze kan worden bepaald welke ontwikkeling sportverenigingen met topsportambities en sportieve resultaten moeten doorlopen om te voldoen aan de status van groeisport- of die van kernsport-organisatie.

Ondersteuning groei- en kernsporten

Vanuit het topsportloket wordt een actieve relatie onderhouden met de kern- en groeisportverenigingen om deze clubs te ondersteunen bij de specifieke vragen en zo nodig te verwijzen naar andere ondersteunende organisaties, zoals het Olympisch netwerk. Potentiële groei- en kernsporten worden geholpen bij het vormgeven van een topsportbeleidsplan en bij de uitvoering ervan (bijv. talentontwikkeling). Vanuit de gemeente worden deze sportverenigingen of hun regionale activiteiten financieel ondersteund met jaarlijkse subsidies.

De subsidiëring van de honkbalsport gebeurt via een talent-ontwikkelingstraject van 4 regionaal georiënteerde honkbalverenigingen in Kennemerland. Daarnaast verleent de gemeente medewerking aan deze tak van sport door de realisatie van een nieuw honkbalcomplex op sporttechnisch hoog niveau en door het uitbrengen van een bid om op termijn Major League Baseball-wedstrijden in de gemeente te kunnen ontvangen (zie ook evenementen).

De subsidie voor het synchron zwemmen verloopt vanaf 2010 via de KNZB, omdat met die bond afspraken zijn gemaakt over de ontwikkeling van een Nationaal TrainingsCentrum in Haarlemmermeer. Definitieve bevestiging van deze status kan zodra er (via het wedstrijdbassin Sportcomplex Koning Willem Alexander) in 2014 voldoende uren en geschikt zwemwater beschikbaar zijn.

De ondersteuning van de turnsport/RG verloopt via SV Pax. Als opstap naar een volwaardig topsportbeleidsplan en trainingsprogramma is in 2010 een incidenteel subsidie verstrekt, waarmee onder meer een nieuwe vrije oefening-vloer is aangeschaft. Voor de ondersteuning van het (top-) trainingsprogramma 2011 – 2012 is een vervolgsubsidie door de gemeente beschikbaar gesteld.

Naast deze kernsportstatus hebben we ook een groeisportstatus ontwikkeld. Deze status is weggelegd voor verenigingen die op het hoogste niveau binnen de jeugdsport actief zijn, en waar potentie aanwezig is om door te groeien naar een kernsportstatus. Er zijn momenteel twee sporten aangewezen als groeisport, dit zijn squash en judo.

Regionale aanpak en samenwerking

Verder is duidelijk geworden dat, afhankelijk van de tak van sport, een meer regionale aanpak en vorm van samenwerking betere kansen oplevert voor de ontwikkeling van organisaties/verenigingen en voor de talentherkenning en –ontwikkeling. De kernsporten in Haarlemmermeer hebben daarom met ondersteuning van Topsport Haarlemmermeer op de een of andere wijze al samenwerkingsverbanden en/of contacten gelegd met andere verenigingen in de regio. SV Pax bijvoorbeeld met Bato uit Haarlem, HSV Pioniers met clubs uit Heemstede / Haarlem en ZPCH (synchron zwemmen) met een Amsterdamse zwemvereniging.

Om die regionale aanpak te bevorderen hebben wij met 6 andere gemeenten in Noord-Holland (regio Kennemerland tussen Velsen en Haarlemmermeer) met de inzet van 4 ondersteunende stichtingen (Topsport Kennemerland, Sportservice N-H., het Olympisch Netwerk NH. en Sport-Support) in mei 2011 een Sport-convenant ondertekend. Langs deze weg willen deze 7 gemeenten en de stichtingen zich gezamenlijk inzetten, o.a. voor de professionalisering van de topsport- en talentstructuren en de talentontwikkeling in de regio. Een eerste activiteit van de regiogemeenten was het gezamenlijke initiatief om een projectvoorstel en subsidieaanvraag bij de provincie N-H. in te dienen in het kader van de decentralisatie van de WMO. Het betreft een project dat onder andere voorziet in de werving van meer vrijwilligers in de sport. De projectaanvraag en het subsidieverzoek is door de provincie gehonoreerd en het project is in 2012 uitgerold, waardoor minimaal 20 Haarlemmermeerse sportverenigingen in de gelegenheid zijn deel te nemen aan de methodiek 'Meer Vrijwilligers in Korte Tijd' (MVKT), waarin overigens ook een verplicht cursusaanbod voor vrijwilligerscoördinator wordt aangeboden.

Wat hebben we gepresteerd?

Voor de periode van 2009 t/m 2012 zijn een drietal kernsporten met vertegenwoordigende sportverenigingen benoemd: Honkbal (HSV Pioniers), Synchronzwemmen (ZPCH) en Turnen/Ritmisch Gymnastiek (SV Pax). Halverwege 2012 zijn hier ook nog twee groeisporten aan toegevoegd. Dit betreft Squash (Meersquash) en Judo (Judo Yushi).

Wat gaan we komende jaren doen?

Het feit dat we al vijf verenigingen een status hebben kunnen verlenen is een hartstikke mooi signaal. Echter, het is zaak dat we met deze verenigingen stappen blijven maken. Vervolgens is het zaak ook andere verenigingen te helpen naar dit niveau toe te klimmen. Om deze doelstellingen te bereiken gaan we een aantal zaken opnieuw inrichten, dan wel scherper vastleggen.

De eerste actie die we gaan ondernemen is het opstellen van een overeenkomst met de vijf statussporten en de daarbij betrokken verenigingen. Het is momenteel namelijk bij zowel de gemeente als de verenigingen niet duidelijk wat men precies van elkaar mag verwachten. Zaken als de hoogte van de subsidie(s), de daarbij behorende prestatie, de ondersteuning van SSH en het Topsportloket, de medewerking van de vereniging aan activiteiten van SSH, de inzet van combinatiefunctionarissen en het gebruik van de accommodatie.

Vervolgens gaan we de omschrijving van de groei- en de kernsportstatus aanpassen. Vanaf heden zal de groeisportstatus alleen nog verleend worden aan verenigingen die met hun talentontwikkeling aan de top staan. Een kernsportstatus is er voor die verenigingen die zowel hun talenten als hun senioren op het hoogste landelijke niveau hebben presteren. Er is dus niet langer sprake van een promotie/degradatieregeling, het zijn twee aparte statussen. Hiermee geven we meer waarde aan de ontwikkeling van jeugdsport, de basis voor een succesvolle topsportbodem.

Tot op heden hebben wij het Topsportloket opdracht gegeven reactief te werk te gaan richting niet-statussporten. Dat gaan we vanaf heden anders doen. We willen juist graag kansrijke verenigingen helpen om de stap naar een groeisportstatus (of misschien zelfs een kernsportstatus) te maken.

Aan groei- en kernsportverenigingen wordt, indien dat nog niet het geval is, een combinatiefunctionaris toegewezen. Deze medewerker zal hierbij voor 70% functioneren in de topsportkant van de vereniging, en de overige tijd besteden aan breedtesportontwikkeling.

2.4 (Top-)Sport en onderwijs

De versterking van de samenwerking en afstemming tussen de breedtesport, de topsport en het onderwijs is een essentiële voorwaarde voor de door ons gewenste duurzame benadering van topsport. Indien een van deze drie onderdelen niet goed functioneert, heeft dit effect op de andere onderdelen. Sporttechnisch willen wij ons niet mengen in deze balans, maar facilitair wel. Hierdoor kunnen we veelbelovende sporttalenten binnen (top-)sportverenigingen in de gemeente volop de ruimte geven zich optimaal te ontwikkelen.

Wat hebben we gepresteerd?

Voor de talenten die bij de kern- en groeisportverenigingen sporten, wil de gemeente een klimaat creëren, waarbij school en sport optimaal kunnen worden gecombineerd. De geïnterviewde topsportverenigingen en talenten ervaren ook dat de gemeente hier energie in steekt. Zij zien dat met verschillende scholen wordt samengewerkt om ervoor te zorgen dat ze een zogenoemde LOOT-school status krijgen.

“Mijn school wil goed meewerken om ervoor te zorgen dat ik mijn sport kan beoefenen. Dat merk ik bijvoorbeeld in mijn rooster. Als ik moet trainen of ik heb een wedstrijd in het buitenland dan mag ik eerder weg en krijg ik de mogelijkheid om lessen later in te halen. Mijn school is ook bezig om een LOOT-school te worden.”

“Ze zijn wel heel druk met onderwijs. Dat is wel heel belangrijk zijn voor ons. Bijvoorbeeld zorgen dat er een LOOT-school komt. Maar ook dat er een brief is gegaan naar het basisonderwijs. Dat de gemeente ondersteunt dat de kinderen inderdaad een halfuurtje eerder van school weg moeten, omdat ze veel moeten trainen.”

Op 22 januari 2013 tekenden gemeenten Haarlem en Haarlemmermeer, Dunamare, Sportservice Noord Holland, Olympisch Netwerk Noord Holland en Topsport Kennemerland een convenant, welke streeft naar de vestiging van tenminste één LOOT-school in de regio. Amper twee weken later, op 04 februari, komt het bericht naar buiten dat de LOOT-status is verstrekt aan het Haarlemmermeer Lyceum.

De overige middelbare scholen komen in aanmerking voor het predicaat 'Topsportvriendelijke school'. Kaj Munk College heeft begin 2013 deze status verworven door haar scholieren de kans te geven topsport en hun opleiding goed te combineren.

Wat gaan we komende jaren doen?

Nu onze gemeente een LOOT-school heeft is het zaak de regionale talenten aan ons te binden. Het is voor veel talenten vanaf heden namelijk niet meer nodig om ver te reizen naar een LOOT-school, waardoor mogelijk veel kostbare trainings- of rusttijd zou gaan. Tevens willen wij nog niet in onze gemeente gevestigde talenten de kans bieden om gebruik te maken van onze onderwijsfaciliteiten, alsmede onze sportaccommodaties. Op deze wijze willen wij onze steen bijdragen aan een gezond topsportklimaat in Nederland.

Voor landelijke trainingscentra (zoals die van het Synchronzwemmen) is het een noodzaak dat de sporters mogelijkheden geboden krijgen om hun sportloopbaan te combineren met hoger onderwijs. Aangezien wij binnen onze gemeentegrenzen deze faciliteiten niet kunnen bieden, gaan wij een samenwerking aan met gemeente Amsterdam. Amsterdam heeft hiervoor een bestuurlijk commitment gegeven, echter de verdere uitwerking zal hiervan in 2013 en 2014 plaats gaan vinden.

2.5 Evenementen

Een andere invulling van de topsportambitie is het organiseren van nationale en internationale sportevenementen. Hoewel dit pas in de kinderschoenen staat, is de afgelopen periode al het nodige in onze gemeente voorbij gekomen. Onze eigen verenigingen zetten zich reeds met goed resultaat in, Sportservice Haarlemmermeer doet haar bijdrage en ook weet de gemeente zelf steeds beter de weg naar deze evenementen te vinden.

Wat hebben we gepresteerd?

De afgelopen vier jaar heeft de gemeente grote stappen vooruit gezet op het gebied van de organisatie van topsport-evenementen. Evenementen die passen bij het lokale verenigingsleven, bijdragen aan de doelstellingen van Citymarketing en een langdurig effect hebben op de ontwikkeling van de sport in onze gemeente.

Concours Hippique	Paardrijden	2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013
NK Dressuur	Paardrijden	2012, 2013
Olympia's Tour	Wielrennen	2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013
Topjudo toernooi	Judo	2008, 2009, 2010, 2011, 2012
Cyclocross	Wielrennen	2009, 2010, 2011, 2012
Nederland – Zuid Korea	Hockey	2012

Uit de evaluatie komt naar voren dat sportverenigingen de ondersteuning door de gemeente erg tevreden stemt. Het stelt ze namelijk in staat om buitenlandse sporters naar Haarlemmermeer te halen. Dat is goed voor de PR, maar ook zeker omdat zo op een hoger niveau kan worden gesport, waardoor het niveau van de sporters hoger wordt.

Om te voorkomen dat er een concurrentiestrijd tussen verschillende gemeenten ontstaat, is in 2012 een convenant tussen vier gemeenten (Amsterdam, Almere, Amstelveen, Haarlemmermeer) en twee provincies (Noord Holland, Flevoland) getekend. Deze zes partijen komen periodiek bij elkaar om de ambities op het gebied van sportevenementen aan elkaar voor te leggen. Het streven daarbij is om elkaar te ondersteunen in plaats van tegen te werken.

Wat gaan we komende jaren doen?

Ook dit onderdeel van het topsportbeleid staat nog in de kinderschoenen, maar met grote passen komt daar verandering in. Niet alleen zijn de kern- en groeisporten druk bezig met de verdere groei van hun evenementen, ook staan andere verenigingen klaar om bij te dragen. Zo werken de hockeyclubs De Reigers en De Kickers aan een internationaal (jeugd)toernooi, ZPCH wil openwaterzwemmen serieus op de kaart zetten en Meersquash ontwikkelt een vooraanstaand squashevent.

Hard wordt er ook gewerkt aan nog grotere events. Al een paar jaar wordt hard gewerkt aan de komst van de Major League Baseball, naar verwachting valt daar in 2013 een besluit over in Amerika. Helemaal zeker is reeds de komst van het Deloitte Ladies Golf Open. Deze zal vanaf 2014 plaats vinden op de nieuwe golfbaan The International in Badhoevedorp.

Deze ontwikkeling is ook externe partijen niet ontgaan. Momenteel wordt met diverse sportbonden gesproken over de organisatie van een landelijk of internationaal event. Het uitgangspunt daarbij is altijd dat de kosten opwegen tegen de baten van het evenement. Tevens wordt bij elk evenement het lokale verenigingsleven betrokken om de deze direct te laten profiteren van deze evenementen.

Een landelijk of zelfs internationaal evenement levert natuurlijk mooie sport op, alsmede naamsbekendheid, een gezellige sfeer en geld. Maar zoals gezegd gaat het er ook om dat de lokale verenigingen ondersteund worden in hun ambities. Hierom zullen we dus altijd zorgen dat

breedtesportactiviteiten georganiseerd worden. Hierdoor kan de club nieuwe leden werven, maar ook kunnen geïnteresseerden op een laagdrempelige wijze in contact komen met deze sport.

Volgend jaar zal extra aandacht gevestigd worden op sport en een gezonde leefstijl. Dit 'Jaar van de Sport' zal worden ingezet om onze inwoners te wijzen op de voordelen van beweging en de kansen die onze gemeente hiervoor biedt. Samen met de verenigingen wordt er een breed scala aan sportevenementen georganiseerd, maar natuurlijk zal dit jaar ook gebruikt worden om veel ambities en verbeterpunten die uit deze evaluatie naar voren komen te realiseren. De uitwerking van dit plan is op het moment van schrijven nog in volle gang.

2.6 Topsport accommodaties

Verenigingen met een groei- of kernsportstatus worden daar waar mogelijk ook ondersteund op het gebied van topsportfaciliteiten. De gemeente denkt op verschillende manier mee met de verenigingen als het gaat om ondersteuning van topsporters, huisvesting en faciliteiten. Bij deze verenigingen wordt gekeken in hoeverre herhuisvesting of nieuwbouw moet worden gepleegd om ervoor te zorgen dat de accommodatie blijft voldoen aan de eisen die gesteld worden aan het bedrijven van topsport.

De komst van het Sportcomplex Koning Willem Alexander zorgt voor veel topsporters voor een flinke impuls. Voor de gymnastiekvereniging betekent dit bijvoorbeeld dat zij een nieuwe hal gaan gebruiken.

“... en de gemeente denkt daarin mee. We krijgen de hal in die zin tot onze beschikking, maar de gemeente denkt ook mee over de prijs die we daarvoor moeten gaan betalen. Daar is de gemeente heel druk mee. En daar zijn we heel blij mee dat ze daar in tegemoet komen.” Verenigingsmanager topsportvereniging

Voor de Zwem en Polo Club Haarlemmermeer betekent het Sportcomplex Koning Willem Alexander dat ze gebruik gaan maken van een professionele topsportaccommodatie waar de eigen teams op hoog niveau kunnen trainen en wedstrijden kunnen spelen. Daarnaast wordt het Sportcomplex voor de synchronozwemsters van de Nationale Selectie de thuisbasis.

Door meerdere geïnterviewden wordt aangegeven dat de bouw van het Sportcomplex Koning Willem Alexander veel ambitie uitspreekt en een stevige impuls aan het topsportklimaat van de gemeente zal geven

Wat hebben we gepresteerd?

Het gemeentelijk beleid streeft er naar sportaccommodaties beschikbaar te hebben, passend bij het speelniveau van de sportverenigingen. Het is dus geen doel op zich om topsportaccommodaties binnen de gemeentegrenzen te hebben. Toch is er al een mooi rijtje aan topsport-accommodaties beschikbaar:

- Squashcentrum Meersquash
- Blauwe hockeyveld De Reigers
- Hippische piste in het Haarlemmermeerse Bos
- Golfbaan The International

Wat gaan we de komende jaren doen?

In het jaar 2014 wordt deze lijst verder uitgebreid met vier accommodaties. De eerste betreft het nieuwe complex van de Hoofddorp Pioniers. Deze accommodatie zal er op het eerste oog normaal uit zien, maar door slim gebruik van de beschikbare ruimte te maken is het mogelijk hier hele grote evenementen te organiseren. De tweede accommodatie betreft de sporthal van het Sportcomplex Koning Willem Alexander. Ook hier zal doorgaans gewoon breedtesport bedreven worden en ook hier wordt door optimaal gebruik van ruimtes rekening gehouden met topsport. De derde accommodatie is wel voornamelijk een topsportfaciliteit: het bad voor synchronozwemmers. Op deze locatie zal dagelijks getraind worden door de nationale selectie en derhalve ook uitgerust zijn met allerlei faciliteiten op dit niveau. Echter, de zwemsters van ZPCH zullen ook van dit bad gebruik gaan maken tijdens hun zwem-uren. De laatste accommodatie is eveneens terug te vinden in het Sportcomplex Koning Willem Alexander en betreft het turncentrum waar SV Pax gebruik van zal maken.

2.7 Olympische ambities

Bij de vaststelling van de Sportnota is besloten de landelijke ambitie omtrent het Olympisch Plan te volgen. Dit plan streefde er naar, met sport als middel en niet als doel, de maatschappij naar een Olympisch niveau te tillen. Om dit te bereiken moest de werkgelegenheid omhoog, dienden er aansprekende evenementen georganiseerd te worden, moest de volksgezondheid verbeterd worden en werd gestreefd naar een maatschappij waar iedereen met elkaar wist om te gaan.

Een mogelijk gevolg van het bereiken van deze doelstellingen was het indienen van een bid voor de Olympische Spelen in 2028. Of dit haalbaar was zou bekeken worden in 2016, wanneer het Olympisch Plan afliep. Indien de doelstellingen bereikt werden, sport een erkend middel was om andere doelen te bereiken en Nederland had laten zien in staat te zijn grote evenementen te huisvesten zou bekeken worden of het haalbaar was om de Spelen naar Nederland te halen, 100 jaar naar de vorige keer.

Om er voor te zorgen dat wij, als de tijd daar rijp voor was, een rol konden spelen bij dit event der evenementen, is al in een vroeg stadium aansluiting gezocht bij grote steden, en dan met name Amsterdam, en landelijk betrokken partijen. Dit beperkte zich altijd tot het bijwonen van overleggen en het genereren van ideeën, extra geld is er nooit aan dit project uitgegeven.

Wat hebben we gepresteerd?

De enige uitzondering hierop is het laten opstellen van een onderzoeksrapport naar de Haarlemmermeerse kansen in deze Olympische Ambitie. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat deze kansen er zeker waren, zowel aan de sportieve zijde als in de huisvesting van allerlei andere accommodaties zoals de persruimte en het Olympisch Dorp. Deze kansen waren natuurlijk het grootst wanneer Amsterdam de Spelen toegewezen zouden krijgen.

Op initiatief van gemeente Amsterdam is een projectgroep opgericht die tot doel had in gezamenlijk te kijken naar de ambities op het gebied van evenementen en de maatschappelijke spin off die deze konden genereren. In het recente verleden was het een aantal maal gebeurd dat Nederlandse gemeenten elkaar tegenwerkten in plaats van samenwerkten bij de ambitie een groot en aansprekend evenement naar Nederland te halen. Door periodiek bij elkaar te komen en elkanders ambities hardop uit te spreken werd getracht dit te voorkomen. Onderdeel van dit overleg waren naast Amsterdam en Haarlemmermeer, Almere, Amstelveen en de provincies Noord Holland en Flevoland.

Binnen onze gemeente is zoals gezegd van deze Olympische ambities geen groot project gemaakt. Wel is getracht in lijn met het Olympisch Plan partijen aan elkaar te binden met als doel integraliteit te verbeteren. Hierdoor zijn interessante samenwerkingsmogelijkheden voor sportverenigingen ontstaan, maar ook binnenshuis is de basis gelegd voor meer samenwerking.

Wat gaan we de komende jaren doen?

Op 29 oktober 2012 heeft het kabinet besloten de ambities omtrent de organisatie van de Olympische Spelen te laten varen. In deze tijden van bezuinigingen past het niet om te werken aan zo'n groot evenement. Onze gemeente sluit zich hierbij aan en zal geen energie meer steken in de Olympische Spelen.

Dit geldt niet voor het Olympisch Plan. Wij blijven achter de gedachtegang van dit plan staan en blijven streven naar een prominentere rol voor sport en bewegen. Niet alleen omdat wij van mening zijn dat sporten belangrijk is, maar meer omdat met sport andere doelen op een effectieve manier bereikt kunnen worden. Ook willen we graag gebruik maken van het enthousiasme dat onder sportaanbieders ontstaan is tijdens het uitrollen van het Olympisch Plan.

ACCOMMODATIES

Accommodaties

Onze doelstellingen en ambities

Zowel binnen- als buitensportaccommodaties voorzien in de wensen en behoeften van het groeiend aantal inwoners van Haarlemmermeer.	√
Zowel de gekozen locatie, kwaliteit en kwantiteit van de accommodaties zijn zodanig dat niet actieve inwoners gestimuleerd worden om structureel te gaan sporten en bewegen.	√
Multifunctionaliteit van accommodaties heeft voorkeur boven monofunctionaliteit.	√
Ontwikkelen van een functionele integrale planning voor de realisatie en renovatie van accommodaties, om pro-actief in te spelen op de behoefteprognoses en groei-doelstelling, rekening houdend met spreiding, synergie en multifunctionaliteit	X
Toepassen van vijf criteria (integraal, wijkfunctie, multifunctionaliteit, flexibiliteit, besparing) en het gemeentebreed ontwikkelen van een structuur voor de uitvoering en borging daarvan.	√
Invoeren van een 'investeringsimpuls'. Deze impuls is een investeringsbijdrage voor multifunctioneel gebruik van sporthallen, sport- en gymzalen en binnensportaccommodaties. Door kleine aanpassingen en toevoegingen (max. € 50.000,-) per accommodatie worden bestaande/te renoveren/nieuw te bouwen accommodaties geschikt gemaakt voor moderne sportactiviteiten, zoals dans, virtueel sporten en vechtsporten/weerbaarheidstrainingen. Daarmee zijn accommodaties ook buiten schooltijd geschikt voor verhuur en gebruik door andere dan de gebruikelijke sportdoelgroepen.	+/-
Bij verplaatsing van sportaccommodaties uit woonwijken dient altijd een vervangende kwaliteitverhogende voorziening teruggebracht te worden, zoals uitbreiding binnensport/gymzaal, trap- en basketbalveldjes Cruyffcourts, Kraijcek-tennis-courts, uitdagende en aantrekkelijke speelplekken etc. Keuze is afhankelijk van de specifieke situatie in de wijk.	√
Ontwikkelen van een specifieke tarievennota voor de sport, met de volgende uitgangspunten: - de exacte kosten en baten van accommodaties worden in beeld gebracht; - de uitwerking bevat een voorstel voor de hoogte en systematiek van de tarieven; - inzicht wordt gegeven in de gevolgen voor de exploitatie van de verenigingen;	√ √ √

Overall conclusie:

De laatste vier jaar is de tevredenheid over sportvoorzieningen en –mogelijkheden in Haarlemmermeer met 10% gestegen: 6 op de 10 inwoners – zowel jongeren als volwassenen – is uitgesproken tevreden. Met name in de *historische kernen* en in de *postmoderne wijken* is de houding ten opzichte van de sportaccommodaties verbeterd.

3.1 Binnensport

Wat hebben we gedaan?

De afgelopen beleidsperiode heeft vooral in het teken gestaan van de realisatie van nieuwe sportaccommodaties. De bouw van het Sportcomplex Koning Willem Alexander is ver gevorderd, de aanbesteding van de exploitatie heeft reeds plaats gevonden. Naar verwachting kan deze accommodatie begin 2014 geopend worden, waarna Haarlemmermeer er een fantastisch sportcentrum bij heeft. Maar ook in Zwanenburg wordt hard gewerkt aan de voorbereidingen voor de bouw van een nieuwe sporthal. Hierdoor kan de verwachting uitgesproken worden dat binnen enkele jaren ook in Zwanenburg een mooie nieuwe accommodatie geopend kan worden.

Het is de afgelopen jaren natuurlijk niet gebleven bij voorbereidingen op nieuwbouw. Ook de reeds bestaande accommodaties hebben hun dagelijks onderhoud, maar soms ook grote renovaties ondergaan. Zo is de Sporthoeve grondig gerenoveerd, en ook het Spectrum is onder handen genomen.

Een van de doelstellingen op het gebied van accommodaties is het verbeteren van de multifunctionaliteit. Het betreft hierbij vooral enkele gymzalen, die relatief veel leegstand kennen. Om deze leegstand tegen te gaan zijn verschillende acties uitgevoerd. Zo is een gymzaal in Graan voor Visch gemoderniseerd om het gebruik ervan te stimuleren. De kleedkamers zijn opgeknapt en ook is de entree verbeterd. Verder is met Sportservice een project begonnen waarin ze met E-games (digitale bewegingsspellen) jeugd naar de gymzalen trekken. Ook is er diverse malen overleg gevoerd met wijkraden, Sportservice, Meerwaarde en Ymere over de verbetering van de bezetting van deze zalen. Tevens zijn de inwoners van onze gemeente gevraagd mee te denken, door een prijsvraag uit te schrijven. Helaas heeft dit niet geleid tot haalbare ideeën die het beweeggedrag positief kunnen beïnvloeden.

In 2011 heeft een onderzoek naar de toegankelijkheid van de sportaccommodaties plaats gevonden. Het beeld dat hieruit naar voren kwam was dat met name de gymzalen niet goed bereikbaar waren voor minder validen. In overleg met regioconsulent aangepast sporten en de Belangengroep Gehandicapten Haarlemmermeer is besloten hier momenteel niets aan te doen, omdat er ook geen vraag is naar aanpassing hiervan. Natuurlijk wordt komende jaren de vingers aan pols gehouden om te kunnen reageren op een veranderde vraag.

Wat hebben we gepresteerd?

Verenigingen die gebruik maken van een gymzaal zijn over het algemeen tevreden. Het grootste deel van de gebruikers is tevreden over de betaalbaarheid/tarieven en over de beschikbaarheid/aantal gebruiksuren. Verenigingen die gebruik maken van een sporthal zijn minder tevreden. Ze geven aan ontevreden te zijn over de betaalbaarheid/tarieven en de beschikbaarheid/aantal gebruiksuren van de sporthal. Tweederde van de gebruikers geven aan wel tevreden te zijn over de hygiëne en het sanitair. Verenigingen die gebruik maken van het zwembad zijn over het algemeen tevreden. Echter, ook hier geven enkele verenigingen aan ontevreden te zijn over de betaalbaarheid/tarieven en de beschikbaarheid van de accommodatie.

Wat gaan we komende jaren doen?

In Hoofddorp wordt het Sportcomplex Koning Willem Alexander gebouwd (opening 2014), waarin zowel extra zaalruimte als zwembad wordt gerealiseerd. Tevens is begonnen aan de voorbereidingen rondom de bouw van een sporthal in Zwanenburg. Wij gaan er dan ook vanuit dat een eventueel tekort aan zaalruimte vanaf 2014 niet meer aanwezig is.

Wel maken we ons zorgen over de tarieven voor de binnensportaccommodaties. Indien onze tarieven met omliggende gemeenten worden vergeleken, behoren we bij de duurste gemeenten. Deze positie zal de komende jaren verder versterkt worden door de jaarlijkse indexatie van de tarieven. Wij gaan dan ook de tarieven van de binnensportaccommodaties in het seizoen 2014-2015 bevriezen.

Met de opening van het Sportcomplex Koning Willem Alexander ontstaat een overschot aan zwembad. Wij zullen dan ook het zwembad in Het Spectrum buiten gebruik gaan stellen nadat het Huis van Sport in gebruik is genomen. Ook bij de verplaatsingen in Badhoevedorp komt een sluiting in beeld. De vraag is namelijk of sporthal Kombij afgebroken en verplaatst moet worden, of dat de volleybalvereniging en de overige gebruikers in de nabije omgeving een andere thuishaven kunnen vinden.

Multifunctioneel gebruik van indooraccommodaties staat nog altijd hoog op onze agenda. Vooral gymzalen blijken niet overal even goed bezet te zijn. Een verklaring hiervoor is dat verschillende sporten qua maatvoering geen gebruik kunnen maken van deze faciliteit, waardoor het aantal potentiële gebruikers snel afneemt. Vaak is er meer ruimte vereist dan in een gymzaal aanwezig is. Voorbeelden hiervan zijn onder andere zaalvoetbal, basketbal en volleybal. We blijven in overleg met de wijk en partijen als Meerwaarde, Sportservice en Sportfondsen om te bezien of we de bezettingsgraad van deze accommodaties verder kunnen verhogen. Tot op heden is dit (onder andere vanwege de eerder geschetste ruimtelijke mogelijkheden) echter zeer moeilijk gebleken.

Een andere methode om deze bezettingsgraad te verhogen is door goed te kijken naar het soort accommodatie dat we gebruiken en bouwen. Sportzalen zijn veel geschikter voor sport- en onderwijsgebruik dan gymzalen omdat ze ongeveer twee keer zo groot zijn en ook een hoger plafond kennen. Wij zullen dan ook bij toekomstige renovaties overwegen de gymzalen om te bouwen tot sportzalen. Ook bij nieuwbouw zou deze overweging meegenomen moeten worden.

3.2 Buitensport

Wat hebben we gedaan?

Vanwege de stijgende vraag naar buitensportaccommodaties is er laatste vier jaar flink geïnvesteerd in de aanleg van nieuwe velden. Deze aanleg is niet beperkt tot de voetbalverenigingen, ook andere sporten hebben er nieuwe velden, of zelfs hele nieuwe complexen, bij gekregen.

Nieuwe complexen werden aangelegd voor:

- VV UNO (Hoofddorp)
- Vennep Flyers (Nieuw-Vennep)
- Tennisvereniging De Kikkers (Nieuw-Vennep)

Extra velden werden aangelegd voor:

- VV Kagia (Lisserbroek)
- MHC De Reigers (Hoofddorp)
- MHC De Kikkers (Nieuw-Vennep)

Bij de volgende velden werd een natuurgrasveld vervangen door een kunstgrasveld om zo meer capaciteit voor trainingen en/of wedstrijden te creëren:

- SV Overbos (Hoofddorp)
- SV Hoofddorp (Hoofddorp)
- SV DIOS (Hoofddorp)
- VV Zwanenburg (Zwanenburg)

Ten slotte zijn er ook drie verenigingen gefaciliteerd, door de aanleg van een eigen veld of door ze onder te brengen bij andere verenigingen, die voorafgaand aan deze sportnota nog niet bestonden:

- Rugbyclub Haarlemmermeer Hawks (bij VVC)
- Rugbyclub Hoofddorp (bij UNO)
- Handbalvereniging Nieuw-Vennep

Al deze ontwikkelingen hebben plaats gevonden boven op het reguliere dagelijkse en jaarlijkse onderhoud van de sportvelden. Wat we ook niet onvermeld willen laten is de ontwikkeling van de tennissport, die er steeds meer voor kiest om haar banen aan te passen naar een all weather variant, waardoor het hele jaar door gespeeld kan worden.

Onlangs is bij SV DIOS een nieuw kunstgrasveld aangelegd, ter vervanging van een trainingsveld. Het unieke van dit besluit zit hem in de cofinanciering vanuit de vereniging. Tot op heden was het de gemeente die 100% van de financiering voor haar rekening nam, maar het ziet er naar uit dat dit de komende jaren niet meer tot de mogelijkheden behoort. Indien een club van mening is dat zij behoefte hebben aan een extra (kunst)grasveld, kunnen ze dit bij ons onderbouwen. Echter, deze vereniging zal dan ook een substantiële financiële bijdrage moeten leveren aan de aanleg hiervan. Zonder deze bijdrage zullen wij de komende jaren naar verwachting niet overgaan tot de aanleg van extra (kunst)grasvelden.

Om bezettingsproblemen in met name Hoofddorp te voorkomen is samen met de KNVB een traject opgestart. De nationale voetbal bond kijkt samen met de (Hoofddorpse) verenigingen welke mogelijkheden er zijn om de nog altijd groeiende ledenaantallen op te vangen op de reeds bestaande voetbalvelden en een onderlinge samenwerking op gang te brengen.

Een thema waar de laatste jaren eveneens grote stappen in zijn gezet is de multifunctionaliteit van de sportaccommodaties. Zo zijn diverse verenigingen samenwerkingen aangegaan met een Buitenschoolse Opvang of met een commerciële voetbalschool. Ook zijn er verenigingen die samenwerken met andere verenigingen (bijvoorbeeld de voetbal-rugby combinatie). Op deze manier worden sportaccommodaties optimaler gebruikt.

Wat hebben we gepresteerd?

In totaal geeft 6% van de verenigingen aan een ledenstop of wachtlijst te hebben. Dit percentage is aanzienlijk lager dan het percentage uit de verenigingsmonitor 2008. Toen gaf 24% aan een ledenstop of wachtlijst te hebben.

De verenigingen die gebruik maken van buitensportaccommodaties in de gemeente Haarlemmermeer zijn over het algemeen tevreden tot zeer tevreden over de verschillende aspecten die te maken hebben met hun accommodatie. Slechts drie van de zeventien in de enquête betrokken verenigingen zijn ontevreden over tarieven/betaalbaarheid, eveneens drie verenigingen zijn ontevreden over de sociale veiligheid op en rond de accommodatie en drie verenigingen zijn ontevreden over de kwaliteit/staat van onderhoud.

Wanneer we de tevredenheid per beoefende sport bezien, valt één ontwikkeling op die een dalende trend toont. Een toenemend aantal voetballers is juist minder tevreden over hun sportvoorzieningen en -mogelijkheden dan in 2008. Dit is opvallend in relatie tot de investeringen die de laatste jaren hebben plaats gevonden op de voetbalcomplexen.

Wat gaan we komende jaren doen?

Er is de afgelopen vier jaar flink geïnvesteerd in buitensportaccommodaties. Wij zijn van mening dat we hiermee belangrijke stappen vooruit hebben gezet, en we zien de komende jaren een gematigder beleid op dit vlak voor ons. Natuurlijk doen wij wel ons uiterste best om ruimte te bieden voor nieuwe sporters, maar tevens gaan we kritisch kijken naar deze vraag. Met de KNVB zijn we bijvoorbeeld aan het kijken op welke wijze de bestaande vraag en de verwachtende stijgende vraag kan worden opgevangen op de bestaande complexen. Door de accommodatie op andere tijden te benutten of door planningen slimmer in te vullen verwachten wij nog ruimte te kunnen creëren. Ook zullen we ons terughoudend opstellen als binnen dezelfde kern bij een andere vereniging nog wel ruimte aanwezig is voor nieuwe leden.

Waar nog wel geïnvesteerd gaat worden is bij de Hoofddorp Pioniers, waarvan verwacht wordt dat zij per 2014 op hun nieuwe sportcomplex kunnen gaan spelen. Ook worden komende jaren diverse sportverenigingen in Badhoevedorp verplaatst naar de Schuilhoeve, wat inhoudt dat hier een nieuw groot sportcomplex zal worden aangelegd.

Landelijk maakt de hockeysport een grote groei door, en ook in Haarlemmermeer zien we deze trend. Onlangs zijn voor beide hockeyverenigingen extra velden aangelegd om de ledengroei op te vangen, echter op beide sportcomplexen is eveneens geen ruimte meer voor verdere uitbreiding qua aantal velden. Indien bij een volledige bezetting van beide vereniging een particulier initiatief ontstaat om deze problematiek op te vangen staan we hier open voor.

Zorg hebben we over de lange termijn visie op het beheer en onderhoud van de sportvelden. We willen daarom gaan onderzoeken op welke wijze het dagelijks en grote beheer ingericht kan worden om zo effectief mogelijk om te gaan met de beschikbare financiële middelen zonder in te leveren op de kwaliteit van het onderhoud. Het uitbesteden van deze werkzaamheden wordt in dit onderzoek als optie meegenomen.

Afgelopen jaren is veel onderzoek verricht naar mogelijke nieuwe tariefsystemen voor de buitensport. Diverse varianten zijn doorgerekend, maar elke variant zorgt voor grote herverdelingseffecten, welke wij ongewenst achten. Ook stellen wij vast dat onze tarieven grotendeels vergelijkbaar zijn met de gemeenten om ons heen. We zijn dan ook niet voornemens deze tarieven te verhogen dan wel te verlagen.

Een verandering die we wel willen doorvoeren is het verhuren inclusief BTW. Deze additie heeft als voordeel dat wij de BTW op onze investeringen en het onderhoud mogen terugvorderen bij de Belastingdienst. Jaarlijks gaat dit om een grote som geld, welke vervolgens ten goede zullen komen aan de gemeente. Op dit moment wordt gewerkt aan de laatste eindjes.

Aan het eind van deze beleidsperiode zien wij in de sportwereld ook enkele ontwikkelingen. Zo heeft beachvolleybal, zowel landelijk als in onze gemeente, laten zien geen kortdurende trend te zijn, maar een blijvende rol te spelen. Wij willen deze sport dan ook opnemen als kernvoorziening in onze gemeente. De rugbysport zal de komende jaren de kans krijgen om zich te bewijzen binnen onze gemeentegrenzen. Voor cricket zien wij de komende jaren geen kansen. De relatief kleine ledenaantallen ten opzichte van de grote ruimtebehoefte en korte seizoenen noodzaakt ons afscheid te nemen van deze sport, tenzij zij een samenwerking weten aan te gaan met een reeds in Haarlemmermeer gevestigde vereniging.

3.3 Topsport

Wat hebben we gedaan?

Een van de uitgangspunten van het sportaccommodatiebeleid is het faciliteren van een bij de vereniging passende accommodatie. In enkele gevallen houdt dit in dat de accommodatie niet alleen op de breedtesport wordt afgestemd, maar ook mogelijkheden biedt aan het beoefenen van topsport. In de afgelopen periode is het aantal mogelijkheden voor topsport-beoefening in onze gemeente uitgebreid.

Op dit moment kennen wij de volgende topsportfaciliteiten:

- Paardenbak
Deze piste ligt in het Haarlemmermeerse Bos. Jaarlijks wordt hij onder andere gebruikt voor het Concours Hippique en sinds 2012 ook voor het Nederlands Kampioenschap Dressuur.
- Hockeyveld De Reigers
Dit veld heeft de landelijke media gehaald vanwege de blauwe kleur van het veld en vanwege het feit dat het een exacte kopie is van het veld dat tijdens de Olympische Spelen 2012 is gebruikt. In de aanloop naar dit toernooi is op dit veld ook de interland Nederland – Zuid Korea gespeeld.
- Golfbaan The International
Sinds 2012 kent onze gemeente ook een internationale golfbaan. Dit is geen gemeentelijke faciliteit, maar ook op deze accommodatie zijn we trots. Het eerste topsport-evenement dat op deze baan zal plaats vinden is de KLM Ladies Open, welke in 2014 voor het eerst zal plaats vinden.
- Squashcentrum Meersquash

Verder zijn er twee accommodaties in aanbouw, die zowel breedtesport als topsport kunnen huisvesten:

- Sportcomplex Koning Willem Alexander
Dit multifunctionele sportcentrum zal naar verwachting begin 2014 worden geopend. Aan topsportfaciliteiten herbergt het onder andere een 25 meter wedstrijdbad, een Synchroonzwembad, een oefenruimte voor de turnsport en een sporthal. Deze faciliteiten zullen door de Haarlemmermeerse verenigingen gebruikt worden, maar ook wordt momenteel onderzocht welke partijen van buiten onze gemeentegrenzen geïnteresseerd zijn in het gebruik van deze accommodatie.
- Honkbalcomplex Hoofddorp Pioniers
Ook dit sportcomplex is in aanbouw en heeft naar verwachting begin 2014 een opening te vieren. Het hoofdveld zal geschikt gemaakt worden voor het bedrijven van topsport door de Hoofddorp Pioniers zelf, maar ook voor huisvesting van (delen van) nationale en internationale wedstrijden.

Wat gaan we komende jaren doen?

Momenteel hebben wij geen specifieke ambities op het realiseren van nieuwe topsportaccommodaties. Wij zullen echter de gemeentelijke en landelijke ontwikkelingen volgen en kansen benutten indien ze zich voordoen.

3.4 Openbare buitenruimte

Wat hebben we gedaan?

Op 2 juli 2009 stemde de gemeenteraad in met de Nota spelen, sporten en ontmoeten in de buitenruimte 2009-2013. Dit nieuwe beleid van de gemeente richt zich vooral op de jeugd van 0 tot en met 18 jaar, waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen peuters en kleuters (0 t/m 5 jaar), basisschoolkinderen (6 t/m 11 jaar) en jongeren (12 t/m 18 jaar). Maar bij 18 jaar houdt het natuurlijk niet op.

Qua aantal speelplaatsen en -toestellen behoort gemeente Haarlemmermeer bij de top tien van gemeenten in Nederland. Maar uit onderzoeken blijkt dat de jeugd de buitenruimte vaak niet attractief genoeg vindt. De kwaliteit kan beter. Voor de jeugd van 12 - 23 jaar is een tekort aan sport- en ontmoetingsruimte. Om de kwaliteit te verbeteren worden zowel de huidige plekken verbeteren als nieuwe plekken gecreëerd. Het gaat om zo'n 213 plekken die het college wil verbeteren met 314 nieuwe toestellen en 770 informele speel- en zitaanleidingen en om 23 nieuwe plekken.

Naast ruimte creëren voor de jeugd van 12 - 23 jaar zijn nog vier prioriteiten omschreven:

1. Een eigen plek voor 6 t/m 11-jarigen:
er zijn wel plekken voor de 6 t/m 11 jarigen, maar deze moeten de grotere kinderen vaak delen met de 0 t/m 5 jarigen. Daardoor zijn deze speelplekken voor hen meestal (te) weinig uitdagend.
2. Kwaliteit boven kwantiteit:
er zijn soms te grote verschillen in de kwaliteit van plekken tussen de wijken en kernen. \
3. Meer aandacht voor avontuurlijk en natuurlijk spelen zoals in speelbossen.
Dat kunnen avontuurlijke speelplekken zijn waarbij de nadruk ligt op huttenbouwen, slotje springen en spannende spelletjes doen, maar ook natuurlijke speelplekken waarbij de nadruk meer ligt op de beleving van natuur en natuurlijke materialen.
4. Urgente wijken en kernen:
vooral in de VINEX-wijken Floriande en Getsewoud is een aanzienlijke investering nodig, blijkt uit onderzoek. Dat is nodig omdat hier veel kinderen, tieners en jongeren wonen en er een tekort is aan speelruimte. Het aantal tieners en jongeren zal er bovendien de komende 10 jaar verdubbelen. Maar ook in een aantal 'oude' wijken en kernen wil het college flink investeren.

Wat hebben we gepresteerd?

Uit het kwantitatieve onderzoek blijkt dat speelvoorzieningen niet altijd aansluiten op veranderende behoeften. In de *kleine en grote moderne wijken – Graan voor Visch tot Overbos –* komt het beeld in 2012 overeen met dat van vier jaar geleden: de tevredenheid bleef gelijk. Ouders van de jongste kinderen (4-11 jaar) melden dat er slechts een beperkt aantal speelvoorzieningen is in de buurt óf dat deze onvoldoende aansluiten bij de speel –en beweegbehoeften van hun kinderen. Dit laatste punt is in lijn met de bevindingen van eerder onderzoek (Jeugdombibus, 2010). Door verschillen in demografische samenstelling en ontwikkeling stelt de jeugd, die uit verschillende leeftijdsgroepen bestaat, navenant uiteenlopende eisen aan de woonomgeving. Dit vraagt om een meer gedifferentieerde en flexibele openbare ruimte dan nu het geval is. Aangezien omvang en samenstelling van de jeugd in een aantal wijken zullen veranderen, dient de openbare ruimte dusdanig ingericht dat het kan meebewegen met de veranderende sport –en beweegbehoeften van de jeugd. Met de leeftijd verschuift de behoefte van wipkippen in speeltuintjes naar sportveldjes en ontmoetingsplekken. Halverwege 2013 zal een evaluatie over dit onderwerp gepresenteerd worden.

Zoals uit onderstaande tabel blijkt, maken volwassenen voor hun sportaccommodaties vooral gebruik van openbare accommodaties en sportfaciliteiten die gebruikt kunnen worden wanneer de sporter daar zelf behoefte aan heeft.

Meest beoefende sporten in Haarlemmermeer in 2012

	24-34	35-44	45-54	55-64	65+	Haarlemmermeer
Fitness	35%	28%	33%	32%	28%	31%
Hardlopen	32%	30%	23%	14%	6%	23%
Wandelsport	6%	10%	18%	22%	21%	15%
Wielrennen	11%	7%	17%	20%	19%	14%
Tennis	8%	16%	12%	16%	15%	14%
Aerobics	9%	8%	6%	6%	2%	7%
Zwemmen	9%	5%	5%	7%	7%	6%
Voetbal	5%	5%	4%	2%	1%	4%
Golf	0%	0%	3%	8%	5%	3%
Squash	2%	2%	2%	1%	0%	1%
Skiën	1%	2%	2%	0%	1%	1%
Skaten	2%	2%	1%	1%	0%	1%

In bovenstaande tabel komt duidelijk naar voren dat volwassenen vooral sporten beoefenen die qua tijd zelf in te delen zijn. Er zitten veelal geen specifieke trainingen en wedstrijden aan vast. Men kan gaan sporten wanneer men dat zelf wil, of wanneer men daarvoor afgesproken heeft met vrienden of vriendinnen.

Wat gaan we komende jaren doen?

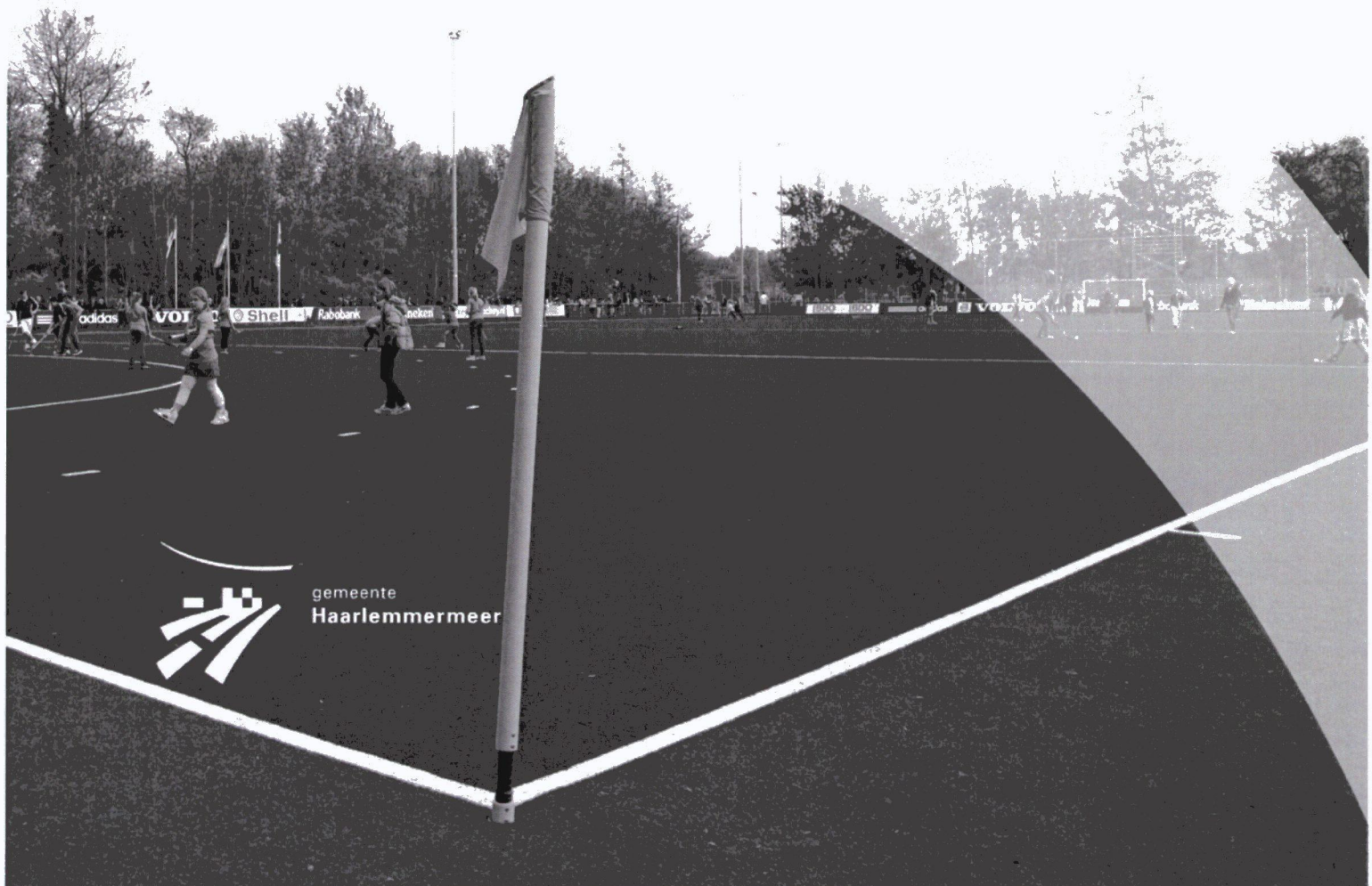
Openbare buitenruimte is een belangrijke factor in zowel ons gezondheids- als sportbeleid. In het hoofdstuk over breedtesport is al naar voren gekomen dat het halen van de Nederlandse Norm Gezond Bewegen meer afhankelijk is van het gebruik van de openbare buitenruimte, dan dat het sportgedrag op de vereniging hierop van invloed is. Voor de jongste inwoners zetten we dan ook de in de Nota spelen, sporten en ontmoeten in de buitenruimte 2009-2013 ingezette lijn door. Om de buitenruimte voor volwassenen nog interessanter te maken zullen we ons nog meer focussen op bijvoorbeeld goed toegankelijke en veilige wandel- en fietspaden. Met de aanstaande ontwikkeling van Park21 ontstaat wederom een zeer geschikte locatie die zeker zal bijdragen aan deze ambitie.

Verder zal met Sportservice Haarlemmermeer worden ingezet op het aanbieden van activiteiten in de buitenruimte en nog specifiek in de eigen wijk. Deze activiteiten zullen zich niet beperken tot de jeugd, ook volwassenen zullen uitgedaagd worden om de ruimte in onze gemeente te benutten voor beweegactiviteiten.

Het Sportlandschap van Haarlemmermeer 2

Team Onderzoek, juli 2012

Coverfoto: Margo Oosterveen

Inhoud

INLEIDING	4
HOOFDSTUK 1: SPORT, BEWEGEN EN GEZONDHEID: NORMEN EN HUN HAALBAARHEID.....	6
HOOFDSTUK 2: SPORTDEELNAME VOLWASSENEN (23+)	9
HOOFDSTUK 3: SPORTDEELNAME KINDEREN (4-11 JAAR) EN JONGEREN (12-23 JAAR)	15
SPORTDEELNAME HAARLEMMERMEERSE JEUGD	15
LICHAAMSBEWEGING HAARLEMMERMEERSE JEUGD	16
MEEST BEOEFENDE SPORTEN EN REDENEN OM TE SPORTEN	18
VERSCHILLEN IN SPORT- EN BEWEEGGEDRAG TUSSEN WIJKEN EN EEN VERGELIJKING MET VIER JAAR GELEDEN.....	19
HOOFDSTUK 4: TEVREDENHEID OVER SPORTACCOMMODATIES	22
VERANDERINGEN IN RUIMTE EN ACCOMMODATIES	22
TEVREDENHEID OVER SPORTVOORZIENINGEN	22
TEVREDENHEID TOEGENOMEN; EEN GROEIEND AANTAL VOETBALLERS IS ECHTER KRITISCH	22
SPEELVOORZIENINGEN SLUITEN NIET ALTIJD AAN OP VERANDERENDE BEHOEFTE.....	22
ZWANENBURG MIST ZWEMBAD	22
BELANGRIJKE ASPECTEN VAN SPORTVOORZIENINGEN.....	23
HOOFDSTUK 5: NIET-SPORTERS; ACHTERGRONDKENMERKEN EN MOTIEVEN	24
HOOFDSTUK 6: CONCLUSIES EN SIGNALLEN	26
ONDERZOEKSVANTWOORDING	27
LITERATUURVERANTWOORDING	31
TEAM ONDERZOEK (2008). HET SPORTLANDSCHAP VAN HAARLEMMERMEER 2008. HOOFDDORP: GEMEENTE HAARLEMMERMEER.....	31
TEAM ONDERZOEK (2010). JEUGDOMNIBUS. HOOFDDORP: GEMEENTE HAARLEMMERMEER.....	31
TEAM ONDERZOEK (2011). KIK OP DE WIK 3. TUSSEN BOCHTEN EN RECHTE LIJNEN. HOOFDDORP: GEMEENTE HAARLEMMERMEER.....	31
TNO (2010). TRENDRAPPORT BEWEGEN EN GEZONDHEID 2008-2009. LEIDEN: DE BINK.....	31
TABELLEN BIJLAGE	32

Inleiding

Aanleiding

Het Sportlandschap van Haarlemmermeer 2 is een herhaling van het gelijknamige sportonderzoek uit 2008. Dat onderzoek vormde het startschot voor een reeks metingen, die trends en ontwikkelingen in het sportgedrag van onze inwoners zichtbaar maken. De centrale vraag in dit tweede deel luidt dan ook: is het sportgedrag in Haarlemmermeer sinds 2008 veranderd en zijn daar redenen voor aan te wijzen? Het onderzoek gaat in op sportgedrag en sportmotivatie en laat ook zien hoe onze inwoners bestaande sportaccommodaties in 2012 hebben ervaren. De rapportage is gebaseerd op resultaten uit een grootschalige enquête onder de bevolking.

Dit tweede sportlandschap zal samen met een kwalitatief onderzoek input vormen voor de evaluatie van het vigerende en voor ontwikkeling van toekomstig sportbeleid. Dit kwalitatieve onderzoek zal inzicht bieden in de stand van zaken van verenigingsondersteuning, sportstimulering en topsport (drie afzonderlijke onderdelen uit het sportbeleid van de afgelopen jaren).

Methode

In het voorjaar van 2012 is een grootschalige enquête uitgezet onder inwoners uit vier verschillende leeftijdsgroepen: 4-11 jarigen, 12-17 jarigen, 18-23 jarigen en 23 jaar en ouder. In de eerste drie groepen zijn kinderen/jongeren aangeschreven die nog bij hun ouders/verzorgers wonen; boven de 23 jaar werden zelfstandig wonende jongeren en volwassenen benaderd. De vragen zijn zoveel mogelijk gelijk gehouden aan die in het onderzoek van 2008; dat bleek echter niet altijd mogelijk. Om de resultaten uit beide onderzoeken toch op een betrouwbare wijze te kunnen vergelijken, hebben we een aantal cijfers uit 2008 om moeten rekenen. Hierdoor kunnen de cijfers voor het jaar 2008 in dit rapport soms iets afwijken van die uit het sportlandschap 2008. In de onderzoeksverantwoording lichten we de wijzigingen toe.

We hanteren in dit rapport dezelfde gebiedsindeling als in de *Kijk op de Wijk 3* (2011). Deze publicatie (en achterliggende onderzoeksresultaten) diende als context om verschillen tussen wijken te duiden. Voor verdere uitleg en verantwoording van deze gebiedsindeling en voor specifieke kenmerken van wijken zie *Kijk op de Wijk 3*. (Ook digitaal te raadplegen op: www.haarlemmermeer.nl/onderzoek.)

Kanttekeningen bij het toepassen van de resultaten

Enquêteonderzoek op basis van een steekproef is altijd aan enige onzekerheid onderhevig. Waargenomen verschillen tussen jaren/groepen kunnen ondanks de aselecte trekking toch op toeval berusten. Dit probleem neemt toe naarmate je met minder respondenten moet werken. Hoe meer splitsing van resultaten (aantallen en percentages) naar groepen en wijken des te minder betrouwbaar de waargenomen verschillen. In dit rapport geven we resultaten in tabelvorm zo volledig mogelijk weer; in de tekst doen we echter slechts verslag van 'statistisch significante' resultaten (die resultaten die statistisch *niet* op toeval berusten). Tabelresultaten die niet in de tekst worden beschreven dient men dus terughoudend te gebruiken, er kan immers een toevalsfactor achter schuilen. Om de lezing van de tabellen te vergemakkelijken, hebben we cijfers gebaseerd op minder dan 50 respondenten **niet** afgebeeld; cijfers gebaseerd op 50 tot 100 respondenten zijn grijs gekleurd (net als in het rapport in 2008). Deze grijze cijfers zijn dus statistisch niet betrouwbaar.

Opzet rapport

In het eerste hoofdstuk gaan we in op uiteenlopende sport- en beweegnormen die in Nederland worden gehanteerd en plaatsen daarbij een aantal kanttekeningen. In hoofdstuk 2 beschrijven we het sport- en beweeggedrag van volwassenen in Nederland en in Haarlemmermeer; wij 'zoomen' in op leeftijdsgroepen en op wijken. Ook gaan we in op sportmotieven van volwassenen. In het derde hoofdstuk wordt sportgedrag en motivatie van Haarlemmermeerse kinderen en jongeren beschreven

in drie leeftijdscategorieën: 4-11 jarigen, 12-17 jarigen en 18-23 jarigen. In hoofdstuk vier gaan we in op de tevredenheid met sportaccommodaties. In hoofdstuk vijf draaien we het perspectief om, en geven we inzicht in redenen om *niet* te sporten. In het slothoofdstuk bieden we een overzicht van de belangrijkste conclusies uit dit onderzoek.

Hoofdstuk 1: Sport, bewegen en gezondheid: normen en hun haalbaarheid

Tussen sport, bewegen en gezondheid bestaat een direct verband: je kan bewegen *het goedkoopste medicijn* noemen. Bewegen verlaagt namelijk de kans op kanker en hart- en vaatziekten; doodsoorzaak nummer 1 en 2 in Nederland (TNO, 2010). Meer bewegen houdt ook minder obesitas in, vooral in welvarende landen, een toenemend gezondheidsrisico (Convenant Gezond Gewicht, 2012).

Dat in sportnota's steeds meer gezondheidsdoelstellingen worden opgenomen is geen modegril, maar rust op de intrinsieke relatie tussen sporten en bewegen. Niet sport op zich, maar bewegen als resultaat ervan wordt dan het eigenlijke beleidsdoel. Deze doelverschuiving is ook in het Haarlemmermeerse sportbeleid zichtbaar. Vanaf 2012 is dit percentage dan ook de enige effectindicator van het sportbeleid in de programmabegroting.

Als beweging – weliswaar als resultante van sporten – het beleidsdoel is, hoe dan deze vorm van bewegen te meten? Het antwoord ligt niet meteen voor de hand, want er bestaan in Nederland vier manieren om sporten en bewegen te meten.

- **Sportdeelname volgens de Richtlijn Sport Onderzoek (RSO):** iemand is een sporter als hij de afgelopen 12 maanden ten minste 12 keer heeft gesport. (In het SCP rapport *Sport een leven lang*, wordt hiervoor de norm 'minstens 40 weken per jaar' gehanteerd).
- **Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB):** minimaal 5 dagen per week minstens 30 minuten matig intensieve lichamelijke activiteit (onder de 18 jaar elke dag 60 minuten).
- **Fitnorm:** ten minste drie keer per week gedurende minimaal 20 minuten zwaar intensieve activiteit.
- **Combinorm:** voldoen aan de NNGB, of de fitnorm, of beide.

Hanteren we de RSO-norm dan is ongeveer tweederde van de Nederlandse bevolking sporter te noemen. Zo'n 60% voldoet aan de NNGB-norm en iets meer dan 20% aan de fitnorm; dit leidt ertoe dat wederom tweederde voldoet aan de combinorm. Geheel tegen de verwachting in blijkt de NNGB 'strenger' dan de sportnorm; slechts 3% van de Nederlanders die beweegnorm haalt, bereikt dit door aan de RSO-norm te voldoen (TNO, 2010).

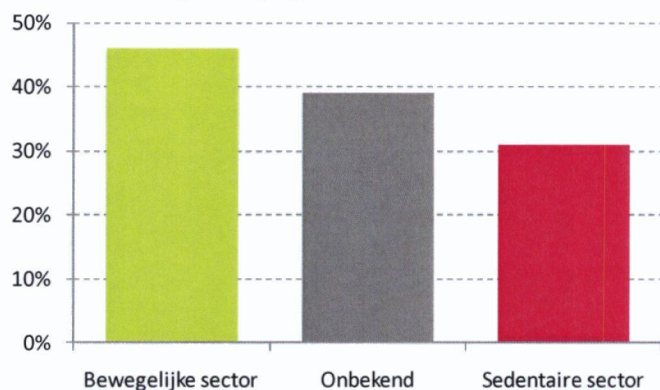
In Haarlemmermeer sport 40% van de sporters hooguit wekelijks, daarmee halen zij niet de vijf keer per week bewegen die de NNGB stelt. Daarvoor is blijkbaar meer beweging per week nodig. De fitnorm wordt door sporters daarentegen wel vaker gehaald: bijna 60% van de sporters sport in elk geval vaker dan één keer in de week (het aandeel denk- en miksporters in deze percentages is waarschijnlijk zeer laag). Voor de combinorm geldt hetzelfde als voor de fitnorm, omdat die mede afhankelijk is van het halen van de fitnorm. De vraag dient zich aan: welk type beweging is nu nodig om aan de NNGB te voldoen, als deze door sporten niet of nauwelijks te bereiken is?

Omdat je voor de NNGB minimaal vijf dagen per week moet bewegen, is deze norm meer afhankelijk van dagelijkse beweeggewoonten, dan van intensief sportgedrag. Inwoners met een beroep waarbij veel beweging vereist is halen bijvoorbeeld vaker de NNGB (zie figuur 1.1). Een nog groter verschil is er tussen inwoners die naar hun werk fietsen en zij die met de auto gaan. Fietsers halen de NNGB namelijk twee keer zo vaak (figuur 1.2). Het halen van de NNGB is dus niet voor eenieder even gemakkelijk. Inwoners die in hun eigen woonplaats werken, halen de NNGB vaker dan inwoners die voor werk moeten reizen (figuur 1.3).

Onze moderne sedentaire levensstijl – we brengen een steeds groter deel van onze tijd zittend/liggend door – begint een serieuze bedreiging te vormen voor onze gezondheid (TNO, 2010). Ter compensatie hiervan gaan heel wat mensen meer sporten. Deze trend is zowel landelijk als in Haarlemmermeer waarneembaar. Hierdoor halen meer inwoners de fitnorm; aan de NNGB voldoen ze daarmee echter niet altijd (in Haarlemmermeer ongeveer 10% van de sporters). Inwoners stimuleren

om de NNGB te halen vanuit sportbeleid is dus niet eenvoudig; de benodigde beweefrequentie wordt immers vooral bepaald door dagelijkse routines en niet primair door sportgedrag. Dagelijkse beweegroutines van inwoners blijken beleidsmatig beperkt te beïnvloeden. Waar mogelijk kan dat effectiever via ruimtelijke ordening- en mobiliteitsbeleid. De fitnorm lijkt voor het meten én volgen van de gezondheidseffecten van sportbeleid dan ook een betere maat.

Figuur 1.1: Percentage Haarlemmermeeders dat de NNGB haalt, naar sector (ingedeeld naar type werk, met veel of weinig beweging)

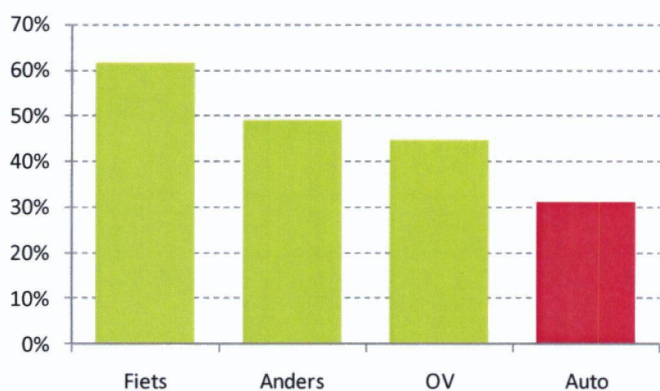
Bewegelijke sector: landbouw, bouw, zorg, consumentendienstverlening (kapper, winkel, kinderopvang)

Onbekend: kennis & onderwijs, overig transport, industrie, luchttransport, groothandel, 'media, ontwerp en kunst', anders

Sedentaire sector: overige zakelijke dienstverlening, financiën, advies en recht, ICT en telecommunicatie, onroerend goed, overheid

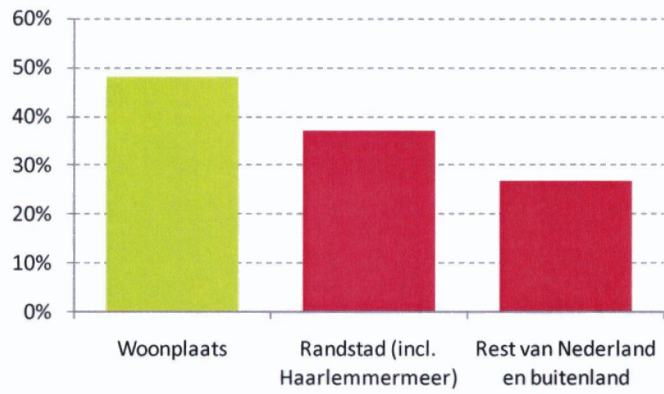
Bron: Bevolkingsenquête 2011.

Figuur 1.2: Percentage Haarlemmermeeders dat de NNGB haalt, naar meest gebruikte vervoermiddel naar het werk

Bron: Bevolkingsenquête 2011.

Figuur 1.3: Percentage Haarlemmermeeders dat de NNGB haalt, naar werklocatie

Bron: Bevolkingsenquête 2011.

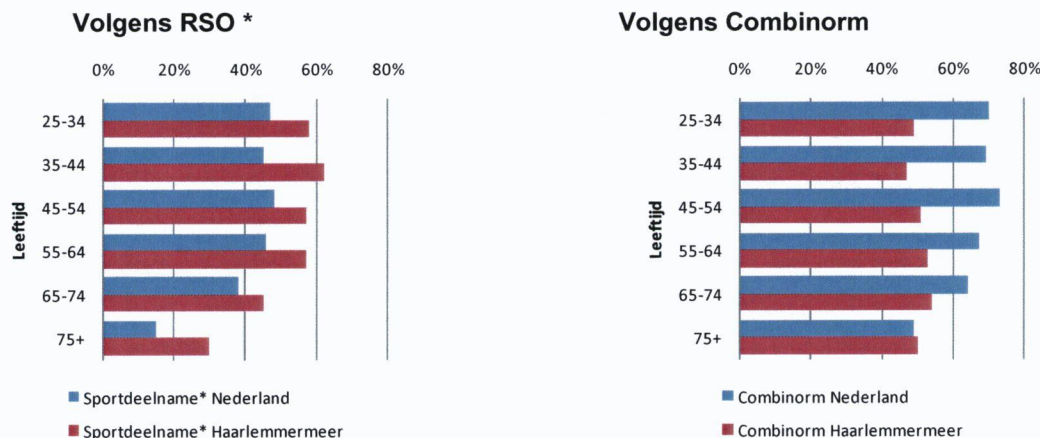
Hoofdstuk 2: Sportdeelname volwassenen (23+)

Een Haarlemmermeerder sport vaker dan de gemiddelde Nederlander. In 2008 was het aandeel sportende Haarlemmermeeders lager dan landelijk; in 2012 is dit zo'n 10% hoger (zie figuur 2.1). Ook volgens de fitnorm doen Haarlemmermeeders het beter dan de gemiddelde Nederlander. Een jonge bevolking en een hoge arbeidsparticipatie bieden hiervoor een verklaring; jongeren en werkenden behoren namelijk tot de meest actieve sporters (*Sport een leven lang*, SCP, 2010).

Onze inwoners bewegen *dagelijks* echter wel *minder* dan landelijk. Haarlemmermeeders halen daardoor ook minder vaak de NNGB (zie figuur 2.5). Bij het samenstellen van de combinorm drukt de lage dagelijkse beweging de positieve score op de fitnorm. Bij de meeste leeftijdscategorieën ligt het percentage inwoners, dat deze norm haalt, in onze gemeente zo'n 20% lager dan landelijk.

In 2012 zijn *minder* mensen gaan bewegen dan in 2008 (zie figuur 2.2). Zowel het aandeel inwoners dat dagelijks beweegt als het aandeel – vooral 24-34 jarigen – dat minimaal maandelijks sport zijn gedaald (zie figuur 2.3). De 24 t/m 34 jarigen die wel sporten zijn minder vaak lid van een sportvereniging of sportschool. In deze leeftijdscategorie zijn degenen die wel sporten dat ook frequenter gaan doen dan in 2008. Dit geldt ook voor sporters in andere leeftijdscategorieën. Wat dagelijkse lichaamsbeweging betreft zijn het juist deze oudere inwoners (45 jaar en ouder) die minder zijn gaan bewegen. Interessant hierbij is dat Haarlemmermeerse 75-plussers in vergelijking met ouderen in Nederland minder sporten, maar wel even vaak de combinorm halen: zij bewegen (*dagelijks*) blijkbaar vaker.

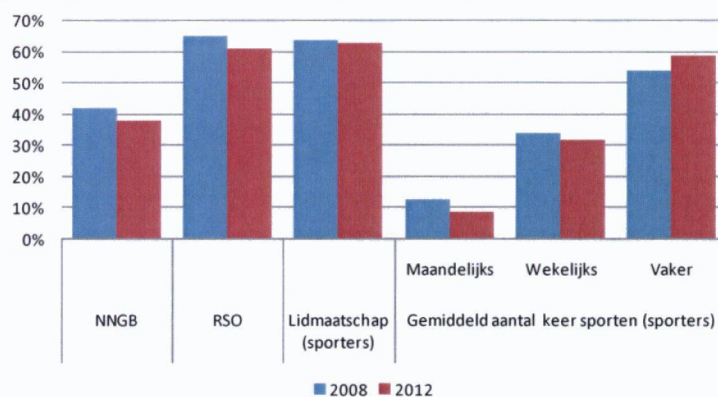
Figuur 2.1: Sportgedrag Haarlemmeer in vergelijking met Nederland, naar leeftijd (2012)

* Sportdeelname is landelijke gedefinieerd als minstens 40 keer per jaar, voor Haarlemmeer als wekelijks.

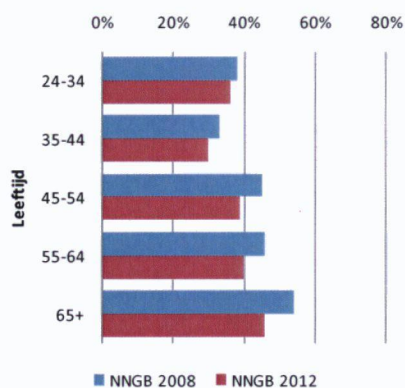
Bron: *Sport een leven lang* (SCP), Bevolkingsenquête 2012.

Figuur 2.2: Sportgedrag in Haarlemmermeer (2008-2012)

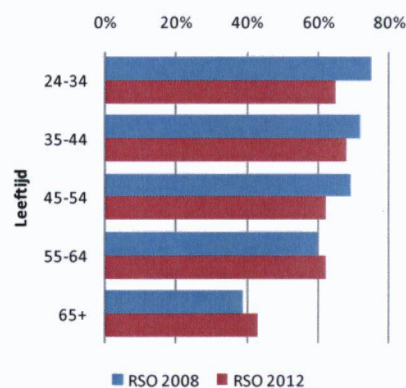

Bron: Bevolkingsenquêtes: 2008 en 2012.

Figuur 2.3: Sportgedrag in Haarlemmermeer, naar leeftijd Volgens NNGB

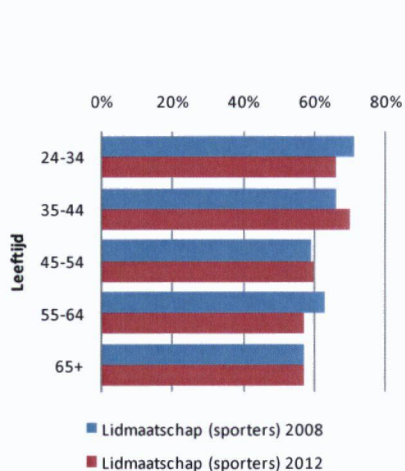

Volgens RSO

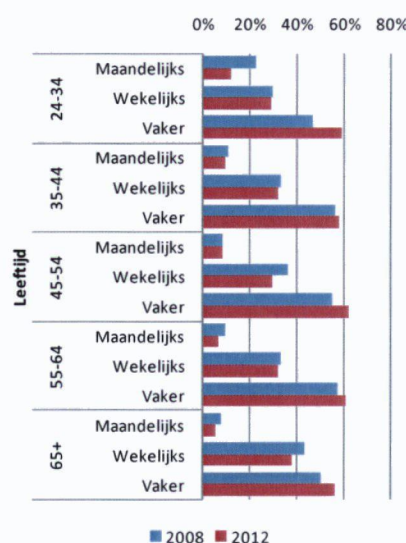

Bron: Bevolkingsenquêtes: 2008 en 2012.

Figuur 2.4: Sportgedrag in Haarlemmermeer, naar leeftijd Sportlidmaatschap (2008-2012)

Sportfrequentie (2008-2012)

Bron: Bevolkingsenquêtes: 2008 en 2012.

Inwoners in het spitsuur van het leven (35-44 jaar) hebben minder tijd om dagelijks te bewegen (de NNGB halen ze dan ook minder vaak). De jonge ouders in de *postmoderne wijken* (Vinex) komen door de drukte daar niet aan toe. Wanneer het leeftempo vertraagt en men wat ouder wordt, gaat men weer meer bewegen. Door enkele intensieve beweegmomenten in de week in te lassen weten ook de drukke netwerkstedelingen fit te blijven (zij halen de fitnorm even vaak als andere inwoners). In 2008 was dit in Getsewoud (Nieuw Vennep) minder het geval; inwoners van deze wijk bewogen toen wel meer dan bewoners in Floriande. In 2012 zijn deze twee *postmoderne wijken* in sport- en beweeggedrag meer op elkaar gaan lijken. Dit komt vooral, doordat Getsewouders minder zijn gaan sporten en ook minder zijn gaan bewegen.

In de *grote moderne wijken* in Hoofddorp zijn sinds 2008 minder mensen gaan sporten, vooral in Toolenburg. Toolenburgers lijken in hun sportgedrag meer op inwoners van *postmoderne wijken*; ook zij bewegen en sporten minder dan inwoners uit bijvoorbeeld Bornholm. In Bornholm wordt juist veel dagelijks bewogen, en ook meer gesport dan in andere *moderne wijken*.

De grootste dalingen op het gebied van bewegen doen zich voor in de *mozaïekkernen* en de *kleine moderne wijken*¹. Dit kan een vergrijzingseffect zijn, want het aandeel 65-plussers is daar iets toegenomen. Ongeacht de leeftijd of het type sport dat men beoefent, de belangrijkste redenen om te sporten zijn: "voor de gezondheid" en voor "het halen van voldoende lichaamsbeweging". Ouderen noemen daarnaast vaker ook andere redenen om te sporten, zoals: "het plezier in de sport", "de sociale contacten" en "lekker buiten zijn". Voor veel jongvolwassenen zijn "de prestatie op zich", "afvallen" of "spierkracht opbouwen" belangrijke drijfveren om te sporten. Ook dient sport voor hen vaak als uitlaatklep voor een druk bestaan (zie figuur 2.8). De meeste sporters, zowel jong als oud, beoefenen een solitaire sport. De motieven om te sporten vallen uiteen in twee groepen. Enerzijds is er een groep die sport met als doel: "fitter en sterker worden" of "afvallen". Zij nemen vaak deel aan allerlei fitnessactiviteiten. Anderzijds zijn er inwoners die een solosport beoefenen voor hun "ontspanning", vaak in de vorm van activiteiten in de natuur. De (vaak wat jongere) teamsporter doet dit vooral uit sociale overwegingen. "Sociale contacten aangaan" en "plezier maken met anderen" zijn voor deze groep belangrijke redenen om te sporten.

¹ Het verschil in de *historische kernen* berust waarschijnlijk op toeval.

Figuur 2.5: Percentage inwoners dat in 2012 voldoet aan: NNGB, Fitnorm en Combinorm (Nederland, Haarlemmermeer en wijken en kernen)

	NNGB	Fitnorm	Combinorm
Nederland 18+²	59%	22%	66%
Bron: Bewegen in Nederland 2000-2010 (TNO)			
	NNGB	Fitnorm	Combinorm
Haarlemmermeer 24+	38%	31%	50%
24-34 jaar	36%	29%	49%
35-44 jaar	30%	30%	47%
45-54 jaar	39%	32%	51%
55-64 jaar	40%	33%	53%
65 jaar en ouder	46%	28%	53%
Historische kernen	40%	33%	52%
Contrastdorpen	39%	27%	49%
Vijfhuizen	39%	30%	49%
Rijsenhout	42%	26%	50%
Lisserbroek	37%	26%	47%
Mozaïekkernen	39%	32%	51%
Hoofddorp dorp	41%	29%	52%
NV dorp	41%	33%	52%
NV Welgelegen	31%	24%	42%
Zwanenburg	38%	36%	50%
Badhoevedorp	40%	37%	53%
Kleine Moderne wijken	39%	28%	51%
Graan voor Visch	32%	27%	45%
Pax	43%	31%	54%
Linquenda	38%	26%	50%
Grote Moderne wijken	40%	30%	52%
Bornholm	48%	31%	58%
Overbos	40%	32%	53%
Toolenburg	36%	27%	48%
Postmoderne wijken	31%	31%	47%
Floriande	29%	30%	46%
Getsewoud	33%	32%	48%

Bron: Bevolkingsenquête 2012.

² De leeftijdsgrens van de landelijke cijfers (18+) is niet gelijk aan de cijfers voor heel Haarlemmermeer (24+). De tabelverschillen kunnen echter daardoor niet worden verklaard. Dit houdt in dat gepresenteerde verschillen tussen Nederland en Haarlemmermeer wel significant zijn.

Figuur 2.6: Sportgedrag in Haarlemmermeer volgens NNGB en RSO, naar wijktipe (2008-2012)

	NNGB		RSO	
	2008	2012	2008	2012
Historische kernen	49%	40%	57%	59%
Contrastdorpen	43%	39%	63%	63%
Vijfhuizen	41%	39%	65%	68%
Rijsenhout	44%	42%	57%	62%
Lisserbroek	43%	37%	65%	59%
Mozaïekkernen	46%	39%	60%	63%
Hoofddorp dorp	40%	41%	58%	60%
NV dorp	45%	41%	64%	60%
NV Welgelegen	44%	31%	54%	70%
Zwanenburg	55%	38%	56%	59%
Badhoevedorp	50%	40%	56%	65%
Kleine Moderne wijken	47%	39%	66%	53%
Graan voor Visch	*	32%	*	49%
Pax	56%	43%	59%	53%
Linquenda	43%	38%	66%	56%
Grote Moderne wijken	38%	40%	69%	56%
Bornholm	41%	48%	76%	61%
Overbos	31%	40%	56%	51%
Toolenburg	40%	36%	68%	56%
Postmoderne wijken	35%	31%	72%	68%
Floriande	31%	29%	66%	68%
Getsewoud	41%	33%	75%	68%

Bron: Bevolkingsenquêtes: 2008 en 2012.

Figuur 2.7: Meest beoefende sporten in Haarlemmermeer in 2012, naar leeftijdsgroepen

	24-34	35-44	45-54	55-64	65+	Haarlemmermeer
Fitness	35%	28%	33%	32%	28%	31%
Hardlopen	32%	30%	23%	14%	6%	23%
Wandelsport	6%	10%	18%	22%	21%	15%
Wielrennen	11%	7%	17%	20%	19%	14%
Tennis	8%	16%	12%	16%	15%	14%
Aerobics	9%	8%	6%	6%	2%	7%
Zwemmen	9%	5%	5%	7%	7%	6%
Voetbal	5%	5%	4%	2%	1%	4%
Golf	0%	0%	3%	8%	5%	3%
Squash	2%	2%	2%	1%	0%	1%
Skiën	1%	2%	2%	0%	1%	1%
Skaten	2%	2%	1%	1%	0%	1%

Bron: Bevolkingsenquête 2012.

Figuur 2.8: Redenen om te sporten in Haarlemmermeer, naar leeftijdsgroepen

	24-34	35-44	45-54	55-64	65+	Haarlemmermeer
Gezondheid / fitheid / lichaamsbeweging	86%	88%	90%	90%	84%	88%
Plezierbeleving / ontspanning	33%	40%	40%	45%	43%	40%
Sociale contacten / gezelligheid	33%	31%	34%	34%	47%	35%
Uitlaatklep / compensatie dagelijks leven	48%	39%	33%	16%	9%	31%
Afvallen	30%	28%	23%	19%	11%	23%
Natuurbeleving / lekker buiten zijn	14%	15%	23%	25%	26%	20%
Spieropbouw / kracht	20%	16%	14%	10%	10%	14%
Boeiende activiteit / leren vaardigheden	9%	8%	5%	6%	4%	7%
Presteren / competitie / winnen	8%	7%	6%	4%	4%	6%
Kwaliteit van vereniging (kader / accommodatie)	0%	1%	1%	1%	2%	1%
Anders	3%	2%	1%	1%	0%	1%

Bron: Bevolkingsenquête 2012.

Figuur 2.8: Redenen om te sporten, naar sporttype

	Teamsport	Duosport	Solosport
Boeiende activiteit / leren vaardigheden	8%	7%	4%
Uitlaatklep / compensatie dagelijks leven	49%	25%	30%
Gezondheid / fitheid / lichaamsbeweging	83%	86%	91%
Presteren / competitie / winnen	25%	13%	2%
Sociale contacten / gezelligheid	56%	66%	23%
Plezierbeleving / ontspanning	44%	58%	34%
Spieropbouw / kracht	9%	6%	17%
Afvallen	6%	13%	30%
Natuurbeleving / lekker buiten zijn	7%	16%	24%

Bron: Bevolkingsenquête 2012.

Hoofdstuk 3: Sportdeelname kinderen (4-11 jaar) en jongeren (12-23 jaar)

Sportdeelname Haarlemmermeerse jeugd

Het grootste deel van de jeugd in Haarlemmermeer sport regelmatig (tabel 3.1). Jongeren in de leeftijd 12 tot en met 17 sporten vaker dan jongere kinderen. Na het 18de levensjaar neemt de sportfrequentie enigszins af. Jongeren sporten voornamelijk in verenigingsverband; vooral jongens zijn vaak lid van een sportvereniging of sportschool. In 2012 blijft de groep sportende kinderen (volgens de RSO-norm) onverminderd groot. Zij zijn bovendien vaker gaan sporten. Meer jongeren van 12 tot en met 17 jaar zijn gaan sporten. Evenals 18-23 jarigen zijn ook zij frequenter gaan sporten dan vier jaar geleden.

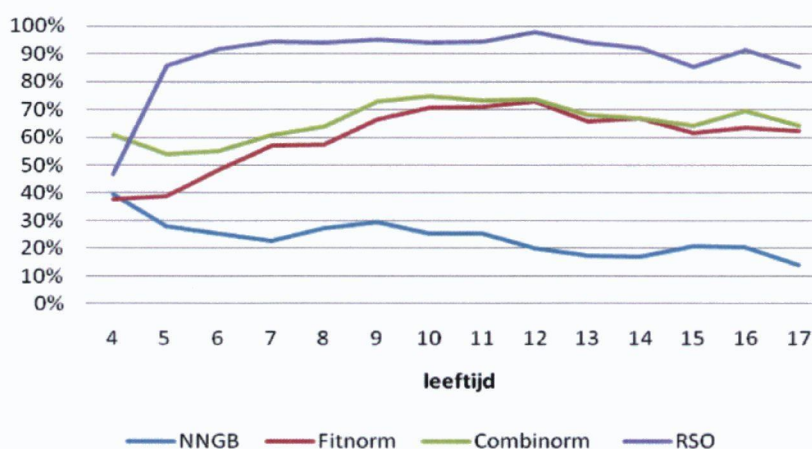
Tabel 3.1: Sportgedrag onder kinderen en jongeren in Haarlemmermeer, per leeftijdsgroep (2008-2012)

		2008			2012		
		4-11	12-17	18-23	4-11	12-17	18-23
RSO		87%	87%	79%	87%	91%	83%
Lidmaatschap (sporters)		78%	88%	73%	78%	85%	74%
Deelname aan competitie		50%	77%	44%	56%	74%	44%
Gemiddeld aantal keer sporten (sporters)	Maandelijks	3%	5%	12%	2%	3%	4%
	Wekelijks	35%	16%	25%	28%	15%	20%
	Vaker	63%	79%	63%	70%	82%	75%

Bron: Bevolkingsenquêtes: 2008 en 2012

Omstreeks het vijfde levensjaar beginnen veel kinderen met het beoefenen van een sport. Vanaf deze leeftijd neemt het percentage kinderen dat voldoet aan de RSO-norm daarom sterk toe en blijft vervolgens vrij stabiel gedurende hun hele jeugd (figuur 3.2). Sport heeft een centrale plaats in het leven van veel kinderen en met het opgroeien gaan zij intensiever sporten, met als gevolg dat meer de fitnorm halen (figuur 3.3). Tot de leeftijd van 12 jaar neemt de groep die intensief met sport bezig is toe, om vervolgens weer iets terug te lopen. Deze jongeren sporten wel vaker in georganiseerd verband; zij zijn vaker lid van een sportvereniging en nemen frequenter deel aan competities of toernooien

Figuur 3.2: Percentage 4-17 jarigen dat voldoet aan beweeg- en sportnormen

Bron: Bevolkingsenquête 2012

Lichaamsbeweging Haarlemmermeerse jeugd

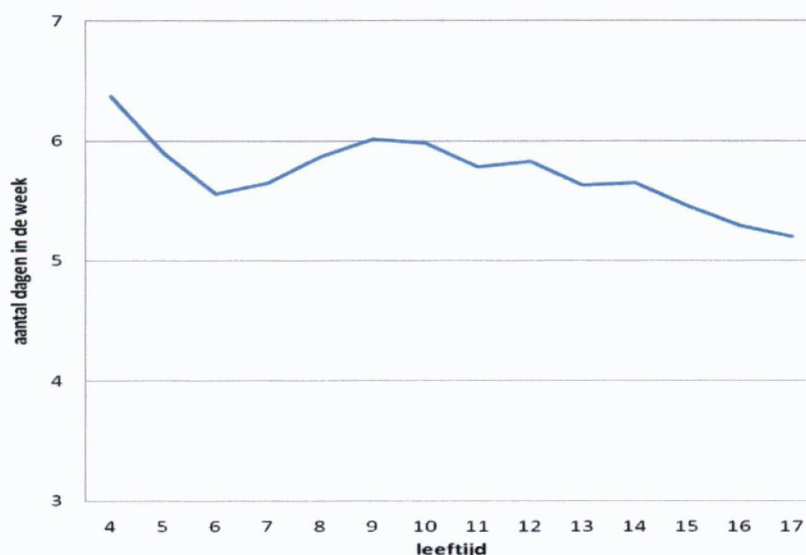
Sporten draagt bij aan de benodigde lichaamsbeweging die, zeker voor jeugdigen, zo van belang is voor de (psycho)sociale en motorische ontwikkeling, maar ook de lichamelijke gezondheid (TNO, 2010). Ondanks de grote belangstelling onder kinderen en jongeren om op regelmatige basis te sporten, haalt lang niet iedereen de dagelijkse lichaamsbeweging van één uur per dag, zoals voorgeschreven door de NNGB. Maar liefst driekwart van de jeugd haalt niet de aanbevolen dagelijkse lichaamsbeweging (figuur 3.3). Terwijl de jeugd op latere leeftijd intensiever met sport bezig gaat, zien we juist dat het aandeel dat voldoende lichaamsbeweging heeft terugloopt bij oudere jongeren. Hoeveel lichaamsbeweging de jeugd wekelijks heeft wordt duidelijk als we kijken naar het gemiddeld aantal dagen dat zij ten minste één uur lichaamsbeweging hebben; afgebeeld in figuur 3.4. Dit gemiddelde aantal dagen met een uur lichaamsbeweging loopt terug van 6 dagen voor een tienjarige naar iets meer dan 5 voor een 17-jarige. Dat sporten belangrijk is voor de totale hoeveelheid lichaamsbeweging blijkt uit het feit dat kinderen en jongeren die sporten over het geheel genomen meer lichaamsbeweging hebben dan zij die niet sporten. De lat om te voldoen aan de beweegnorm ligt echter hoog, waardoor een aanzienlijke groep van iets minder dan de helft niet aan de NNGB voldoet, maar wel aan de fitnorm (Figuur 3.5). Geregeld sporten is voor velen niet toereikend om aan de aanbevolen hoeveelheid lichaamsbeweging te komen. Problematisch is de groep die weinig sport en ook op andere wijze onvoldoende lichaamsbeweging heeft. Het gaat hier om ongeveer een derde van de jeugd.

Figuur 3.3: het percentage 4 t/m 11 jarigen en 12 t/m 17 jarigen dat voldoet aan beweegnormen, (2012)

	RSO-norm	NNGB-norm	Fitnorm	Combinorm
4 t/m 11 jaar	87%	28%	56%	64%
12 t/m 17 jaar	90%	18%	66%	68%
Totaal 4 t/m 17 jaar	88%	24%	60%	66%

Bron: Bevolkingsenquête 2012

Figuur 3.4: Gemiddeld aantal dagen (per week) met ten minste één uur lichaamsbeweging, naar leeftijd.

Bron: Bevolkingsenquête 2012

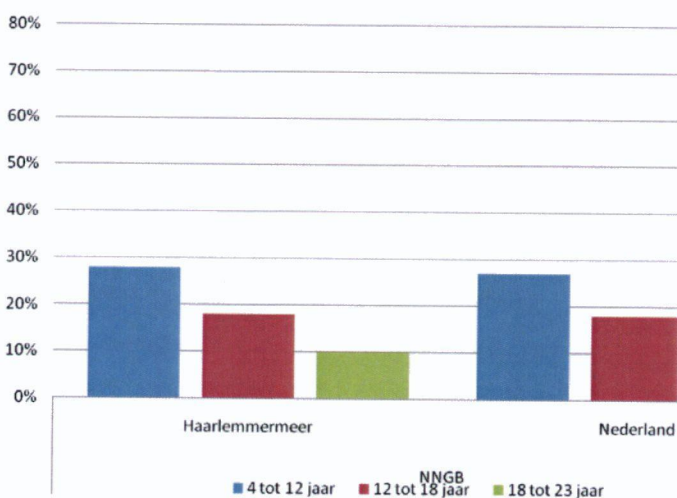
Figuur 3.5: percentage 4-11 jarigen en 12-17 jarigen dat voldoet aan de NNGB en/of de Fitnorm (2012)

	NNGB en Fitnorm	Uitsluitend NNGB	Uitsluitend Fitnorm	Geen van beide
4 t/m 11 jaar	18%	9%	38%	35%
12 t/m 17 jaar	15%	3%	51%	31%
Totaal 4 t/m 17 jaar	17%	7%	44%	33%

Bron: Bevolkingsenquête 2012

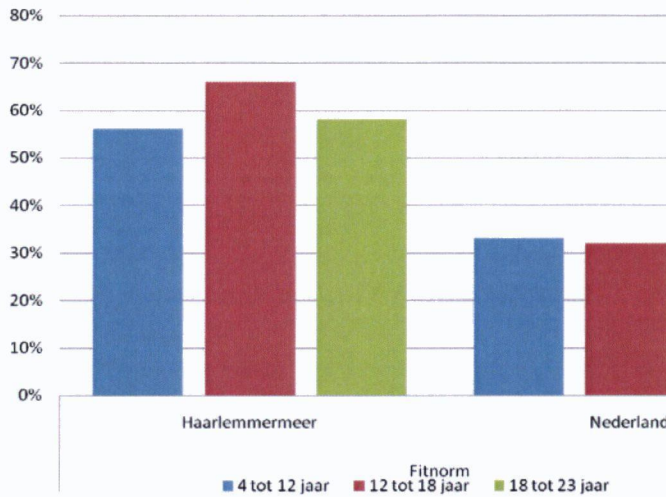
Onder de Haarlemmermeerse jeugd is het percentage dat voldoende lichaamsbeweging heeft volgens de NNGB gelijk aan de landelijke percentages (figuur 3.6). De verhoudingsgewijs grote belangstelling voor sportactiviteiten onder de jeugd van Haarlemmermeer is af te lezen aan het hogere percentage dat voldoet aan de fitnorm vergeleken met de landelijke situatie. Maar liefst twee keer zo veel kinderen en jongeren in Haarlemmermeer voldoen aan deze fitnorm, (figuur 3.7). Dientengevolge voldoen ook meer kinderen aan de combinorm dan landelijk het geval is (figuur 3.8).

Figuur 3.6: Bewegen Haarlemmermeerse jeugd volgens NNGB (2012), in vergelijking met Nederland (2010)

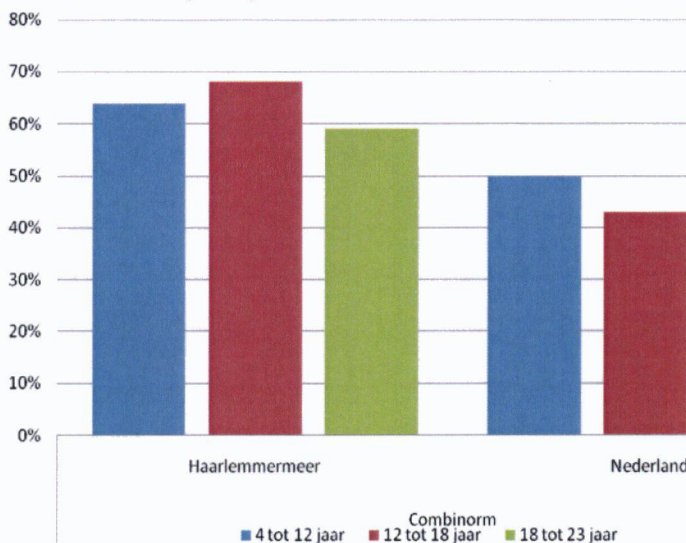
Bron: TNO, 2010; Bevolkingsenquête 2012

Figuur 3.7: Sportdeelname Haarlemmermeerse jeugd volgens Fitnorm (2012), in vergelijking met Nederland (2010)

Bron: TNO, 2010; Bevolkingsenquête 2012

Figuur 3.8: Sportdeelname Haarlemmermeerse jeugd volgens Combinorm (2012) in vergelijking met Nederland (2010)

Bron: TNO, 2010; Bevolkingsenquête 2012

Meest beoefende sporten en redenen om te sporten

In figuur 3.9 is een top tien opgenomen van de meest populaire sporten onder kinderen en jongeren, waar respectievelijk zwemmen en voetbal de lijst aanvoeren³. Ruim een derde van de kinderen zwemt wekelijks, vooral jongere kinderen. Het merendeel van deze 5, 6 en 7- jarigen heeft zwemles; slechts een kleine groep daarvan doet dit in schoolverband. Op 11 jarige leeftijd zijn nagenoeg alle kinderen in het bezit van een zwemdiploma. Bijna de helft beschikt dan over een a- en b-diploma en de andere helft heeft ook nog een c-diploma gehaald. Voetbal is na zwemmen de sport die door de meeste kinderen wordt beoefend, vooral door jongens. Meisjes zitten vaker op gymnastiek en dansen. De belangrijkste reden voor kinderen om voor een bepaalde sport te kiezen is volgens de ouders, net als in 2008, "omdat zij er plezier aan beleven". "Een betere gezondheid van de kinderen" en "het onder de

³ Kinderen en jongeren zijn alleen bij een sport ingedeeld wanneer zij de sport minstens *wekelijks* beoefenen.

knie krijgen van de benodigde vaardigheden om een sport te kunnen beoefenen” zijn ook vaak genoemde redenen (tabel 3.10). Oudere kinderen hechten meer waarde aan “de sportprestatie op zich” en “het contact met andere kinderen”. De teamsporten voetbal en hockey worden dan ook onder 12 tot en met 17 jarigen het vaakst beoefend. Tegelijkertijd winnen solosporten als fitness en hardlopen onder jongeren aan populariteit. Zij sporten vaker met als doel om “fitter en gezonder te worden”. Deze trend zet zich voort onder 18-23 jarigen. In deze leeftijdscategorie zijn fitness en hardlopen de meest beoefende sporten.

Figuur 3.9: Meest beoefende sporten door kinderen en jongeren in Haarlemmermeer (2012)

4-11 jaar	12-17 jaar	18-23 jaar
1.Zwemmen (35%)	1.Voetbal (31%)	1.Fitness (49%)
2.Voetbal (26%)	2.Hockey (14%)	2.Hardlopen (29%)
3.gymnastiek, turnen en atletiek (17%)	3.Tennis (14%)	3.Voetbal (20%)
4.Danssport (15%)	4.Fitness (12%)	4.Zwemmen (12%)
5.Tennis (13%)	5.Hardlopen (12%)	5.Dansen (9%)
6.Hockey (11%)	6.Danssport (12%)	6.Hockey (8%)
7.vecht- en verdedigingssport (10%)	7.gymnastiek/turnen/atletiek (10%)	7.Wielrennen (6%)
8.Skaten (8%)	8.Paardensport (9%)	8.Wandelen (6%)
9.Paardensport (7%)	9.Zwemmen (6%)	9.Tennis (6%)
10. Schaatsen (4%)	10. Skaten (6%)	10.Volleybal (6%)

Bron: Bevolkingsenquête 2012

Tabel 3.10: Redenen om te sporten Haarlemmermeerse jeugd (2008-2012)

	4-11 jaar		12-17 jaar		18-23 jaar	
	2008	2012	2008	2012	2008	2012
plezier	65%	72%	56%	49%	72%	36%
gezondheid, fitheid	57%	52%	62%	64%	52%	77%
boeiende activiteit, het leren van vaardigheden	46%	44%	28%	26%	44%	13%
gezelligheid; andere mensen leren kennen	36%	35%	44%	44%	35%	38%
buiten zijn	18%	21%	16%	20%	21%	11%
presteren	15%	15%	34%	28%	15%	20%

Bron: Bevolkingsenquêtes: 2008 en 2012

Verschillen in sport- en beweeggedrag tussen wijken en een vergelijking met vier jaar geleden.

In sportdeelname en beweeggedrag van kinderen zijn verschillen tussen wijken waar te nemen. Kinderen in de *contrastdorpen*⁴ nemen naar verhouding vaker deel aan sport dan in andere wijken (tabel 3.11). In dit wijkttype sporten *nu* meer kinderen dan vier jaar geleden. Vooral in Rijsenhout is het percentage dat aan de RSO-norm voldoet toegenomen. Onder sportende kinderen is gemeentebreed sprake van een toename in sportfrequentie. Deze ontwikkeling doet zich vooral voor in de *kleine moderne* en de *postmoderne wijken*; kinderen in Pax, Floriande en Getsewoud zijn vaker gaan sporten. In Pax is de sportfrequentie in 2012 het hoogst; dit ondanks een wat lager aandeel sportende kinderen. In Graan voor Visch en Overbos sporten kinderen minder vaak; kinderen voldoen hier dan ook minder vaak aan de fitnorm. In Bornholm, Floriande en Getsewoud bewegen kinderen juist meer dan leeftijdgenootjes in andere wijken, wat tot op zekere hoogte is terug te voeren op het feit dat zij vaker zelf op de fiets naar school gaan.

⁴ In tabel 3.9 zijn ook de wijktypen afgebeeld. Het aantal respondenten in veel kleinere kernen is te klein om betrouwbare uitspraken over te kunnen doen.

In de *contrastdorpen* zijn niet alleen kinderen maar ook jongeren de afgelopen vier jaar vaker gaan sporten, met als gevolg dat het aandeel sportende jongeren hoger ligt dan in andere wijken (Tabel 3.12). Dit geldt ook voor Badhoevedorp, waar verhoudingsgewijs veel jongeren aan de NNGB- en fitnorm voldoen. In de *kleine moderne wijken* en de *postmoderne wijken* zijn jongeren ook vaker gaan sporten dan vier jaar geleden. In Graan voor Visch sporten jongeren minder frequent en voldoen zij minder vaak aan de fitnorm dan in andere wijken.

Figuur 3.11: Sportgedrag 4-11 jarigen, naar wijk(type) (2008-2012)

	RSO		Lidmaatschap (sporters)		Gemiddeld aantal keer sporten (sporters)					
	2008	2012	2008	2012	Maandelijks		Wekelijks		Vaker	
					2008	2012	2008	2012	2008	2012
Historische kernen	87%	85%	80%	74%	3%	2%	27%	27%	70%	72%
Contrastdorpen	87%	94%	74%	83%	2%	0%	32%	24%	66%	76%
Vijfhuizen	93%	94%	70%	73%	0%	0%	34%	23%	66%	77%
Rijshout	85%	94%	76%	91%	4%	1%	34%	23%	63%	76%
Lisserbroek	82%	*	78%	*	4%	*	27%	*	70%	*
Mozaïekkeren	89%	89%	81%	81%	3%	2%	26%	26%	72%	71%
Hoofddorp dorp	85%	85%	75%	78%	2%	0%	30%	23%	69%	77%
Nieuw-Vennep dorp	84%	*	85%	*	3%	*	27%	*	70%	*
Zwanenburg	86%	87%	83%	80%	3%	5%	26%	23%	71%	72%
Badhoevedorp	95%	90%	81%	84%	4%	1%	22%	22%	75%	77%
Kleine Moderne wijken	86%	83%	70%	70%	1%	4%	41%	23%	58%	74%
Graan voor Visch	74%	83%	*	62%	*	5%	*	32%	*	63%
Pax	91%	78%	72%	84%	0%	6%	35%	11%	65%	83%
Linguenda	92%	91%	76%	66%	2%	0%	39%	26%	59%	74%
Grote Moderne wijken	87%	84%	75%	77%	2%	2%	37%	32%	60%	66%
Bornholm	82%	85%	76%	70%	4%	0%	33%	38%	63%	62%
Overbos	86%	83%	75%	83%	2%	4%	41%	31%	57%	65%
Toolenburg	90%	84%	75%	78%	2%	2%	37%	29%	61%	69%
Postmoderne wijken	86%	88%	78%	78%	3%	2%	37%	28%	60%	70%
Floriande	88%	86%	80%	77%	3%	2%	33%	26%	63%	73%
Getsewoud	86%	90%	77%	80%	3%	2%	40%	31%	56%	67%

Bron: Bevolkingsenquêtes: 2008 en 2012

Figuur 3.12: Sportgedrag 12-17 jarigen, naar wijk(type) (2008-2012)

	RSO		Lidmaatschap (sporters)		Gemiddeld aantal keer sporten (sporters)					
	2008	2012	2008	2012	Maandelijks		Wekelijks		Vaker	
					2008	2012	2008	2012	2008	2012
Historische kernen	87%	94%	86%	84%	5%	2%	15%	18%	80%	80%
Contrastdorpen	85%	93%	89%	89%	2%	2%	18%	13%	81%	85%
Rijsenhout	78%	*	80%	*	5%	*	12%	*	83%	*
Mozaïekkernen	90%	93%	85%	84%	2%	3%	16%	12%	82%	84%
Hoofddorp dorp	93%	92%	81%	77%	3%	3%	23%	15%	74%	82%
Zwanenburg	88%	94%	82%	90%	3%	8%	16%	18%	81%	74%
Badhoevedorp	91%	97%	92%	89%	2%	2%	10%	10%	88%	88%
Kleine Moderne wijken	88%	88%	80%	85%	9%	5%	19%	20%	72%	75%
Grote Moderne wijken	83%	90%	87%	82%	5%	5%	19%	15%	76%	80%
Bornholm	77%	94%	*	92%	*	8%	*	14%	*	78%
Overbos	85%	90%	88%	72%	8%	3%	15%	13%	76%	84%
Toolenburg	84%	89%	87%	83%	4%	4%	17%	17%	79%	79%
Postmoderne wijken	83%	90%	81%	86%	7%	2%	17%	16%	76%	82%
Floriande	85%	91%	75%	87%	8%	3%	19%	14%	72%	83%
Getsewoud	81%	89%	88%	85%	6%	2%	15%	18%	79%	80%

Bron: Bevolkingsenquêtes: 2008 en 2012

Hoofdstuk 4: Tevredenheid over sportaccommodaties

Veranderingen in ruimte en accommodaties

Sport bestaat uit verschillende activiteiten die elk hun eigen eisen stellen aan de omgeving. De behoefte aan ruimte en accommodaties voor sport en verwante activiteiten is afhankelijk van de groei of krimp van onderscheiden activiteiten. Zo veranderen sportvoorkeuren in de levensloop: zowel landelijk als in Haarlemmermeer noemen kinderen zwemmen als eerste sport, bij ouderen verschuift dat naar fietsen en wandelen. Veldvoetbal is bij jeugdigen een goede tweede, maar boven de 35 jaar staat het niet meer in de top 5 van favoriete sporten (zie Hoofdstuk 2 en 3). Met de jaren verschuift de behoefte aan formele binnen- en buitenaccommodaties naar sportvoorzieningen in de openbare ruimte. Deze ruimte dient dan aangepast aan de behoeftes van fietsers, wandelaars en hardlopers (SCP, 2010). In dit hoofdstuk onderzoeken we in hoeverre Haarlemmermeerse sportaccommodaties voldoen aan de sportbehoeften van inwoners in uiteenlopende levensfasen.

Tevredenheid over sportvoorzieningen

Tevredenheid toegenomen; een groeiend aantal voetballers is echter kritisch

De laatste vier jaar is de tevredenheid over sportvoorzieningen en –mogelijkheden in Haarlemmermeer met 10% gestegen: 6 op de 10 inwoners – zowel jongeren als volwassenen – is uitgesproken tevreden⁵. Met name in de *historische kernen* en in de *postmoderne wijken* is de houding t.o.v. sportaccommodaties verbeterd. Wanneer we de tevredenheid per beoefende sport bezien, valt één ontwikkeling op die juist een dalende trend toont. Een toenemend aantal voetballers is juist minder tevreden over hun sportvoorzieningen en -mogelijkheden dan in 2008. De beperkte capaciteit aan voetbalvelden bij een aantal voetbalverenigingen in Haarlemmermeer, in combinatie met de kwaliteit van de velden die in een aantal gevallen tekortschiet, is hier mogelijk een verklaring voor. Bovendien is bij een tweetal voetbalverenigingen in Hoofddorp sprake van een wachtlijst, waardoor circa 250 kinderen op dit moment geen lid kunnen worden (KNVB, 2012).

Speelvoorzieningen sluiten niet altijd aan op veranderende behoeften

In de *kleine* en *grote moderne wijken* – Graan voor Visch tot Overbos – komt het beeld in 2012 overeen met dat van vier jaar geleden: de tevredenheid bleef gelijk. Ouders van de jongste kinderen (4-11 jaar) melden dat er slechts een beperkt aantal speelvoorzieningen is in de buurt óf dat deze onvoldoende aansluiten bij de speel –en beweegbehoeften van hun kinderen. Dit laatste punt is in lijn met de bevindingen van eerder onderzoek (Jeugdombibus, 2010). Door verschillen in demografische samenstelling en ontwikkeling stelt de jeugd, die uit verschillende leeftijdsgroepen bestaat, navenant uiteenlopende eisen aan de woonomgeving. Dit vraagt om een meer gedifferentieerde en flexibele openbare ruimte dan nu het geval is. Aangezien omvang en samenstelling van de jeugd in een aantal wijken zullen veranderen, dient de openbare ruimte dusdanig ingericht dat het kan meebewegen met de veranderende sport –en beweegbehoeften van de jeugd. Met de leeftijd verschuift de behoefte van wipkippen in speeltuintjes naar sportveldjes en ontmoetingsplekken.

Zwanenburg mist zwembad

Hoewel gemeentebreed slechts 5% van onze inwoners – gelijk aan 2008 – ontevreden is over de sportvoorzieningen in Haarlemmermeer, valt het ongenoegen van één woongemeenschap op. Zwanenburgers klagen hoofdzakelijk over hetzelfde onderwerp als vier jaar geleden, het gemis van een zwembad. De sluiting van het zwembad van enkele jaren geleden blijft onverminderd een breed gedeelde frustratie in deze kern.

⁵ Zowel in 2008 als in 2012 is slechts 5% ontevreden.

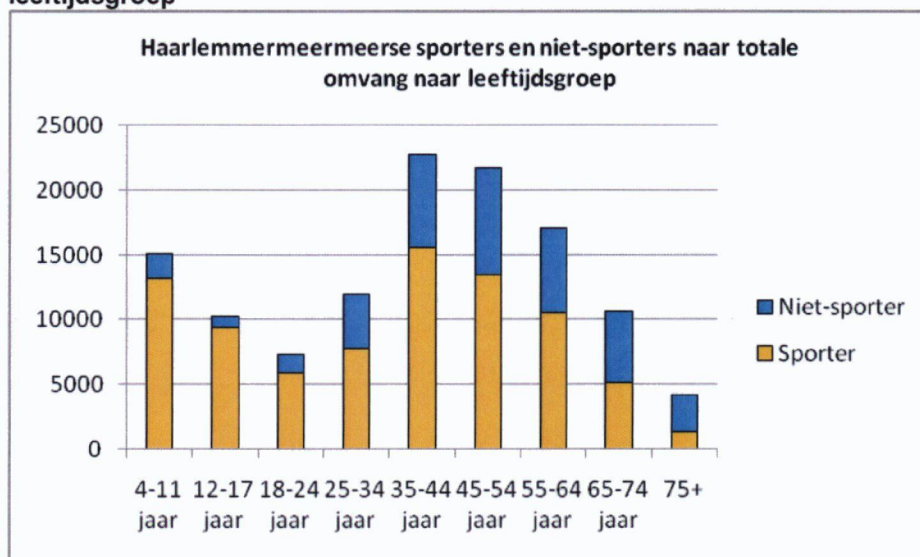
Belangrijke aspecten van sportvoorzieningen

Door een grote oppervlakte en een ruime geografische spreiding van wijken en kernen liggen woon-, werk- en recreatielocaties in Haarlemmermeer verder van elkaar af dan in menig ander woongebied. Dit verklaart waarom onze inwoners – zowel jong als oud – het belang van nabijheid en bereikbaarheid van sportvoorzieningen vaak noemen. 'Lang moeten reizen' doet echte nauwelijks afbreuk aan hun sportgedrag. Kortom, bewoners laten de nabijheid van voorzieningen – naast het sportaanbod en de kwaliteit van de accommodaties – sterk meewegen in hun keuze voor sportvoorzieningen, maar het is vrijwel nooit doorslaggevend in de keuze om definitief te stoppen met de sportbeoefening. Dit laatste hangt veel meer samen met de toenemende drukte in het leven, waarbij sport het eerste element is dat wegvalt in de drukke combinatie van werk, gezin, sociale contacten en vrijetijdsbesteding.

Hoofdstuk 5: Niet-sporters⁶: achtergrondkenmerken en motieven

De sportdeelname van verschillende leeftijdsgroepen is geprojecteerd op de absolute aantallen Haarlemmermeesters in die groepen (zie figuur 5.1). Hieruit blijkt dat kinderen en jongeren, hoewel ze procentueel gezien het meest aan sport doen, in absolute zin *niet* de grootste groep sporters zijn. Meer dan de helft van de sporters in Haarlemmeer is namelijk ouder dan 25 jaar. Deze sporters hebben andere wensen en motieven om te sporten dan de jongste inwoners. Bij het aanbieden van sporttypen en -accommodaties moet hier terdege rekening mee worden gehouden. Ook zijn volwassenen bij de *niet*-sporters in absolute zin de grootste groep. Op dit moment is namelijk 71% van de niet frequent sportende Haarlemmermeester tussen de 18 en 64 jaar.

Figuur 5.1: Haarlemmermeesterse sporters en niet-sporters, naar totale omvang per leeftijdsgroep

Ondanks de wens van de overheid en sportorganisaties om zo veel mogelijk mensen te laten sporten, zijn er dus nog velen die dat niet willen of kunnen. Dat heeft niet alleen met leeftijd te maken, maar ook met andere achtergrondkenmerken. Zowel in Nederland als in Haarlemmeer hebben jongeren die niet frequent sporten vaker een niet-westerse etnische achtergrond en groeien vaker op in een gezin met één ouder. De redenen om wel of niet te sporten lopen uiteen (Tabel 5.1). Ouders van kinderen – met name 4 t/m 6 jaar – geven aan dat ze hun kinderen nog te jong vinden om te sporten. Daarnaast speelt voor 1 op de 5 jonge ouders ook mee dat de kosten te hoog zijn; een minderheid kan de sporttijden niet combineren met hun eigen levensritme.

In de pubertijd gaan jongeren andere interesses ontwikkelen en een breder vrijetijdspatroon krijgen. Haardoor verschuift de aandacht voor sport vaak naar de achtergrond (SCP, 2010). Na de adolescentie zien we dat steeds meer mensen stoppen met sporten, vanwege de drukte die gepaard gaat met het combineren van werk, gezin en sociale contacten. Met de toename van de leeftijd (65+) zien we een verschuiving naar motieven als “een te hoge leeftijd” en “fysieke ongemakken”. Uiteraard een logisch gevolg van de levensfase waarin deze mensen zich bevinden.

⁶ Niet-sporters zijn mensen die minder dan 1x in de maand sporten

Tabel 5.1: Motieven om niet te sporten naar leeftijdsgroep

	Motief 1	Motief 2	Motief 3
4-11 jaar	Te jong (51%)	Te duur (17%)	Tijden ongunstig (7%)
12-17 jaar	Geen tijd (39%)	Sport niet leuk (35%)	Te duur (25%)
18-24 jaar	*	*	*
25-34 jaar	Te druk met werk (56%)	Te druk met gezin (51%)	Te hoge kosten (30%)
35-44 jaar	Te druk met gezin (56%)	Te druk met werk (45%)	Te hoge kosten (34%)
45-54 jaar	Te druk met werk (46%)	Te druk met gezin (32%)	Geen interesse (29%)
55-64 jaar	Geen interesse (30%)	Te druk met werk (28%)	Fysieke ongemakken (26%)
65-74 jaar	Mijn leeftijd (48%)	Geen interesse meer (25%)	Fysieke ongemakken (23%)
75+	Mijn leeftijd (76%)	Geen interesse meer (15%)	Fysieke ongemakken (12%)

*Te laag aantal respondenten

Hoofdstuk 6: Conclusies en signalen

De vraag die in deze tweede editie van het Sportlandschap centraal staat is in hoeverre het sportgedrag van Haarlemmermeeders is veranderd ten opzichte van 2008. Volwassenen blijken minder te bewegen, maar wel meer te zijn gaan sporten. Haarlemmermeeders bewegen minder dan landelijk, maar compenseren dit door frequent sportgedrag, dat hier boven het landelijk gemiddelde ligt. Vooral drukbezette jonge ouders, voor wie vrije tijd een schaars goed is, vertonen dit compensatiegedrag. In de *postmoderne wijken* Floriande en Getsewoud zijn actieve sporters dan ook sterk vertegenwoordigd.

Het aandeel sportende kinderen in Haarlemmermeer is ook in 2012 weer onverminderd hoog. De sportfrequentie is in vergelijking met 2008 zelfs toegenomen en is hoger dan landelijk. Kortom, onze jeugd sport veel en is de afgelopen vier jaar nog meer gaan sporten. Toch haalt driekwart van onze jeugd, evenmin als landelijk, de aanbevolen dagelijkse lichaamsbeweging van één uur per dag.

Het verbeteren of op peil houden van de gezondheid is voor Haarlemmermeeders dé motivatiebron om te gaan sporten. Andere motivaties zijn afhankelijk van het type sport.

- Inwoners die actief zijn in **teamverband**, sporten vooral vanuit sociale overwegingen: plezier in het sporten, ontmoeten van mensen en voor de gezelligheid;
- Inwoners die **individueel** actief zijn, vallen – qua motivatie – uiteen in twee groepen. Aan de ene kant zijn er inwoners die sporten vanuit de behoefte om fitter te worden en hun lichaamskracht te verbeteren. Aan de andere kant zijn er individuele sportbeoefenaars die vooral ontspanning zoeken in de vorm van activiteiten in natuur en buitenlucht.

De tevredenheid over sportvoorzieningen en -mogelijkheden is onder jongeren én ook onder volwassenen de afgelopen vier jaar toegenomen.

Sportvoorkeuren en -gedrag veranderen met de leeftijd:

- Kinderen noemen zwemmen als eerste sport; ouderen prefereren fietsen en wandelen. Veldvoetbal is bij jeugdigen een goede tweede, maar staat boven de 35 jaar niet meer in de top 5.
- De behoefte aan sportaccommodaties verandert met het ouder worden van formele binnen- en buitenaccommodaties naar de vrije openbare ruimte.
- Ook de redenen om niet te sporten, hangen sterk samen met de levensfase: pubers krijgen andere interesses, 30- en 40'ers zijn te druk met werk en gezin, ouderen krijgen steeds meer last van fysieke ongemakken en van blessures.

Signalen

Om inzicht te krijgen in sport- en beweginggedrag worden in Nederland verschillende normen gehanteerd, die elk een ander licht werpen op de zaak. In Haarlemmermeer worden de beoogde effecten van het sportbeleid afgemeten aan het aandeel inwoners dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB); de norm die voorschrijft dat je iedere dag een half uur moet bewegen. Het voldoen aan de NNGB is vooral afhankelijk van dagelijkse beweggewoonten, zoals fietsen naar het werk en school. Door intensief te sporten is deze norm nauwelijks te halen. Ontwikkelingen in het sportgedrag zijn daarom beter te volgen in een sportnorm als de Fitnorm.

Onderzoeksverantwoording

Steekproeftrekking voor veldwerkonderzoek

Voor dit onderzoek is veldwerk verricht in de vorm van een vragenlijst die schriftelijk of digitaal ingevuld kon worden. Er zijn aselecte steekproeven getrokken onder inwoners uit vier verschillende leeftijdscategorieën: 4-11 jaar, 12-17 jaar, 17-23 jaar en 24 jaar en ouder. De vragenlijst voor 4-11 jarigen is afgenomen onder ouders. Voor de volwassen inwoners in de leeftijd van 18 tot 85 jaar zijn thuiswonende kinderen en personen in tehuizen en instellingen buiten de steekproef gehouden.

Bij de steekproeftrekking is rekening gehouden met de verschillen in bevolkingsomvang in wijken en kernen. Deze verschillen hebben namelijk tot gevolg dat in kleine wijken en kernen relatief grotere steekproeven nodig zijn. In totaal zijn onder volwassenen 15.000 vragenlijsten uitgezet in wijken en kernen (zie tabel 4). De aantallen voor de jeugd zijn terug te vinden in tabel 1 tot en met 3.

Hoewel het een personensteekproef is – waarbij alle personen een gelijke kans hebben om in de steekproef opgenomen te worden – is er bij volwassenen voor gezorgd dat slechts één vragenlijst per adres werd uitgezet. Dit om te voorkomen dat huishoudens van wie de kinderen ook in steekproef zaten belast zouden worden met veel vragenlijsten. Een bijkomend voordeel van deze aanpak is dat iedere respondent één huishouden representeert. Het nadeel is echter dat meerpersoonshuishoudens in de steekproef iets – maar wel systematisch – zijn ondervertegenwoordigd.

Tabel 1: Steekproef kinderen 4-11 jaar en respons (%) per gebied

	Populatie	Steekproef	Respons	Respons %
Hoofddorp Dorp	423	161	65	40,4
Hoofddorp Graan voor Visch	452	140	56	40,0
Hoofddorp Pax	759	164	71	43,4
Hoofddorp Bornholm	968	188	71	37,7
Hoofddorp Overbos	1594	264	112	42,4
Hoofddorp Toolenburg	2909	419	170	40,6
Hoofddorp Floriande	884	236	87	36,8
Nieuw-Vennep Dorp	435	183	64	35,0
Nieuw-Vennep Linqenda	3142	438	202	46,1
Nieuw-Vennep Getsewoud	827	245	82	33,5
Zwanenburg	608	263	105	40,0
Badhoevedorp	1146	306	129	42,1
Vijfhuizen	495	161	64	39,7
Rijsenhout	366	176	52	29,6
Lisserbroek	367	157	47	29,9
Historische kernen	647	269	91	33,8
Totaal	16022	3770	1468	38,9

Tabel 2: Steekproef jongeren 12-17 jaar en respons (%) per gebied

	Populatie	Steekproef	Respons	Respons %
Hoofddorp Dorp	247	181	17	9,4
Hoofddorp Graan voor Visch	384	150	41	27,3
Hoofddorp Pax	530	188	70	37,3
Hoofddorp Bornholm	781	238	73	30,7
Hoofddorp Overbos	1461	286	130	45,5
Hoofddorp Toolenburg	1396	383	112	29,2
Hoofddorp Floriande	724	332	94	28,3
Nieuw-Vennep Dorp	281	212	36	17,0
Nieuw-Vennep Linqenda	1459	348	116	33,4
Nieuw-Vennep Getsewoud	606	244	67	27,5
Zwanenburg	559	309	79	25,6
Badhoevedorp	1003	348	101	29,0
Vijfhuizen	293	205	33	16,1
Rijsenhout	304	187	34	18,2
Lisserbroek	338	217	44	20,2
Historische kernen	489	282	69	24,5
Totaal	10855	4108	1116	27,2

Tabel 3: Steekproef volwassenen 18-23 jaar thuiswonend en respons (%) per gebied

	Populatie	Steekproef	Respons	Respons %
Hoofddorp Dorp	162	80	12	15,0
Hoofddorp Graan voor Visch	275	54	7	12,9
Hoofddorp Pax	472	94	14	15,0
Hoofddorp Bornholm	800	148	26	17,6
Hoofddorp Overbos	1058	148	29	19,6
Hoofddorp Toolenburg	796	155	30	19,3
Hoofddorp Floriande	734	157	41	26,1
Nieuw-Vennep Dorp	178	59	10	16,9
Nieuw-Vennep Linqenda	599	250	48	19,2
Nieuw-Vennep Getsewoud	468	158	27	17,1
Zwanenburg	418	180	24	13,3
Badhoevedorp	582	268	38	14,2
Vijfhuizen	232	83	12	14,5
Rijsenhout	248	89	17	19,2
Lisserbroek	339	79	12	15,2
Historische kernen	404	122	19	15,6
Totaal	7765	2123	366	17,2

Tabel 4: Steekproef volwassenen 18-84 jaar uitwonend en respons (%) per gebied

	Populatie	Steekproef	Respons	Respons %
Hoofddorp Dorp	10277	1090	208	19,1
Hoofddorp Graan voor Visch	2446	1020	197	19,3
Hoofddorp Pax	4025	600	254	42,3
Hoofddorp Bornholm	6306	660	313	47,4
Hoofddorp Overbos	8350	850	318	37,4
Hoofddorp Toolenburg	11377	900	321	35,7
Hoofddorp Floriande	12298	1290	370	28,7
Nieuw-Vennep Dorp	7768	800	208	26,0
Nieuw-Vennep Linquenda	2992	790	267	33,8
Nieuw-Vennep Getsewoud	11094	1070	251	23,5
Zwanenburg	5897	1090	291	26,7
Badhoevedorp	9056	1030	340	33,0
Vijfhuizen	3397	810	228	28,1
Rijsenhout	3217	870	197	22,6
Lisserbroek	2813	830	194	23,4
Historische kernen	6035	1270	332	26,1
Totaal	107348	14970	4289	28,7

Weging en ophoging

Niet alle leeftijdsgroepen responderen evenveel en hetzelfde geldt voor het geslacht van de kandidaten. De respons van de volwassenen is per onderscheiden gebied gewogen naar vijfjarige leeftijdsgroep, naar geslacht en naar het aantal volwassenen in het huishouden. Dit laatste heeft als doel de correctie van systematische ondervertekening van meerpersoonshuishoudens. Bij de weging is bovendien rekening gehouden met verschillen in bevolkingsgrootte tussen onderscheiden gebieden. Dit biedt de mogelijkheid om analyses uit te voeren op het niveau van Haarlemmermeer. De bevolkingsomvang in wijken en kernen is dan immers in proportie teruggebracht naar de feitelijke situatie. De weging heeft geen effect op het totaal aantal respondenten. In sommige gevallen is de respons opgehoogd naar de totale bevolking van 18 tot 85 jaar of is de respons opgehoogd naar het aantal huishoudens. Bij de jeugdgroepen is hetzelfde gebeurd, maar daarbij is niet per vijfjarige leeftijdsgroep, maar per leeftijdsjaar nagewogen. Hier heeft de huishoudencorrectie niet plaatsgevonden, omdat het hier wel een zuivere personensteekproef betreft.

Afwijkingen in cijfers uit 2008 in Sportlandschap 1 en 2

Voor een nauwkeurige evaluatie van het sportbeleid is informatie op wijkniveau noodzakelijk. Hierdoor is de opzet van de steekproef voor het 2^e sportlandschap 2012 anders dan die voor het rapport uit 2008. Om de vergelijking tussen 2008 en 2012 toch mogelijk te maken hebben we de wegingen voor respondenten uit 2008 aan moeten passen aan de nieuwe gebiedsindeling (op wijkniveau). Hierdoor wijken de cijfers voor 2008 in dit tweede Sportlandschap soms iets af van die in het rapport uit 2008. De verschillen zijn echter dermate gering, dat de herberekening van de cijfers uit 2008 voor dit rapport geen inhoudelijke, noch beleidsmatige gevolgen heeft.

Literatuurverantwoording

CBS (2012). Steeds meer overgewicht.

KNVB (2012). Capaciteit Haarlemmermeer.

SCP (2010). Sport: een leven lang. Sociaal Cultureel Planbureau : Den Haag.

Team onderzoek (2008). Het sportlandschap van Haarlemmermeer 2008. Hoofddorp: gemeente Haarlemmermeer.

Team Onderzoek (2010). Jeugdomnibus. Hoofddorp: gemeente Haarlemmermeer.

Team onderzoek (2011). Kijk op de Wijk 3. Tussen bochten en rechte lijnen. Hoofddorp: gemeente Haarlemmermeer.

TNO (2010). Trendrapport bewegen en gezondheid 2008-2009. Leiden: De Bink.

Tabellen bijlage

Tabel B1: Sportgedrag bij 4 tot en met 17-jarigen

leeftijd	RSO		Lidmaatschap (sporters)		Deelname competitie		Gemiddeld aantal keer sporten					
							maandelijks		wekelijks		vaker	
	2008	2012	2008	2012	2008	2012	2008	2012	2008	2012	2008	2012
4	58%	43%	53%	52%	5%	10%	2%	3%	67%	51%	31%	46%
5	84%	85%	57%	53%	9%	13%	3%	1%	48%	50%	50%	49%
6	90%	93%	67%	68%	24%	35%	3%	2%	40%	37%	58%	61%
7	92%	96%	79%	78%	49%	58%	3%	2%	37%	20%	60%	78%
8	89%	93%	88%	91%	62%	69%	3%	2%	30%	26%	67%	71%
9	92%	95%	88%	87%	73%	75%	2%	1%	27%	24%	71%	76%
10	90%	92%	91%	88%	81%	77%	3%	3%	21%	13%	76%	85%
11	95%	96%	91%	90%	79%	81%	3%	2%	22%	18%	75%	80%
12	90%	98%	92%	91%	81%	82%	2%	4%	18%	13%	81%	82%
13	90%	94%	88%	86%	79%	80%	5%	2%	14%	17%	80%	81%
14	88%	92%	90%	91%	79%	82%	2%	2%	13%	11%	86%	87%
15	87%	85%	89%	81%	79%	69%	6%	3%	13%	20%	80%	77%
16	81%	92%	85%	79%	76%	70%	5%	8%	19%	10%	76%	83%
17	82%	85%	81%	78%	67%	59%	8%	2%	21%	20%	71%	78%

Bron: Bevolkingsenquête 2008 en 2012

Tabel B2: Het percentage kinderen en jongeren dat de NNGB, Fitnorm en Combinorm haalt, naar wijk (2012)

	NNGB		Fitnorm		Combinorm	
	4-11	12-17	4-11	12-17	4-11	12-17
	Historische kernen	34%	19%	57%	65%	67%
Contrastdorpen	26%	20%	61%	67%	67%	71%
Vijfhuizen	22%	*	56%	*	55%	*
Rijsenhout	26%	*	62%	*	67%	*
Mozaïekkernen	25%	21%	58%	70%	62%	71%
Hoofddorp dorp	32%	7%	63%	72%	64%	70%
Zwanenburg	18%	6%	53%	68%	52%	71%
Badhoevedorp	26%	14%	60%	79%	68%	80%
Kleine Moderne wijken	22%	15%	49%	62%	59%	65%
Graan voor Visch	17%	*	35%	*	47%	*
Pax	21%	*	60%	*	68%	*
Linquenda	27%	*	52%	*	60%	*
Grote Moderne wijken	28%	17%	53%	64%	63%	67%
Bornholm	34%	3%	49%	71%	60%	69%
Overbos	27%	6%	43%	57%	54%	59%
Toolenburg	26%	15%	60%	65%	70%	70%
Postmoderne wijken	30%	17%	57%	64%	67%	66%
Floriande	30%	9%	57%	64%	68%	68%
Getsewoud	29%	16%	57%	64%	65%	65%

Bron: Bevolkingsenquête 2012

Kwalitatieve evaluatie

sportbeleid gemeente Haarlemmermeer

Colofon

Titel

Kwalitatieve evaluatie sportbeleid gemeente Haarlemmermeer

Rapportage

Drs. Eralt Boers

Wouter de Groot, MSc

Een rapportage van Kennispraktijk (www.kennispraktijk.nl). Kennispraktijk adviseert bedrijven, overheden en instellingen die zich bezighouden met sport & bewegen, onderwijs en gezondheid.

Opdrachtgever

Gemeente Haarlemmermeer

Met dank aan...

Sportservice Haarlemmermeer, de betrokken basisscholen, sportverenigingen, maatschappelijke organisaties en sporters die bereid waren hun input te leveren.

© november 2012

Inhoud

Aanleiding en context	6
Kwalitatieve evaluatie	6
Opzet rapport.....	7
1. Onderzoeksopzet.....	8
1.1 Verdiepende interviews basisscholen	8
1.2 Verdiepende interviews sportverenigingen	8
1.3 Verdiepende interviews maatschappelijke organisaties.....	8
1.4 Groepsgesprekken combinatiefunctionarissen en sportbuurtwerkers	8
1.5 Evaluaties en registraties Sportservice Haarlemmermeer	8
1.6 Telefonische interviews talenten en topsporters	9
1.7 Verenigingsenquête	9
2. Sportstimulering onder de loep	10
2.1 Kort over het sportstimuleringsbeleid in de gemeente Haarlemmermeer.....	10
2.2 Ervaringen met het programma Sport & School	10
2.2.1 Groep 6 on the move (G6otm).....	11
2.2.2 Sport Matcht School (SMS)	11
2.2.3 Motorische Remedial Teaching (MRT)	13
2.2.4 Schoolsporttoernooien	13
2.2.5 JeugdSportPas (JSP).....	14
2.2.6 Samenwerking met scholen en sportverenigingen.....	15
2.2.7 Het effect van het programma School & Sportop het aantal activiteiten	16
2.2.8 Het effect van het programma School & Sport op het aantal deelnemers.....	17
2.2.9 Het effect van het programma School & Sport op het beweeggedrag van kinderen	17

2.3 Ervaringen met het programma ‘Sport in de Wijk’	18
2.3.1 Buurtorganisaties over het sportaanbod in de wijk	19
2.3.2 Het effect van het programma Sport in de Wijk op het aantal activiteiten en deelnemers	20
2.3.3 Het effect van het programma Sport in de Wijk op het beweeggedrag van kinderen	21
2.3.4 Succesfactoren van het programma ‘Sport in de Wijk’	21
2.3.5 Verbeterpunten op wijkniveau	22
3. De effecten van het topsportbeleid	23
3.1 Kort over het topsportbeleid van de gemeente Haarlemmermeer	23
3.2 Algemeen beeld over het topsportbeleid	23
3.3 Ondersteuning verenigingen	24
3.4 Topsportfaciliteiten	25
3.5 Topsport en Onderwijs	26
3.6 Topsportklimaat	26
4. Sportverenigingen nader bekeken	27
4.1 Respons en representativiteit	27
4.2 Verenigingskader en vrijwilligers	27
4.3 Leden en activiteiten	29
4.4 Accommodaties	30
4.5 Organisatie en beleid	35
4.6 Maatschappelijke betrokkenheid	37
4.7 Externe ondersteuning	38
4.8 Combinatiefunctionarissen	43
5. Conclusies en praktische aanbevelingen	47
5.1 Sportstimulering onder de loep	47
5.2 De effecten van het topsportbeleid	49
5.3 Sportverenigingen nader bekeken	51

Bijlage 1: Geïnterviewde scholen	52
Bijlage 2: Geïnterviewde sportverenigingen	53
Bijlage 3: Geïnterviewde talenten en topsporters	54
Bijlage 4: Geïnterviewde maatschappelijke organisaties	55
Bijlage 3: Geïnterviewde medewerkers Sportservice Haarlemmermeer.....	56
Bijlage 4: Deelnemende verenigingen verenigingsenquête	57
Bijlage 5: Sporttakkenverenigingsenquête	59

Aanleiding en context

In februari 2009 is in de gemeente Haarlemmermeer de sportnota 'Sport in een beweeglijk perspectief' vastgesteld door de gemeenteraad. Centraal in deze nota staat het vergroten van de deelname aan sport door de inwoners van Haarlemmermeer. In 2012 wordt de sportnota geëvalueerd. De evaluatie van de sportnota bestaat uit drie delen. In de eerste plaats vindt een herhaling plaats van het onderzoek 'Sportlandschap 2008', waarbij de sportdeelname van Haarlemmermeerse kinderen, jongeren en volwassenen in beeld wordt gebracht door middel van een grootschalige enquête. Daarnaast zijn er doelstellingen in de sportnota opgenomen die geëvalueerd dienen te worden aan de hand van een analyse van beleidsdocumenten. Tot slot dient een kwalitatief onderzoek uitgevoerd te worden, zodat afzonderlijke beleidsonderdelen uit de sportnota geëvalueerd kunnen worden. De eerste twee onderdelen zijn of worden reeds door het Team Onderzoek van de gemeente Haarlemmermeer uitgevoerd.

Kwalitatieve evaluatie

Het voorliggende rapport is een bespreking van de resultaten van de kwalitatieve evaluatie. Daarbij zijn de volgende beleidsonderdelen onder de loep genomen:

1. Sportstimulering
2. Topsport
3. Verenigingsondersteuning

Per beleidsonderdeel zijn meerdere doelstellingen geformuleerd. Hieronder wordt kort weergegeven welke doelstellingen zijn meegenomen in de evaluatie.

Te evalueren doelstellingen Sportstimulering:

- Het uitbreiden van het aantal (brede) scholen met sport- en cultuuraanbod in zowel het primair als het voortgezet onderwijs.
- Het versterken van ca 10% van de sportverenigingen met het oog op hun maatschappelijke functie en de inzet van sportverenigingen voor het onderwijs, de naschoolse opvang en de wijk.
- Het stimuleren van een dagelijks sport- en beweegaanbod op en rond scholen voor alle leerlingen.

Te evalueren doelstelling Topsport:

- Het verbeteren van het (top)sportklimaat en het ontwikkelen van een topsportcultuur, voortbouwend op het bestaande profiel en de sterke punten van de gemeente en de sportinfrastructuur.

Te evalueren doelstellingen Verenigingsondersteuning:

- De organisatorische geledingen van sportverenigingen dienen aanzienlijk versterkt te zijn.

- Zowel de gekozen locatie, kwaliteit als kwantiteit van de accommodaties is zodanig dat niet actieve sporters gestimuleerd worden om structureel te gaan sporten en bewegen.

Opzet rapport

In het eerste hoofdstuk wordt ingegaan op de wijze waarop de evaluatie is uitgevoerd (onderzoeksopzet). Vervolgens worden in hoofdstuk twee t/m vier de resultaten van de evaluatie besproken. De rapportage is opgebouwd aan de hand van de drie beleidsonderdelen die hierboven zijn weergegeven. Allereerst zal het onderdeel sportstimulering worden besproken, alvorens de onderdelen topsport en verenigingsondersteuning nader worden geanalyseerd. In het slothoofdstuk worden de belangrijkste conclusies gepresenteerd en enkele praktische aanbevelingen gedaan.

1. Onderzoeksopzet

Om antwoord te kunnen geven op de vraag in hoeverre het gevoerde sportbeleid heeft geleid tot het realiseren van de gestelde doelen, zijn verschillende onderzoeksmethoden ingezet. Hieronder worden deze kort besproken.

1.1 Verdiepende interviews basisscholen

De doelstellingen binnen de programmalijn 'Sport & School' zijn geëvalueerd door het afnemen van verdiepende interviews op acht basisscholen. Tijdens de interviews is ingegaan op de ervaringen van de scholen met dit programma en het effect van de activiteiten op het sport- en beweeggedrag van kinderen en jongeren. Een lijst met betrokken basisscholen is opgenomen in bijlage 1

1.2 Verdiepende interviews sportverenigingen

Omdat binnen de programmalijn 'Sport & School' verschillende sportverenigingen met een combinatiefunctionaris actief zijn, is met zes sportverenigingen een interview gehouden over het gevoerde beleid. Tijdens de interviews is ingegaan op de ervaringen van de verenigingen met dit programma, de betrokkenheid van de combinatiefunctionarissen en het effect van de activiteiten op het sport- en beweeggedrag van kinderen en jongeren. Daarnaast zijn gesprekken gevoerd met enkele topsportverenigingen over het gevoerde topsportbeleid. Een lijst met betrokken sportverenigingen is opgenomen in bijlage 2

1.3 Verdiepende interviews maatschappelijke organisaties

Om inzicht te geven in de ervaringen met de programmalijn 'Sport in de Wijk' is met vier maatschappelijke organisaties een verdiepend gesprek gehouden. Het gaat hierbij om drie wijk/dorpsraden en een welzijnsorganisatie. Een lijst met geïnterviewde organisaties is opgenomen in bijlage 4

1.4 Groepsgesprekken combinatiefunctionarissen en sportbuurtwerkers

Binnen de programmalijnen 'Sport & School' en 'Sport in de Wijk' zijn veel combinatiefunctionarissen en sportbuurtwerkers actief. Met deze twee groepen uitvoerders is een groepsgesprek gehouden. In de eerste plaats om zicht te krijgen op de aard van hun werkzaamheden, maar ook vooral om hun mening en ervaringen in kaart te brengen over de beide programma's en de gestelde doelen.

1.5 Evaluaties en registraties Sportservice Haarlemmermeer

Om zicht te krijgen op de ontwikkeling van het aantal activiteiten en het aantal deelnemers per activiteit in de afgelopen jaren, is gebruik gemaakt van het registratiesysteem van Sportservice Haarlemmermeer. Deze gegevens zijn verwerkt in hoofdstuk twee.

1.6 Telefonische interviews talenten en topsporters

Met 3 talenten en topsporters is een telefonisch interview gehouden over het gevoerde topsportbeleid. Een lijst met geïnterviewde talenten en topsporter is opgenomen in bijlage 3.

1.7 Verenigingsenquête

Om inzicht te krijgen in de effecten van het gevoerde verenigingsbeleid en de verenigingsondersteuning, is een online enquête uitgezet onder 167 sportverenigingen uit de gemeente Haarlemmermeer. In de vragenlijst zijn verschillende thema's aan de orde gekomen uit de landelijke verenigingsmonitor aangevuld met vragen die door de gemeente relevant worden geacht. Naast informatie over ledenaantallen en wachtlijsten, is in de enquête dieper ingegaan op het functioneren van het bestuur, de financiële positie van de vereniging, vrijwilligers(problematiek), het aanbod en kwaliteit van voorzieningen, veranderingen die hebben plaatsgevonden, hun inzet voor het onderwijs, de naschoolse opvang en de wijk, en hun oordeel over de ondersteuning en geboden faciliteiten vanuit de gemeente/Sportservice Haarlemmermeer. Bij verenigingen waar nieuwbouw of renovatie van accommodaties (indoor, outdoor en zwembaden) heeft plaatsgevonden is nagegaan in hoeverre dit effect heeft gehad voor de ledenaantallen en wachtlijsten.

Responsverhogende maatregelen

Om ervoor te zorgen dat de respons op de verenigingsenquête zo hoog mogelijk zou worden, zijn verschillende responsverhogende maatregelen genomen. In de eerste plaats is na twee weken een e-mail verstuurd naar alle verenigingen die de vragenlijst nog niet hadden ingevuld. Vervolgens zijn twee rondes gehouden, waarbij de verenigingen zijn benaderd die op dat moment de vragenlijst nog niet hadden ingevuld. Tot slot is vanuit de afdeling sport van de gemeente Haarlemmermeer een mail verstuurd met het verzoek de online vragenlijst in te vullen.

2. Sportstimulering onder de loep

2.1 Kort over het sportstimuleringsbeleid in de gemeente Haarlemmermeer

Met het stimuleringsbeleid wil de gemeente Haarlemmermeer zich richten op nieuwe doelgroepen en klanten en een meer gevarieerd aanbod bieden. Daarbij staat de jeugd centraal. Binnen het beleid is ervoor gekozen om gericht aandacht en middelen in te zetten op twee programma's: 'Sport & School' en 'Sport in de Wijk'.

Programma 'Sport & School'

De activiteiten van Sportservice Haarlemmermeer binnen het programma 'Sport & School' hebben als doel scholen en sportorganisaties te verbinden waardoor kinderen en jongeren gestimuleerd worden duurzaam te gaan bewegen en sporten. Een groot deel van de activiteiten van Sportservice Haarlemmermeer worden uitgevoerd door Combinatiefunctionarissen.

Programma 'Sport in de Wijk'

In de wijken Rijsenhout, Graan voor Visch en Getsewoud worden door sportbuurtwerkers van Sportservice Haarlemmermeer (wekelijks) sport- en spelactiviteiten georganiseerd om verschillende doelgroepen te stimuleren om te sporten.

De sportstimuleringsactiviteiten binnen deze programmalijnen zijn het meest intensief uitgevoerd in drie prioritaire wijken: Rijsenhout, Graan voor Visch en Getsewoud. Om die reden heeft de voorliggende evaluatie zich vooral toegespitst op deze wijken.

2.2 Ervaringen met het programma Sport & School

Het aantal brede scholen in de gemeente Haarlemmermeer is de afgelopen jaren toegenomen. In 2009 is Sportservice Haarlemmermeer met een combinatiefunctionaris gestart op het scholeneiland Bornholm. Sinds 2012 is dit brede school Bornholm. Dit geldt ook voor de scholeneilanden Wegwijzer en De Zevensprong, die respectievelijk brede school Graan voor Visch en brede school Rijsenhout zijn geworden. Sportservice Haarlemmermeer is in 2011 gestart met bredeschool Breedenborgh en in 2012 op bredeschool Floriande Midden. Op deze scholen is voornamelijk het project Sport Matcht School uitgevoerd (zie paragraaf 2.2.2). Tot slot wordt op bredeschool in de Breedte eveneens Sport Matcht School aangeboden.

De scholen en sportverenigingen die betrokken zijn bij de evaluatie zijn over het algemeen zeer positief over de verschillende projecten en activiteiten die vanuit het programma 'Sport & School' worden uitgevoerd. Groep 6 on the move (G6otm), Sport Matcht School (SMS), Motorische Remedial Teaching (MRT), de schoolsporttoernooien en de JeugdSportPas (JSP) worden door de scholen aangehaald als de meest belangrijke projecten. Per project zal hieronder worden aangegeven in hoeverre ze succesvol zijn en welke factoren hieraan ten grondslag liggen.

2.2.1 Groep 6 on the move (G6otm)

Sinds de start van Groep 6 on the move (G6otm) is het aantal deelnemende scholen en groepen gestegen, zo blijkt uit registraties van Sportservice Haarlemmermeer. Vanwege het succes van G6otm zijn sommige scholen na G6otm doorgeslagen met School on the move (Sotm), de schoolbrede variant, of hebben ervoor gekozen een eigen variant op G6otm te ontwikkelen. In beide gevallen hebben scholen er bewust voor gekozen om de nadruk te leggen op het beleid van de school wat betreft voeding en bewegen.

De scholen waar G6otm wordt uitgevoerd, zijn allemaal enthousiast over het project. Het succes van G6otm wordt volgens hen voor een groot deel bepaald door het integrale karakter. In samenwerking met de GGD is er binnen het project aandacht voor bewegen, voeding en gezondheid met als doel kinderen en ouders meer bewust te maken van een gezonde leefstijl. De interactie met ouders wordt daarbij als zeer positief en belangrijk ervaren.

“G6otm gaat over sport, bewegen en voeding. Een combinatie van een gezond lijf, zorgen voor een gezond gewicht, wat eet je, wat zijn de calorieën die je verbruikt, welke sporten kan je binnen je school of op het plein uitvoeren ... En er was een presentatie naar de ouders toe, zodat bij de ouders ook bekend werd gemaakt wat er allemaal bij komt kijken. Die combinatie maakt het tot een succes, omdat iedereen die met het kind te maken heeft, ook betrokken is bij het project”

Directeur basisschool

Door de combinatiefunctionarissen die betrokken zijn bij de uitvoering van G6otm wordt aangegeven dat scholen die met G6otm aan de slag gaan zeer betrokken zijn. Dit zorgt ervoor dat op een school meer en betere activiteiten georganiseerd kunnen worden. Uit hun ervaring blijkt dat een school met een duidelijke visie op sport en bewegen meerwaarde heeft voor de uitvoering van projecten en activiteiten. Zij kunnen er bijvoorbeeld voor zorgen dat de activiteiten ingepast worden in het rooster of zorgen ervoor dat een accommodatie beschikbaar is.

“We zijn bewust met groep 6 begonnen om dat te doen. En dat verliep heel goed, dat was echt een goed project omdat Sportservice Haarlemmermeer goede professionals heeft en meerdere partijen worden betrokken. Daardoor wilden wij eigenlijk wel weer verder en dan heb je de volgende stap dat je het met de hele school doet. En ik moet zeggen dat dat goed gaat, ja een heel leuk project.”

Directeur basisschool

2.2.2 Sport Matcht School (SMS)

Sportservice Haarlemmermeer heeft zich met Sport Matcht School (SMS) de afgelopen jaren ingespannen om succesvolle matches te maken tussen scholen en sportverenigingen. Een match bestaat uit een reeks van maximaal 6 kennismakingslessen die door een gediplomeerde combinatiefunctionaris of trainer van de

vereniging gegeven worden. Deze kennismakingslessen worden in de gymzaal of op het sportveld bij de school aangeboden.

Uit registraties van Sportservice Haarlemmermeer blijkt dat SMS in 2010 op achttien basisscholen en twee voortgezet onderwijs scholen heeft plaatsgevonden. In 2011 is dit aantal gegroeid naar 22 basisscholen en vier voortgezet onderwijs scholen. Totaal hebben in 2011 4.277 kinderen deelgenomen aan het project. Dit is een lichte daling ten opzichte van 2010 (4400 deelnemers). Sportservice Haarlemmermeer weidt dit aan de langere matches die worden aangeboden (langere kennismakingsperiode). Dit maakt dat minder unieke deelnemers hebben meegedaan. Door de langere kennismakingsperiode is daarentegen meer aandacht besteed aan duurzaam bewegen.¹

Het merendeel van de geïnterviewde scholen geven aan tevreden te zijn over SMS. Het succes van SMS komt volgens deze scholen onder andere doordat bij SMS heel nadrukkelijk de relatie wordt gelegd tussen school en sporten in de naaste omgeving. Scholen geven aan dat alle activiteiten dichtbij de school worden uitgevoerd, waardoor kinderen op een laagdrempelige manier kunnen kennismaken met sporten bij een sportvereniging. Dat is een van de succesfactoren van SMS.

Er worden door scholen ook kritische kanttekeningen geplaatst bij SMS. Daarbij gaat het met name over de selectie van scholen en de uitgevoerde matches. Wat betreft de selectie van scholen kreeg één school de indruk dat vooral grote scholen in aanmerking komen voor SMS. Hierdoor vielen zij als relatief kleine school buiten de boot. Via een omweg kon toch worden deelgenomen aan SMS. Wat betreft de uitvoering van de gemaakte matches, was er op twee scholen sprake van een opstartprobleem of miscommunicatie. In beide gevallen kwam de lesgever niet opdagen bij de start van het project. Na deze opstartproblemen verliepen beide projecten naar tevredenheid.

“Bij SMS kwamen lesgevers gewoon niet eens opdagen. Of dan regende het en wordt het niet afgezegd. Dan staan al die kinderen klaar. En leerkrachten weten niet wat er aan de hand is. Er is ook niet echt een telefoonnummer dat je kunt bellen. Je kunt Sportservice bellen maar zij weten niet hoe het SMS rooster is en ze huren mensen in van buitenaf. Nee, die communicatie was heel slecht!”

Vakleerkracht bewegingsonderwijs basisschool

De sportverenigingen die betrokken zijn bij SMS zijn verdeeld enthousiast over het project. Met name in de beginperiode liet volgens twee verenigingen de communicatie te wensen over. Ook wordt door een enkele vereniging aangegeven dat kinderen wel kennismaken met de sport, maar vervolgens geen lid worden.

¹ Evaluatie en inventarisatie Sportservice Haarlemmermeer

“Er waren kinderen die gingen alle sporten af en dan hield het op. Dus daar hebben we geen een lid aan overgehouden, terwijl dat wel een doelstelling was. Dus dat ze wel kennis op kunnen doen met bepaalde sporten. Maar we hebben er zelf meer profijt van de kinderen een maand lang mee te laten trainen.”

Voorzitter sportvereniging

Door een betere organisatiestructuur bij Sportservice Haarlemmermeer en de komst van de combinatiefunctionarissen is de kwaliteit en communicatie van SMS aanzienlijk verbeterd, zo geven enkele sportverenigingen aan. Dat blijkt ook uit de reactie van een van de sportverenigingen.

“En je weet dat er ook andere combinatiefunctionarissen zijn... En die mensen hebben gewoon verstand van sport. En weten de kinderen aan zich te binden. En dat is gewoon cruciaal. Het gaat erom die kinderen enthousiast te maken, hoe dan ook. En dat kunnen ze.”

Voorzitter sportvereniging

2.2.3 Motorische Remedial Teaching (MRT)

Motorische Remedial Teaching (MRT) is een zorgles voor kinderen met een (lichte) motorische achterstand. MRT wordt door de scholen die zijn geïnterviewd – en waar MRT ook wordt uitgevoerd – als een groot succes gezien. Alle scholen waar MRT is opgezet geven aan dat de wijze waarop Sportservice Haarlemmermeer hier invulling aan geeft zeer professioneel is. De professionaliteit uit zich door een goede communicatie, kwaliteitsvolle lessen, een stimulerende rol naar de leerkrachten en grote betrokkenheid bij de kinderen.

“Diegene die dat doet, die vind ik wel heel erg goed. Die lessen zijn echt heel erg goed. Hij probeert met scholen in contact te komen met interne begeleiders om te stimuleren om het te doen, aan gymdocenten om het te doen. Hij is natuurlijk overkoepelend. Hij gaf het eerst zelf, maar nu doet iemand anders het. ik heb nog wel veel contact met hem. Ik vind die jongen heel erg goed.”

Vakleerkracht bewegingsonderwijs basisschool

De scholen waar MRT wordt gegeven, zien ook dat kinderen die normaal gesproken niet meekomen in een les, nu wel de kans krijgen om op hun eigen niveau te bewegen. Wat er toe bijdraagt dat meer kinderen gaan bewegen.

2.2.4 Schoolsporttoernooien

In 2010 zijn 23 schoolsporttoernooien georganiseerd bij twintig verschillende sportverenigingen. Ruim 14.000 kinderen in de leeftijd van 4 t/m 12 jaar hebben deelgenomen. In 2009 waren dit 11.000 kinderen. In 2011 zijn 28 schoolsporttoernooien georganiseerd bij twintig verschillende sportverenigingen. Ruim 16.000 kinderen in

de leeftijd 4 t/m 12 jaar hebben aan de toernooien deelgenomen. Dit is een stijging van 2.000 kinderen in vergelijking met 2010.²

Het merendeel van de geïnterviewde scholen zijn zeer enthousiast over de schoolsporttoernooien. Een enkele school geeft ook aan dat zij zich heel goed voorbereiden op de schoolsporttoernooien, waardoor kinderen meer plezier krijgen in bewegen. Er gaan daardoor ook steeds meer kinderen meedoen aan de schooltoernooien.

Enkele scholen zijn minder enthousiast over de schoolsporttoernooien en geven aan dat het aantal toernooien terugloopt en er ook steeds minder animo is vanuit de sportverenigingen zelf om de toernooien te organiseren. Deze scholen zijn gehuisvest in een buitendorp en geven dat ook als reden waarom ze misschien minder betrokken zijn bij de schoolsporttoernooien. Zij ervaren een letterlijke en figuurlijke afstand met andere scholen in de Haarlemmermeer en krijgen soms het gevoel dat ze veel dingen zelf met de verenigingen moeten regelen.

2.2.5 JeugdSportPas (JSP)

Met de JeugdSportPas(JSP) kunnen kinderen kennismaken met verschillende sporten. In 2011 heeft Sportservice Haarlemmermeer met 47 verschillende sportaanbieders samengewerkt in het kader van de JSP. Ten opzichte van 2010 is dit aantal met 11% gedaald. Een duidelijke reden hiervoor is volgens Sportservice Haarlemmermeer niet aan te geven. Gezamenlijk hebben deze aanbieders 389 sportprojecten van vier of meer kennismakingstrainingen verzorgd voor kinderen uit de groepen één tot en met acht van het basisonderwijs. Ten opzichte van 2010 is dit een stijging van 24%, toen 313 kennismakingsprojecten werden aangeboden. Ook in het aantal deelnemende kinderen is een stijging te zien ten opzichte van 2010. Er hebben in 2011 ruim 100 kinderen meer deelgenomen aan de JSP, tot een totaal van 2.251 unieke kinderen.³

Op alle scholen die hebben deelgenomen aan de evaluatie wordt de JSP breed onder de aandacht gebracht en gepromoot bij de kinderen. Scholen geven ook aan dat dit een mooie manier is voor kinderen om kennis te maken met een breed aanbod aan sportmogelijkheden.

De geïnterviewde sportverenigingen reageren verdeeld op de JSP. Met name het 'shoppen' bij verschillende sporten wordt door de verenigingen als een minder sterk punt gezien. Zij vinden het goed dat kinderen een brede kennismaking krijgen met sporten in de Haarlemmermeer, maar zouden liever de trajecten per verenigingen iets langer laten lopen, zodat ze echt kunnen kennismaken met een sport.

² Evaluatie en inventarisatie Sportservice Haarlemmermeer

³ Evaluatie en inventarisatie Sportservice Haarlemmermeer

“... maar met de jeugdsportpas doe ik bewust niet mee. Want dan is het 4 weken die sport en 4 weken die sport. En als je de eerste sport in de rij bent, dan zijn ze je na 5 sporten al vergeten. Je hebt dus ook geen directe spinn-off daarvan. Dus dat vind ik weer een minder goed project.”

Voorzitter sportvereniging

“Dan hoppen ze van sport naar sport ... Misschien moeten we ook eens gaan kijken of we niet teveel aanbieden. Want als je maar blijft aanbieden, dan bereik je uiteindelijk niet dat ze structureel voor een sport kiezen.”

Voorzitter sportvereniging

2.2.6 Samenwerking met scholen en sportverenigingen

De combinatiefunctionarissen van Sportservice Haarlemmermeer werken nauw samen met de basisscholen en sportverenigingen in de gemeente. Hierbij gaat specifieke aandacht uit naar de zogenoemde prioritaire wijken Rijsenhout, Graan voor Visch en Getsewoud. Dit zijn wijken waar de sportdeelname onder jongeren achterblijft. Door de samenwerking met scholen en de keuze om de school als vertrekpunt te nemen, is het bereik nagenoeg 100%. Alle kinderen worden dus bereikt. Vanuit de verschillende activiteiten die op en rond school plaatsvinden, worden kinderen enthousiast gemaakt om lid te worden van een sportvereniging.

De afgelopen jaren gaat bij de ontwikkeling van sport- en beweegaanbod steeds meer aandacht uit naar inactieve kinderen. Dat kunnen kinderen zijn met overgewicht, maar ook kinderen met een motorische achterstand. Deze doelgroep kan deelnemen aan projecten als Club Extra, Obelixitas en Motorische Remedial Teaching (MRT). In samenwerking met de GGD wordt gekeken op welke wijze deze kinderen vervolgens kunnen aansluiten bij regulier aanbod.

De combinatiefunctionarissen geven aan dat het contact met de verschillende scholen erg goed is. Dat komt volgens hun doordat de lijnen steeds korter worden en er door de scholen steeds vaker wordt meegedacht over de invulling van activiteiten en projecten. Wel is dit afhankelijk van de omvang van de school en de directe of minder directe lijn naar de groepsleerkrachten. Als het om een grote school gaat, dan is de directeur vaak het aanspreekpunt. Als de directeur geen betrokkenheid toont, lukt het niet altijd om de groepsleerkrachten te bereiken die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van activiteiten. Door de combinatiefunctionarissen wordt niet aangegeven dat projecten op een kleine school per definitie beter verlopen. Het gaat vooral om de betrokkenheid.

“Een belangrijke succesfactor is dat scholen verantwoordelijk zijn voor sport en bewegen op en rond hun eigen school. Hierdoor is er meer betrokkenheid en draagvlak vanuit de school.”

Combinatiefunctionarissen Sport & School

“... maar er moet heel veel vanuit de school zelf komen. Daar moet je tijd voor maken. De meeste leerkrachten hebben al extra taken en dingen. Als het je heel veel tijd kost, haken leraren af. Dat geldt ook voor mezelf, ik ben ook beperkt. Als ik geen tijd meer heb, haken dat soort dingen ook af.”

Vakleerkracht basisschool

Ook de scholen en sportverenigingen geven aan dat de sportinfrastructuur in de gemeente Haarlemmermeer de afgelopen jaren sterker en duidelijker is geworden. Met name de positie van Sportservice Haarlemmermeer in die infrastructuur is sterk verbeterd. Zij brengen volgens de scholen niet alleen kennis en ervaring, maar zorgen er ook voor dat partijen aan elkaar worden gekoppeld, zodat beter wordt samengewerkt en afgestemd. De rol van de gemeente Haarlemmermeer zou volgens enkele sportverenigingen en scholen nog wel explicieter omschreven en uitgedragen mogen worden. Hierdoor zal volgens hen meer duidelijkheid ontstaan over het gemeentelijk sportbeleid en de rol van een ieder bij de uitvoering daarvan.

Een aantal scholen dat betrokken is bij de evaluatie geeft aan dat het goed zou zijn als een duidelijk overzicht wordt gegeven van alle activiteiten en projecten die worden aangeboden en georganiseerd. Hierdoor kan beter worden afgestemd op de behoefte per school (maatwerk) en kunnen scholen de activiteiten laten aansluiten op de jaarplanning van de school.

De veelheid aan activiteiten vraagt ook om beschikbare accommodaties en voorzieningen. Enkele scholen (met name in de buitengebieden) geven aan dat dit meer aandacht vraagt. In sommige gevallen zijn bijvoorbeeld geen accommodaties beschikbaar, is de afstand tot een accommodatie groot of zijn accommodaties of andere voorzieningen toe aan onderhoud.

2.2.7 Het effect van het programma School & Sportop het aantal activiteiten

Uit de evaluatie blijkt dat in de loop der jaren steeds meer verschillende organisaties betrokken zijn bij sport en bewegen in de gemeente Haarlemmermeer. Vrijwel alle geïnterviewden geven aan dat dit een belangrijke succesfactor is binnen het gevoerde sportbeleid. Vooral de scholen geven aan dat hierdoor voor kinderen steeds meer mogelijkheden worden gecreëerd om deel te nemen aan een gevarieerd sport- en beweegaanbod. Een voorbeeld hiervan is de combinatiefunctionaris die het schoolplein op een andere manier gebruikt dan alleen maar voor voetbal. Het plein wordt zo ingericht en gebruikt dat op verschillende plekken groepjes kinderen kunnen bewegen en spelen.

“De consulent bewegingsonderwijs is bij een paar bijeenkomsten van School on the move aangeschoven. Met hem gaan we pedagogische aanpassingen doen aan het schoolplein. Dus het concept met spelen in vakken, zodat alle kinderen gestimuleerd worden om te gaan bewegen.”

Plaatsvervangend directeur basisschool

Ook geven scholen aan dat er de afgelopen jaren veel meer aandacht is voor sport en bewegen op en rond school. Het aantal activiteiten is duidelijk toegenomen. Het aanbod sluit volgens hen ook goed aan bij de behoefte en het niveau van de kinderen. Aangegeven wordt dat in principe voor alle kinderen een passend aanbod bestaat.

2.2.8 Het effect van het programma School & Sport op het aantal deelnemers

De registraties van Sportservice Haarlemmermeer laten zien dat het aantal deelnemers per activiteit of project de afgelopen jaren is toegenomen. De geïnterviewde scholen geven aan dat ze moeilijk zicht hebben op het effect van alle sport- en beweegactiviteiten die worden georganiseerd op het aantal 'nieuwe' kinderen dat deelneemt aan de naschoolse sport- en beweegactiviteiten. Scholen hebben wel de indruk dat meer kinderen deelnemen en dat kinderen blijven komen.

"Ja, ik denk dat dat zeker het geval is. En ook zeker de kinderen die het moeilijk vinden om te bewegen. Dat ze toch plezier ervaren tijdens het bewegen en steeds toch een stapje hoger gaan en dat is toch elke keer mooi om te zien."

Directeur basisschool

2.2.9 Het effect van het programma School & Sport op het beweeggedrag van kinderen

Alle inspanningen die worden geleverd om zoveel mogelijk aanbod te realiseren dat aansluit bij de belevingswereld en het niveau van kinderen moet er uiteindelijk toe leiden dat kinderen meer gaan bewegen, al dan niet als lid van een sportvereniging. De geïnterviewde scholen geven aan dat hier moeilijk vat op te krijgen is, maar dat ze wel de indruk hebben dat meer kinderen zijn gaan bewegen.

"Er is heel divers aanbod in Haarlemmermeer. En heel dichtbij. Alles zit in feite op fietsafstand. Dus ik ben eigenlijk wel benieuwd of dat effect heeft op het bewegen van kinderen. Ik weet niet of de gemeente Haarlemmermeer open staat om eens onderzoek te doen op de scholen. Ik denk wel dat het handig is, om ook eens te kijken wat het effect is na een paar jaar."

Directeur basisschool

De betrokken combinatiefunctionarissen geven aan dat er veel meer tussenschoolse activiteiten en activiteiten onder schooltijd worden georganiseerd. Door de school als vertrekpunt te nemen, worden dus alle kinderen die op dat moment op school zijn, bereikt. Zij ervaren dan ook dat in de loop der jaren meer kinderen zijn gaan sporten en bewegen.

Ook een aantal sportverenigingen geeft aan dat ze een grotere aanwas zien van jeugdleden. Bij één van de verenigingen heeft dat vooral te maken met de inzet van een combinatiefunctionaris van hoog niveau.

“Onze combinatiefunctionaris is gewoon veel beter met kinderen. Die andere was echt een trainer. Dat is de huidige combinatiefunctionaris ook, maar ze heeft ook kinderpsychologie gestudeerd. En dat merk je. Want die is nu een paar maanden bezig. En zij heeft al twee keer zoveel structureel lid gemaakt als in de twee jaar daarvoor. Dus dat programma is wel succesvol.”

Voorzitter sportvereniging

Een andere sportvereniging geeft aan dat er inderdaad meer jeugdleden lid worden, maar ook dat steeds vaker leden hun lidmaatschap na een tijdje opzeggen. Volgens deze vereniging heeft dat te maken met het shopgedrag van kinderen.

Ik zie vooral een trend. En dat is niet wat mij alleen overkomt, want ik praat daar ook over met andere sportclubs en trainers. Het aantal afmeldingen per seizoen wordt steeds hoger. Maar ook het aantal aanmeldingen per seizoen wordt hoger. Vroeger was het zo dat je bijvoorbeeld 10% afmeldingen had en dan had je iets meer dan 10% aanmeldingen. Dat is het laatste jaar naar 20% gegaan. Dus de wisseling is veel groter geworden. Dus dat geldt niet alleen voor ons. Dat geldt gewoon voor alle verenigingen.

Voorzitter sportvereniging

JSP 2.0

Vanaf 2013 gaat Sportservice werken aan een totaalconcept met de naam JSP 2.0 (JeugdSportPas 2.0). Onder JSP 2.0 worden alle activiteiten gebundeld die zich richten op het stimuleren van het sport- en beweeggedrag van jeugd en jongeren. Hierdoor moet een doorlopende lijn ontstaan van binnenschoolse activiteiten, naschoolse activiteiten en activiteiten bij de sportvereniging. Door een doorlopende lijn te ontwikkelen hoopt Sportservice nog beter de aansluiting te realiseren tussen school en sport.

2.3 Ervaringen met het programma ‘Sport in de Wijk’

Vanuit het programma ‘Sport in de wijk’ worden door de sportbuurtwerkers van Sportservice Haarlemmermeer verschillende activiteiten georganiseerd. Door de geïnterviewde wijkorganisaties wordt aangegeven dat er veel projecten en activiteiten plaatsvinden in de wijk. Voorbeelden hiervan zijn:

- BuurtSportVereniging
- Sportinstuiven
- E-games
- Sportactiviteiten tijdens evenementen

Uitgangspunt bij alle projecten en activiteiten is dat zoveel mogelijk vraaggericht wordt gewerkt. Onderstaand voorbeeld illustreert dit:

Een groep jongeren moest een financiële bijdrage doen van € 1,- om mee te kunnen doen aan een activiteit die in een kleine zaal werd georganiseerd. De jongeren kwamen hiertegen in opstand en zijn daarom door de sportbuurtwerkers uitgenodigd voor een gesprek. Tijdens het gesprek werd duidelijk dat ze vooral graag een grotere zaal wilden. De sportbuurtwerkers gaven aan dat dat wel meer geld zou gaan kosten. Dat was geen probleem voor ze, waardoor er nu iedere zondag een vaste groep voetballers gebruik maakt van de grotere zaal.

2.3.1 Buurtorganisaties over het sportaanbod in de wijk

In de wijk Rijsenhout is de dorpsraad zeer tevreden over de sportactiviteiten die in de wijk worden georganiseerd. Sportservice organiseert naschoolse activiteiten en Meerwaarde zorgt voor vakantieactiviteiten. Dit aanbod is de afgelopen jaren toegenomen. De dorpsraad geeft aan dat de activiteiten een hoog niveau hebben en de activiteiten een goede aanvulling zijn op het aanbod van de sportverenigingen. Met de verenigingen wordt daarover ook goed gecommuniceerd, zodat het aanbod goed op elkaar is afgestemd. Kinderen die normaal gesproken minder snel naar een verenigingen zouden gaan, kunnen nu aan deze activiteiten deelnemen. De dorpsraad heeft de indruk dat met deze activiteiten alle kinderen goed worden bereikt.

“... ik denk dat communicatie het belangrijkste is. En dat doet sportservice goed! Vooral naschoolse activiteiten zijn natuurlijk lastig voor zo’n sportvereniging, want die werken met vrijwilligers, die werken overdag. Het is laagdrempelig en het is ook voor kinderen die daardoor misschien de weg naar sportverenigingen gaan vinden.”

Voorzitter dorpsraad

Ook in Graan voor Visch worden veel naschoolse sportactiviteiten georganiseerd, veelal in samenwerking met Brede School Graan voor Visch. Sinds dit kalenderjaar zijn de activiteiten allemaal op een overzichtelijke manier gebundeld in een brochure. Bij de uitvoering van bijna alle sportactiviteiten is Sportservice betrokken. Ook Stichting Meerwaarde speelt daarbij een belangrijke rol. De geïnterviewde wijkraad geeft aan dat met deze organisaties het contact erg goed is, waardoor makkelijk afspraken kunnen worden gemaakt over het aanbod voor kinderen.

“De lijnen met de gemeente, Sportservice Haarlemmermeer en bijvoorbeeld Meerwaarde zijn heel kort, waardoor de communicatie heel persoonlijk is en soepel verloopt.”

Voorzitter wijkraad

Naast deze activiteiten organiseert de wijkraad burendagen en wijkfeesten. Vaak vult Sportservice op deze dagen een deel van de programmering in. De samenwerking met Sportservice wordt als zeer positief ervaren. Bij vragen of suggesties zijn de lijnen kort en wordt op een adequate manier antwoord gegeven. Ook geeft de

wijkraad aan dat de activiteiten goed georganiseerd zijn en hebben ze de indruk dat met de activiteiten alle doelgroepen worden bediend.

In Getsewoud worden sportinstuiven georganiseerd voor de jongeren in de wijk. Deze vinden wekelijks plaats op verschillende plekken in de wijk. Kinderen kunnen zo op een laagdrempelige manier kennismaken met verschillende sporten om daarna eventueel lid te worden van een sportvereniging.

“Ja Sportservice, daar word ik heel enthousiast van. Ze hebben een heel goed programma.”

Voorzitter wijkraad

Door de geïnterviewde wijkorganisaties wordt aangegeven dat de samenwerking met Sportservice erg goed is. Ook wordt aangegeven dat organisaties die op wijkniveau actief zijn elkaar steeds beter weten te vinden. Er worden sinds een paar jaar vaker afspraken gemaakt en activiteiten en projecten worden op elkaar afgestemd.

2.3.2 Het effect van het programma Sport in de Wijk op het aantal activiteiten en deelnemers

De maatschappelijke organisaties die betrokken zijn bij alle activiteiten in de prioritaire wijken geven allemaal aan dat het aantal activiteiten dat wordt georganiseerd de afgelopen jaren (flink) is toegenomen. De geïnterviewde wijkorganisaties geven ook aan dat er veel meer aandacht is voor sport en bewegen in de wijk.

“Ik vind dat daar echt een groei in zit want ik denk dat het van heel weinig tot steeds meer is gegaan.”

Voorzitter wijkraad

De wijkorganisaties geven aan de indruk te hebben dat met de activiteiten in principe alle doelgroepen worden bereikt. Wel geven ze aan dat de doelgroep tot 12 jaar veel aandacht krijgt in de verschillende wijken en dat andere doelgroepen niet moeten worden vergeten. Daarnaast is het aanbod volgens een van de geïnterviewde wijkorganisaties wat eenzijdig.

“Op sportgebied wordt toch vaak terug gegrepen op voetbal. En ik vind voetbal ook heel erg leuk maar het is maar 1 sport. Daar wordt nu wel over gesproken trouwens. Dat het aanbod wordt verbreed.”

Voorzitter wijkraad

“... dan heb je natuurlijk de Jeugdsportpas. Die is als ik het goed heb tot 12 jaar. Dat zou wel breder mogen tot 18 of 25. Ook alleen al om voor de hangjeugd een soort vangnet te zijn, om ze aan het sporten te houden en dat ze niet na 12 jaar juist daardoor op straat belanden en een beetje zich gaan vervelen. Maar zet dat door.”

Voorzitter wijkraad

Ook de sportbuurtwerkers geven aan dat de afgelopen jaren steeds meer capaciteit beschikbaar is gekomen en dat daardoor ook meer, beter en vernieuwend aanbod wordt ontwikkeld, gericht op verschillende doelgroepen. Een ander effect op de deelname is terug te zien in de wijze waarop kinderen reageren als na de vakantie de activiteiten weer worden opgestart. Sportbuurtwerkers geven aan dat kinderen vaak staan te trappelen om weer te beginnen.

2.3.3 Het effect van het programma Sport in de Wijk op het beweeggedrag van kinderen

De buurt- en wijkorganisaties die betrokken zijn bij de evaluatie geven aan niet direct zicht te hebben op het effect van alle activiteiten op het beweeggedrag van kinderen. Men ziet dat er meer wordt aangeboden, maar weten niet of daar ook veel nieuwe kinderen aan meedoen. De sportbuurtwerkers geven aan positieve effecten te zien van hun werk.

“Wij hebben echt het gevoel dat ons werk effect heeft. We weten alleen niet of we hiermee ook de inactieven bereiken. We zien vaak dat bij een hoge opkomst veel kinderen meedoen die al sporten en bij een lage opkomst de inactieven.”

Sportbuurtwerkers Sportservice Haarlemmermeer

De geïnterviewde wijkorganisaties geven wel aan dat de naschoolse sport- en beweegactiviteiten een hele goede aanvulling zijn voor kinderen die zich normaal gesproken niet zouden aanmelden bij een sportvereniging. Bijvoorbeeld omdat de financiële middelen ontbreken. Sportservice Haarlemmermeer heeft hiervoor een aantrekkelijk aanbod. Daarnaast zorgen voorzieningen in de wijk ervoor dat kinderen ongeorganiseerd kunnen sporten en bewegen.

“In onze wijk hebben we een grote groep allochtonen bewoners. De autochtone jongens en meisjes die willen hockeyen of basketballen, melden zich zelf wel aan voor een sportvereniging. De allochtone jongens en meisjes (vooral de jongens) doen of kunnen dat niet, bijvoorbeeld vanwege hun gezinssituatie. We hebben hier in de wijk een aantal velden en pleinen. Daar wordt heel veel gebruik van gemaakt. Daar wordt geskate. Dan zie je toch dat 70% allochtone jongens zijn.”

Voorzitter wijkraad

Een neveneffect is dat ouders meer betrokken raken. Waar het voorheen zo was dat kinderen werden ‘gedropt’, zijn ouders nu meer geïnteresseerd. Dat komt onder andere tot uiting in projecten waar jong en oud samen sporten en bewegen.

2.3.4 Succesfactoren van het programma ‘Sport in de Wijk’

De wethouder sport speelt volgens meerdere geïnterviewden een belangrijke rol. Hij heeft sport hoog in het vaandel en men krijgt daardoor de indruk dat breedte- en topsport hoger op de agenda is gekomen de

afgelopen jaren. Dat zie je vervolgens ook terug bij de beleidsadviseurs. Zij tonen betrokkenheid en luisteren naar vragen die spelen op wijkniveau. Vervolgens proberen ze voor een passende oplossing te zorgen. Een voorbeeld hiervan is het vervangen van een grasveld door een kunstgrasveld in de wijk Graan voor Visch, waardoor bewoners intensiever van het veld gebruik kunnen maken.

Een andere factor die zorgt voor succesvolle projecten en activiteiten is de samenhang met en samenwerking tussen organisaties op wijkniveau. Dat betekent bijvoorbeeld dat een opbouwwerker een vraag krijgt over sport en bewegen, waarmee hij direct terecht kan bij Sportservice. Dat wordt door alle geïnterviewde wijkorganisaties als zeer belangrijk en positief ervaren. Door de intensievere samenwerking is er ook geen sprake meer van concurrentie. Ook dat bepaalt volgens een aantal betrokkenen het succes van projecten en activiteiten. In de wijk Graan voor Visch heeft dit geleid tot een brochure waarin alle activiteiten voor 0 tot 100 jarigen staan opgenomen die in de wijk worden georganiseerd.

2.3.5 Verbeterpunten op wijkniveau

Een aandachtspunt volgens een van de geïnterviewde wijkorganisaties is de stroperigheid van het besluitvormingsproces binnen de gemeente. Een voorbeeld hiervan is alles wat komt kijken bij het organiseren van een sportief evenement. Binnen de gemeente is dan iemand verantwoordelijk voor sport, maar een ander is weer verantwoordelijk voor subsidies voor evenementen. Daardoor lijken sommige processen iets langzamer te verlopen.

Door meerdere wijkraden wordt aangegeven dat goed moet worden blijven gekeken naar het voorzieningenniveau in de wijk en beschikbaarheid van accommodaties. In sommige gevallen kan daar efficiënter mee worden omgegaan, waardoor ook in de daluren de accommodaties gebruikt kunnen worden. Aangegeven wordt dat de wijkraad hier graag over mee wil denken. Ook de staat van de openbare ruimte, zoals grasveldjes en trapveldjes blijft aandacht vragen.

3. De effecten van het topsportbeleid

3.1 Kort over het topsportbeleid van de gemeente Haarlemmermeer

De gemeente heeft zich in de sportnota ten doel gesteld het (top)sportklimaat te verbeteren en het ontwikkelen van een topsportcultuur, door sportverenigingen te ondersteunen. Vooralnog zijn er drie kernsporten benoemd: Honkbal, Synchroonzwemmen en Turnen/Ritmisch Gymnastiek (respectievelijk de verenigingen: HSV Pioniers, ZPCH en SV Pax). Daarnaast zijn er twee groeisporten kandidaat gesteld die eveneens extra ondersteund (zullen) worden, te weten: judo en squash.

Een belangrijk uitgangspunt van het gemeentelijk topsportbeleid is dat topsport primair een verantwoordelijkheid is van de lokale sportwereld. Gezien het maatschappelijk belang van topsport wil de gemeente het bedrijven van topsport actief stimuleren en ondersteunen, waarbij de rol van de overheid vooral faciliterend is. Het topsportbeleid van de gemeente is vormgegeven langs vier aandachtsgebieden/bouwstenen: verenigingen, sporters, evenementen en organisatie.

In deze evaluatie is vooral ingezoomd op de verenigingen en de sporters. Kern- en groeisportverenigingen kunnen aanspraak maken op extra ondersteuning vanuit de gemeente. Ook topsporters en talenten kunnen een beroep doen op ondersteuning op het gebied van onderwijs, huisvesting en sporttechnische zaken.

3.2 Algemeen beeld over het topsportbeleid

De geïnterviewde topsportverenigingen zijn over het algemeen positief over het gevoerde topsportbeleid. Ook de ambitie van de gemeente Haarlemmermeer om zich kandidaat te stellen als speelstad voor de Olympische Spelen 2028 wordt door de topsportverenigingen toegejuicht.

“...ja, dat is een positieve ontwikkeling dat je ook Olympische Spelen wil halen. Je kunt je afvragen of het haalbaar is, maar het feit dat ze daar over denken geeft wel aan hoe het klimaat is en als sportfanaat ben ik daar een groot voorstander van.”

Voorzitter topsportvereniging

De rol van de gemeente en Sportservice Haarlemmermeer wordt door de geïnterviewde sportverenigingen als zeer positief ervaren. Aangegeven wordt dat de wethouder hart voor de sport heeft en dat heeft een positief effect op het topsportbeleid. Ook de relatie met Sportservice Haarlemmermeer is goed. De lijnen zijn kort en er wordt goed gecommuniceerd. Een van de verenigingen heeft bijvoorbeeld samen met Sportservice subsidies aangevraagd en ook gekregen. Een andere vereniging heeft de beschikking een zeer professionele combinatiefunctionaris met zeer veel kennis en ervaring. Hij is verantwoordelijk voor coach-de-coach trajecten.

Over het algemeen zijn de betrokken verenigingen dus positief over het topsportbeleid van de gemeente. Toch wordt door een van de verenigingen ook een kanttekening geplaatst bij het beleid.

“Het staat altijd wel mooi op papier, maar er staat niet heel concreet wat je nou echt zou moeten doen om kern- of groeisport te zijn. Of wat je nou zou kunnen krijgen wat betreft support of ondersteuning. En dat merk ik ook wel in de gesprekken met de gemeente. Als ik dan vraag, wat betekent een kernsport status voor ons? Gewoon concreet. Buiten het feit dat het leuk is om een status te krijgen en sportvereniging van het jaar te worden. Wat levert het ons direct op? Daar kan geen antwoord op gegeven worden. Dat mag wel wat concreter.”

Voorzitter topsportvereniging

Enkele geïnterviewde talenten geven aan eigenlijk niet zoveel te merken van het topsportbeleid van de gemeente. Een van de talenten heeft zelf stappen ondernomen om naar een LOOT-school in Amsterdam te gaan, wordt goed ondersteund door zijn eigen vereniging en kon een financiële bijdrage krijgen van het Olympisch Steunpunt Noord-Holland voor het aanschaffen van lenzen. Maar de gemeente speelt in zijn carrière nauwelijks een rol. Hij wordt uitgenodigd voor de huldiging van kampioenen, maar daar blijft het bij. Een van de topsporters (talent) geeft aan niet bekend te zijn met het Olympisch Steunpunt. Daar zou wat hem betreft wel meer aandacht aan besteed mogen worden.

“Ik vind eigenlijk dat de gemeente net doet alsof ze hun topsporters ondersteunen, maar dat doen ze helemaal niet. Sterker nog, ze profiteren eigenlijk van mijn prestaties. Ze kunnen daarmee pronken. Maar ik krijg er niets voor terug. Ze doen alsof ze iets voor je kunnen betekenen, maar dat is niet zo. Ze zouden iets kunnen regelen met reiskosten of stagevergoeding, want het kost echt veel tijd om met mijn sport bezig te zijn.”

Topsporttalent

3.3 Ondersteuning verenigingen

De kern- en groeisporten worden op verschillende manieren door de gemeente en Sportservice Haarlemmermeer ondersteund. Daarbij wordt door een aantal verenigingen aangegeven dat ze dusdanig professioneel zijn georganiseerd dat ondersteuning op bijvoorbeeld het thema ‘bestuur en organisatie’ minder van toepassing is.

“We kunnen ons wel redden. Maar er zijn ook absoluut momenten dat Sportservice daarbij ondersteunt. En we kunnen met vragen ook altijd bij Sportservice terecht ... maar het hangt een beetje af van waar wij mee bezig zijn. Een klein voorbeeld, we hebben in het kader van een subsidieaanvraag heel vaak contact met Sportservice gehad. Onderdeel van Sportservice is ook het topsportloket, dus daar heb ik regelmatig contact mee. We kunnen daar gewoon gebruik van maken.”

Verenigingsmanager topsportvereniging

Wat betreft de ondersteuning vanuit de gemeente merken de verenigingen dat de prestaties van hun talenten en topsporters extra gewaardeerd worden in de vorm van de sporttoppers verkiezingen. Daarnaast hebben enkele topsportverenigingen ondersteuning van een combinatiefunctionaris. De combinatiefunctionarissen worden voor een deel ingezet op breedtesport en voor een deel op topsport. Daarover worden met Sportservice Haarlemmermeer afspraken gemaakt.

Topsportverenigingen worden in de vorm van subsidies door de gemeente ondersteund bij het organiseren van topsportevenementen. Hierover zijn de verenigingen erg tevreden. Het stelt ze namelijk in staat om buitenlandse sporters naar Haarlemmermeer te halen. Dat is goed voor de PR, maar ook zeker omdat zo op een hoger niveau kan worden gesport waardoor het niveau van de toppers hoger wordt.

“...dat was trouwens bijna van de baan. Ze zouden die subsidie bijna stop zetten. Maar omdat we de groeisport status hebben gekregen, hebben ze het toch doorgezet.”

Voorzitter/eigenaar topsportvereniging

3.4 Topsportfaciliteiten

Verenigingen met een groei- of kernsportstatus worden ook ondersteund door het creëren van topsportfaciliteiten. De gemeente denkt op verschillende manier mee met de verenigingen als het gaat om ondersteuning van topsporters, huisvesting en faciliteiten. Voor een van de verenigingen gaat dat de komende periode spelen. Bij deze vereniging wordt de komende periode gekeken in hoeverre herhuisvesting of nieuwbouw moet worden gepleegd om ervoor te zorgen dat de accommodatie blijft voldoen aan de eisen die gesteld worden aan het bedrijven van topsport.

De komst van het Huis van de Sport zorgt voor veel topsporters voor een flinke impuls. Voor de gymnastiekvereniging betekent dit bijvoorbeeld dat zij een nieuwe hal gaan gebruiken.

“... en de gemeente denkt daarin mee. We krijgen de hal in die zin tot onze beschikking, maar de gemeente denkt ook mee over de prijs die we daarvoor moeten gaan betalen. Daar is de gemeente heel druk mee. En daar zijn we heel blij mee dat ze daar in tegemoet komen.”

Verenigingsmanager topsportvereniging

Voor de De Zwem- en Poloclub betekent het Huis van de Sport dat ze gebruik gaan maken van een professionele topsportaccommodatie waar de eigen teams op hoog niveau kunnen trainen en wedstrijden kunnen spelen. Daarnaast wordt het Huis van de Sport voor de synchroonzwemsters van de Nationale Selectie de thuisbasis.

3.5 Topsport en Onderwijs

Voor de talenten die bij de kern- en groeisportverenigingen sporten, wil de gemeente een klimaat creëren, waarbij school en sport optimaal kunnen worden gecombineerd. De geïnterviewde topsportverenigingen ervaren dat de gemeente hier energie in steekt. Zij zien dat met verschillende scholen wordt samengewerkt om ervoor te zorgen dat ze een zogenoemde LOOT-school status krijgen.

“Mijn school wil goed meewerken om ervoor te zorgen dat ik mijn sport kan beoefenen. Dat merk ik bijvoorbeeld in mijn rooster. Als ik moet trainen of ik heb een wedstrijd in het buitenland dan mag ik eerder weg en krijg ik de mogelijkheid om lessen later in te halen. Mijn school is ook bezig om een LOOT-school te worden.”

Topsporttalent

“Ze zijn wel heel druk met onderwijs. Dat is wel heel belangrijk zijn voor ons. Bijvoorbeeld zorgen dat er een LOOT-school komt. Maar ook dat er een brief is gegaan naar het basisonderwijs. Dat de gemeente ondersteunt dat de kinderen inderdaad een halfuurtje eerder van school weg moeten, omdat ze veel moeten trainen.”

Verenigingsmanager topsportvereniging

3.6 Topsportklimaat

Verenigingen geven over het algemeen aan dat ze zien dat de gemeente duidelijk investeert in een topsportklimaat in de gemeente. Dit wordt overigens ook door andere geïnterviewden (scholen en wijkorganisaties) aangegeven. Wel is het zo dat wordt aangegeven dat er nog meer kruisbestuiving plaats zou kunnen vinden waardoor topsportverenigingen van elkaar kunnen leren, maar ook kan worden gekeken of bepaalde modellen in andere sporten toepasbaar zijn.

“Kijk ook eens naar het model van de honkbalacademy. En dan niet in dezelfde vorm, maar in iets andere vorm een judoacademy op te zetten.”

Voorzitter/eigenaar topsportvereniging

Door meerdere geïnterviewden wordt aangegeven dat uit de bouw van het Huis van de Sport veel ambitie spreekt en een stevige impuls aan het topsportklimaat van de gemeente zal geven. Daarnaast wordt aangegeven dat het topsportloket een belangrijk aanspreekpunt is als er vragen zijn die te maken hebben met topsport. Ook dat zorgt voor het juiste klimaat.

4. Sportverenigingen nader bekeken

4.1 Respons en representativiteit

De verenigingsenquête is uitgezet onder 167 sportverenigingen uit de gemeente Haarlemmermeer. In totaal hebben 55 verenigingen de vragenlijst volledig ingevuld. Dit komt neer op een responspercentage van 33% (zie bijlage 4 voor een overzicht van de deelnemende verenigingen). Alle takken van sport zijn in het onderzoek vertegenwoordigd. Voetbal is de meest voorkomende sport onder de sportverenigingen (zes verenigingen), gevolgd door badminton en tennis (beide vijf verenigingen). Een volledig overzicht van alle sporttakken is opgenomen in bijlage 5. Bij de interpretatie van de resultaten moet rekening worden gehouden met deze respons. De resultaten kunnen hierdoor namelijk niet worden gegeneraliseerd naar de totale gemeente Haarlemmermeer en bepaalde takken van sport zijn over- of ondervertegenwoordigd. Ook is door de relatief lage respons een vergelijking met landelijke onderzoeksgegevens niet mogelijk.

4.2 Verenigingskader en vrijwilligers

Gemiddeld zijn 47 vrijwilligers actief bij sportverenigingen (range 0-300 vrijwilligers). Twee verenigingen geven aan geen vrijwilligers te hebben, maar zij maken gebruik van betaalde medewerkers. In totaal zijn bij de achttien sportverenigingen betaalde medewerkers actief, gemiddeld zeven (range 1-52 betaalde medewerkers).

Tabel 1 laat zien dat de kwaliteit van het technisch en niet-technisch kader geen probleem vormt voor de verenigingen. Hierover zijn de verenigingen over het algemeen tevreden. Het aantal technische en niet-technische kaderleden is voor de verenigingen wel een (groot) knelpunt. Een derde van de verenigingen geeft aan niet over voldoende bestuurs- en/of commissieleden te beschikken en ruim een kwart beschikt niet over voldoende technisch kader. Bijna de helft van de verenigingen voorziet voor de toekomst problemen ten aanzien van het vinden van voldoende vrijwilligers.

Tabel 1 Tevredenheid over aantal en kwaliteit van kader/vrijwilligers (n=55)

	<i>Helemaal mee oneens</i>	<i>Mee oneens</i>	<i>Niet mee eens/ Niet mee oneens</i>	<i>Mee eens</i>	<i>Helemaal mee eens</i>	<i>Niet van toepassing/geen mening</i>
<i>De vereniging beschikt over voldoende niet-technisch kader (bestuurs- en/of commissieleden)</i>	9%	26%	16%	26%	20%	4%
<i>De vereniging beschikt over voldoende technisch kader (trainers, coaches, begeleiders, scheidsrechters, juryleden)</i>	2%	24%	16%	29%	18%	11%
<i>Het niet-technisch kader beschikt over voldoende kwaliteiten voor het uitoefenen van haar taken</i>	0%	6%	9%	55%	24%	7%
<i>Het technisch kader beschikt over voldoende kwaliteiten voor het uitoefenen van haar taken</i>	0%	2%	13%	35%	40%	11%
<i>De vereniging heeft duidelijke richtlijnen over het werven, behouden en waarderen van vrijwilligers</i>	4%	18%	20%	27%	26%	6%
<i>De vereniging voorziet voor de komende jaren geen problemen t.a.v. het vinden van voldoende vrijwilligers</i>	13%	36%	26%	16%	7%	2%

Driekwart van de verenigingen geeft aan een tekort te hebben aan vrijwilligers. In tabel 2 wordt een overzicht gegevens van de functies, taken en werkzaamheden waar deze verenigingen een tekort aan hebben. Verenigingen geven vooral aan een tekort te hebben aan bestuursleden (61%), trainers/begeleiders/lesgevers (54%) en mensen die evenementen en nevenactiviteiten organiseren (46%).

Tabel 2 Functies, taken en werkzaamheden waar verenigingen tekort aan hebben (n=41)

	<i>Percentage</i>
<i>Bestuur</i>	61%
<i>Training/begeleiding/lesgeven</i>	54%
<i>Organisatie evenementen en nevenactiviteiten</i>	46%
<i>Arbitrage en jurering</i>	39%
<i>Onderhoud / beheer website</i>	34%
<i>Organisatie wedstrijden en toernooien</i>	32%
<i>Beheer / onderhoud / schoonmaak accommodatie</i>	24%
<i>Samenstelling clubblad</i>	22%
<i>Beheer / onderhoud materiaal</i>	20%
<i>Bar / kantinediensten</i>	20%
<i>Anders⁴</i>	7%
<i>Sportmedische zorg/-begeleiding</i>	5%

⁴"in alle geledingen"; "sponsoring"; "sponsoring en PR".

4.3 Leden en activiteiten

In onderstaande tabellen wordt nader ingegaan op de ledenopbouw en –ontwikkeling van de verenigingen die hebben deelgenomen aan de verenigingsenquête. Tabel 3 geeft weer hoe de opbouw van sportende leden, niet-sportende leden en donateurs eruit ziet.

Tabel 3 Gemiddeld aantal sportende leden, niet-sportende leden en donateurs (n=55)

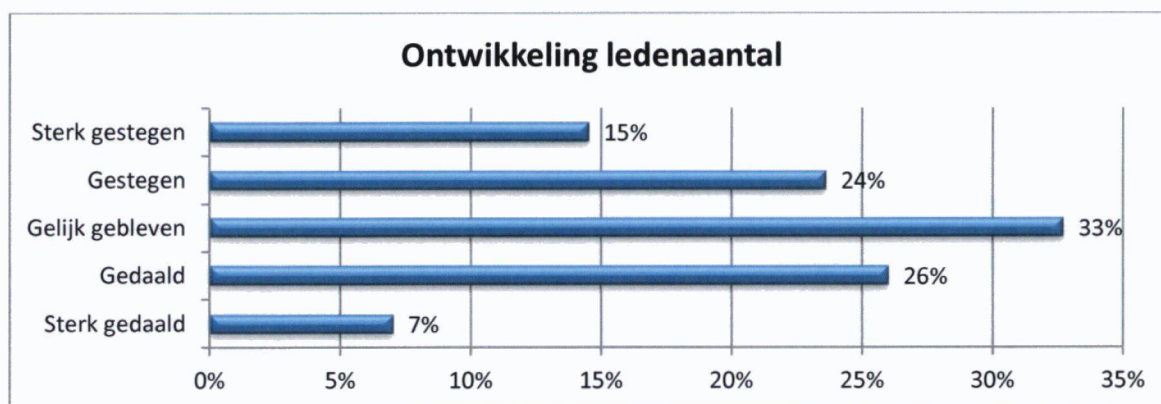
	Gemiddeld aantal (range)	Percentage
<i>Sportende leden</i>	329 (20-1886)	89%
<i>Niet-sportende leden</i>	30 (0-300)	8%
<i>Donateurs</i>	10 (0-250)	3%
Totaal	369 (20-1936)	100%

Tabel 4 geeft de gemiddelde opbouw weer van de sportende leden. Te zien is dat het percentage leden in de categorie 13 t/m 18 jaar behoorlijk lager ligt dan het percentage 0 t/m 12 jarigen. De leeftijdscategorie 19 t/m 54 jaar is vervolgens weer veel beter vertegenwoordigd.

Tabel 4 Opbouw ledenbestand (n=55)

	Gemiddeld aantal (range)	Percentage
<i>0 t/m 12 jaar</i>	115 (0-1400)	33%
<i>13 t/m 18 jaar</i>	60 (0-326)	17%
<i>19 t/m 54 jaar</i>	118 (0-493)	34%
<i>55 jaar en ouder</i>	53 (0-944)	15%
Totaal	346 (20-1886)	99%⁵

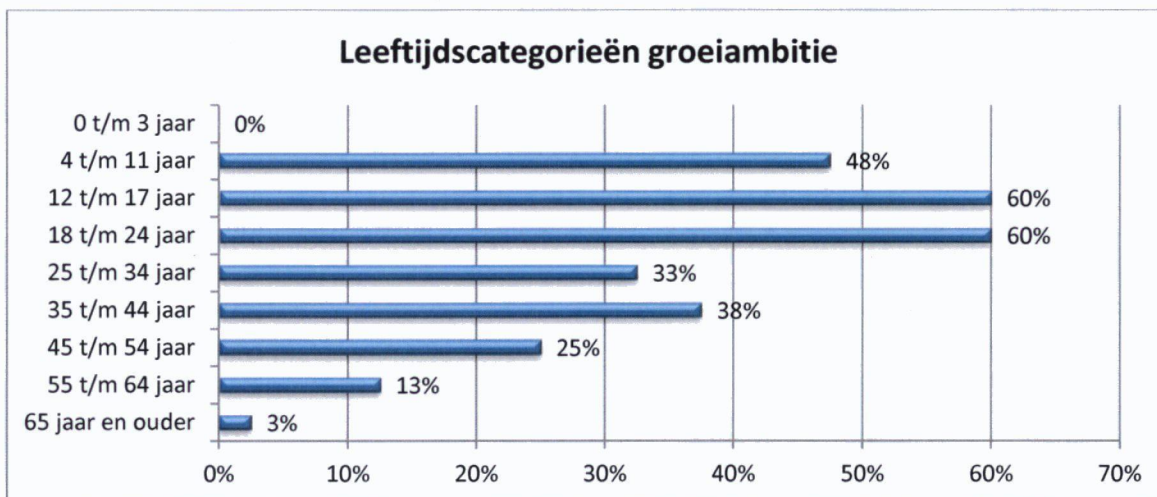
De resultaten laten zien dat er gemiddeld meer afmeldingen dan aanmeldingen zijn (43 versus 35). De ontwikkeling van het ledenaantal in de afgelopen 4 jaar laat een ander beeld zien (figuur 1). Daaruit blijkt namelijk dat er meer verenigingen zijn waarbij het ledenaantal (sterk) gestegen is dan verenigingen waar het ledenaantal (sterk) is gedaald.

Figuur 1 Ontwikkeling van het ledenaantal in de afgelopen vier jaar (n=55)

⁵ Als gevolg van afronding komt het totaalpercentage op 99% uit.

Bijna driekwart van de sportverenigingen (73%) geeft aan een groeiambitie te hebben voor de komende vijf jaar. In de onderstaande figuur een overzicht van de leeftijdscategorieën waar deze groei vooral moet plaatsvinden.

Figuur 2 Leeftijdscategorieën waarvoor sportverenigingen een groeiambitie voor hebben voor de komende vijf jaar (n=40)

Ledenstop en wachtlijsten

Twee verenigingen geven aan momenteel een ledenstop te hanteren. Deze ledenstop is bij één vereniging sinds augustus 2009 actief en bij de andere vereniging sinds augustus 2012.

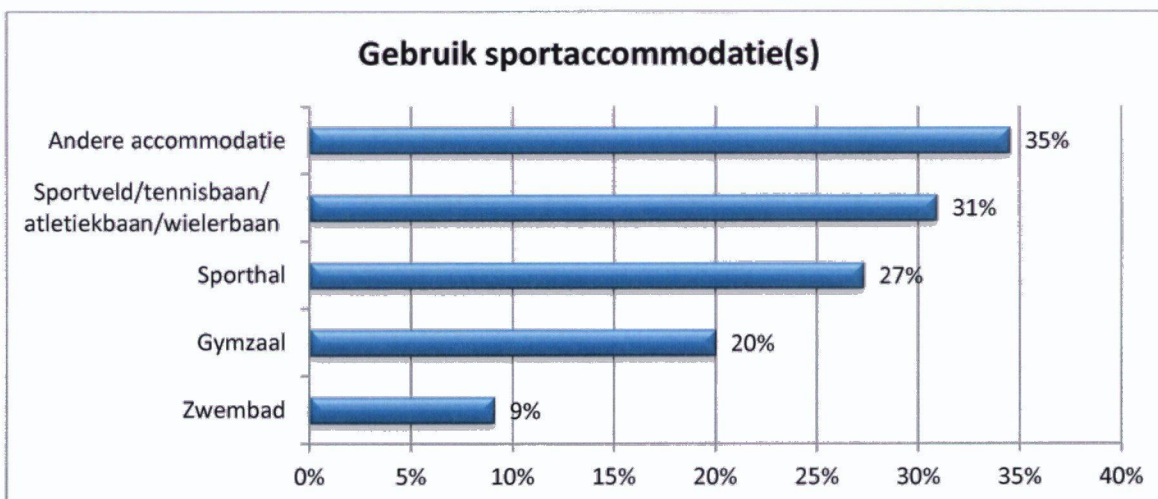
Acht verenigingen geven aan momenteel een wachtlijst te hebben. Eén vereniging geeft aan dat dit ieder jaar aan het begin van het seizoen het geval is. Het begin van de wachtlijst van de overige zes verenigingen varieert van 1994 tot 2012⁶. Gemiddeld staan er 27 mensen op de wachtlijst (range 4-90 mensen) en de gemiddelde wachttijd is 6 maanden (range 2-12 maanden).

In totaal geeft daarmee 6% van de verenigingen aan een ledenstop of wachtlijst te hebben. Dit percentage is aanzienlijk lager dan het percentage uit de verenigingsmonitor 2008. Toen gaf 24% aan een ledenstop of wachtlijst te hebben.

4.4 Accommodaties

In figuur 3 is weergegeven van welke sportaccommodatie(s) verenigingen gebruik maken.

⁶ 01-2005; 08-2009; 09-2010; 10-2009; 08-2012; 01-1994.

Figuur 3 Overzicht van de sportaccommodaties die worden gebruikt door de sportverenigingen (n=55)

Uit figuur 3 is af te lezen dat een relatief groot deel van de sportverenigingen in de gemeente Haarlemmermeer (35%) een "Andere accommodatie" gebruikt. In tabel 5 wordt een overzicht gegeven van de toelichtingen.

Tabel 5 Toelichtingen op "Andere accommodatie" (n=20)

Toelichting "Andere accommodatie"

- *Balletstudio*
- *Bowlingcentrum*
- *Buurtcentrum*
- *Buurthuis*
- *Eigen botenloods, gehuurde kantine en polderboezem*
- *Evenemententerrein*
- *Fietspaden, clubgebouw*
- *Gehuurde kantine*
- *Gehuurde locatie*
- *Golfbaan*
- *Jeu de boules terrein*
- *Locatie op bedrijfsterrein*
- *Olm te Zwanenburg*
- *Schaatsbaan*
- *Schietcomplex Hoofddorp*
- *Verenigingsgebouw*
- *Zaal in buurthuis*
- *Zaal sportschool*

Per type accommodatie is gevraagd in hoeverre de betreffende verenigingen tevreden zijn over verschillende aspecten die betrekking hebben op de eigen accommodatie. De tabellen 6 t/m 10 geven antwoord op die vraag.

Tabel 6 Tevredenheid over het sportveld/tennisbaan/atletiekbaan/wielerbaan in aantallen verenigingen (n=17)

	<i>Ze</i>				<i>Ze</i>
	<i>ontevreden</i>	<i>Ontevreden</i>	<i>Neutraal</i>	<i>Tevreden</i>	<i>tevreden</i>
<i>Betaalbaarheid/tarieven</i>	0	3	5	8	1
<i>Beschikbaarheid/aantal gebruiksuren</i>	0	2	1	8	6
<i>Bereikbaarheid</i>	1	0	1	8	7
<i>Socialeveiligheid</i>	0	3	0	10	4
<i>Kwaliteit/staat van onderhoud</i>	0	3	1	6	6
<i>Hygiëne/sanitair</i>	2	0	2	10	3
<i>Verlichting</i>	1	1	5	5	5

De 17 verenigingen die gebruik maken van buitensportaccommodaties in de gemeente Haarlemmermeer zijn over het algemeen tevreden tot zeer tevreden over de verschillende aspecten die te maken hebben met hun accommodatie. Drie van de zeventien verenigingen zijn ontevreden over tarieven/betaalbaarheid, eveneens drie verenigingen zijn ontevreden over de sociale veiligheid op en rond de accommodatie en drie verenigingen zijn ontevreden over de kwaliteit/staat van onderhoud.

Tabel 7 Tevredenheid over de sporthal in aantallen verenigingen (n=15)

	<i>Ze</i>				<i>Ze</i>
	<i>ontevreden</i>	<i>Ontevreden</i>	<i>Neutraal</i>	<i>Tevreden</i>	<i>tevreden</i>
<i>Betaalbaarheid/tarieven</i>	1	7	3	4	0
<i>Beschikbaarheid/aantal gebruiksuren</i>	0	6	5	3	1
<i>Bereikbaarheid</i>	0	1	2	8	4
<i>Socialeveiligheid</i>	0	1	3	10	1
<i>Kwaliteit/staat van onderhoud</i>	1	3	4	7	0
<i>Hygiëne/sanitair</i>	3	2	2	8	0
<i>Verlichting</i>	0	2	3	10	0

Tabel 7 laat zien dat veel verenigingen aangeven ontevreden te zijn over de betaalbaarheid/tarieven en de beschikbaarheid/aantal gebruiksuren van de sporthal. Ook de hygiëne/sanitair laat volgens vijf van de vijftien verenigingen te wensen over.

Tabel 8 Tevredenheid over de gymzaal in aantallen verenigingen (n=11)

	<i>Ze</i>				<i>Ze</i>
	<i>ontevreden</i>	<i>Ontevreden</i>	<i>Neutraal</i>	<i>Tevreden</i>	<i>tevreden</i>
<i>Betaalbaarheid/tarieven</i>	1	2	4	4	0
<i>Beschikbaarheid/aantal gebruiksuren</i>	1	2	1	6	1
<i>Bereikbaarheid</i>	0	0	2	6	2
<i>Socialeveiligheid</i>	0	2	3	5	1
<i>Kwaliteit/staat van onderhoud</i>	0	2	3	5	1
<i>Hygiëne/sanitair</i>	0	2	3	5	1
<i>Verlichting</i>	0	1	2	7	1

Verenigingen die gebruik maken van de gymzaal zijn over het algemeen redelijk tevreden over de verschillende aspecten. Een relatief kleine groep (3) verenigingen is ontevreden over de betaalbaarheid/tarieven en een even grote groep is ontevreden over de beschikbaarheid/aantal gebruiksuren.

Tabel 9 Tevredenheid over het zwembad in aantallen verenigingen (n=5)

	<i>Ze</i> <i>ontevreden</i>		<i>Neutraal</i>	<i>Tevreden</i>	<i>Ze</i> <i>tevreden</i>	
<i>Betaalbaarheid/tarieven</i>	1	2	2	0	0	0
<i>Beschikbaarheid/aantal gebruiksuren</i>	0	1	1	3	0	0
<i>Bereikbaarheid</i>	0	0	0	4	1	1
<i>Socialeveiligheid</i>	0	0	0	4	1	1
<i>Kwaliteit/staat van onderhoud</i>	0	0	1	3	1	1
<i>Hygiëne/sanitair</i>	0	0	1	4	0	0
<i>Verlichting</i>	0	0	1	4	0	0

Tabel 9 laat zien dat de verenigingen die gebruik maken van het zwembad over het algemeen tevreden zijn over de verschillende aspecten. Ook hier geven enkele verenigingen aan ontevreden te zijn over de betaalbaarheid/tarieven en de beschikbaarheid van de accommodatie.

Verandering en vernieuwing

Twintig sportverenigingen (36%) geven aan dat de accommodatie waar ze gebruikt van maken, de afgelopen vier jaar ingrijpend is veranderd of vernieuwd. In tabel 10 hun toelichtingen.

Tabel 10 Toelichtingen op de veranderingen en/of vernieuwingen aan de sportaccommodatie (n=20)

Toelichtingen
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Balletstudio verbouwen wij zelf.</i> • <i>Buurthuis (linquenda) is afgebrand en herbouwd.</i> • <i>Dakrenovatie.</i> • <i>Dakrenovatie en tegelwerk zwembad.</i> • <i>De sporthoeve is gerenoveerd, merkbaar minder lekkage, schoonmaak blijft waarschijnlijk onder de maat, zoals gewoonlijk. Veel gebruikers maken er ook een puinzooi van. Beheerder (die aanwezig is) wenselijk.</i> • <i>Een van de gebouwen is door brand verwoest!</i> • <i>Een volledig vernieuwde ingerichte trampoline/freerun hal op het bedrijfsterrein de Spoorzicht in Nieuw Venneep.</i> • <i>Gedurende het laatste jaar grote renovatie.</i> • <i>Herindeling kunstgrasvelden die ook zijn voorzien van een nieuwe top laag. In samenspraak met gemeente de herindelingsplannen en uitvoeringswerken begeleid. (Zeer tevreden)</i> • <i>In 2009 nieuwbouw gepleegd, eigen accommodatie.</i> • <i>Kantine is nieuw (verbouw van bestaand pand), indeling botenloods is inwendig kwarts slag gedraaid ivm frequente blokkering deuren door geparkeerde auto's.</i> • <i>Nieuwe zwembad de Estafette.</i> • <i>Paar tennisbanen gerenoveerd.</i> • <i>Recent nieuw kunstgrasveld, maar verder niets, accommodatie sterk verouderd en achterstallig onderhoud. Groot tekort aan kleedkamers voor verdere groei.</i> • <i>Renovatie tennisbanen, aanleg twee jeugdtennisbanen, renovatie toiletgroepen in kantine</i> • <i>Scorings-monitoren.</i> • <i>Veiligheid.</i> • <i>Verbeterd door het opknappen van het evenemententerrein.</i> • <i>Wij huren van SV Lotus, die heeft moeten verbouwen om huurinkomsten te verkrijgen. (Zeer slechte staat gebouw).</i> • <i>Wordt op dit moment gerenoveerd.</i>

Volgens drie van de twintig sportverenigingen (15%) heeft de verandering/vernieuwing geen of weinig effect gehad. In de onderstaande tabel een overzicht van de effecten die, volgens de andere 17 sportverenigingen, het gevolg zijn geweest van de verandering/vernieuwing.

Tabel 11 Effecten van de verandering/vernieuwing van de accommodatie (n=17)

	Percentage
<i>Goede uitstraling en beter imago naar buiten</i>	77%
<i>Meer tevreden sporters</i>	59%
<i>Meer tevreden vrijwilligers</i>	47%
<i>Iets anders⁷</i>	35%
<i>Meer leden</i>	24%
<i>Topsportmogelijkheden</i>	18%
<i>Meer sponsorinkomsten</i>	6%

⁷"Geen lekkages meer"; "Het aanbieden van professioneel trampolinespringen en freerunnen"; "Ledenverlies door tijdelijke accommodatie elders"; "Meer mogelijkheden voor gebruik van het terrein"; "Probleem met faciliteiten".

Verenigingen geven vooral aan dat de vernieuwing of verandering van hun accommodatie een positief effect heeft gehad op de uitstraling en het imago van de vereniging. Ook zijn sporters en vrijwilligers volgens de verenigingen meer tevreden.

4.5 Organisatie en beleid

Om na te gaan hoe op verenigingsniveau beleidsmatig wordt gewerkt, is aan de verenigingen gevraagd in hoeverre ze de afgelopen twee jaar nieuwe doelstellingen of plannen op papier hebben gezet met betrekking tot het functioneren van de vereniging c.q. de organisatie van activiteiten in verenigingsverband. Ruim de helft van de verenigingen (58%) beschikt over beleidsplannen.

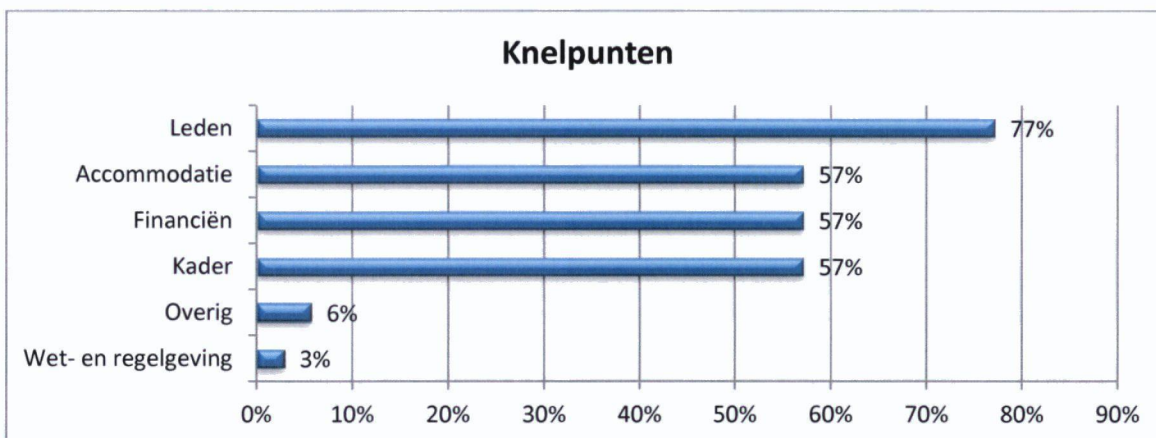
Tabel 12 laat zien welke beleidsspeerpunten verenigingen hebben voor de komende jaren. Leden en vrijwilligers vormen daarbij een belangrijk aandachtspunt.

Tabel 12 Speerpunten van de sportverenigingen in de gemeente Haarlemmermeer (n=55)

	<i>Percentage</i>
<i>Ledenwerving</i>	51%
<i>Ledenbehoud</i>	44%
<i>Werving vrijwilligers</i>	27%
<i>Sfeer en cultuur van de vereniging</i>	24%
<i>Publiciteit en reclame</i>	24%
<i>Behoud vrijwilligers</i>	20%
<i>Financiën</i>	16%
<i>Realiseren van (top)sportambities</i>	16%
<i>Anders^a</i>	15%
<i>Beheer en onderhoud accommodatie</i>	11%
<i>Samenwerking met andere vereniging(en)</i>	11%
<i>Ontwikkelen van nieuw sportaanbod</i>	7%
<i>Professioneel kader (werven, behouden)</i>	7%
<i>Opzetten van aanvullende diensten, zoals kinderopvang tijdens trainingen/wedstrijden, naschoolse opvang, huiswerkbegeleiding, etc.</i>	6%

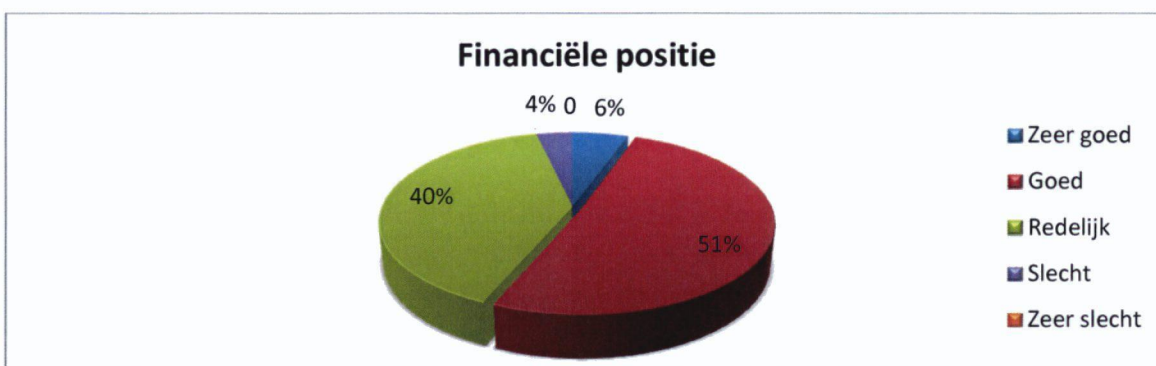
Er zijn 35 sportverenigingen (64%) die aangeven op dit moment minimaal één knelpunt van zorg te ervaren. Daarnaast ervaren 33 sportverenigingen (60%) een tweede knelpunt en 22 sportverenigingen (40%) een derde knelpunt. In figuur 5 is weergegeven op welke gebied de verenigingen knelpunten ervaren.

^a“aandacht voor speciale groepen”; “bestuurlijke organisatie”; “Internationaal Jeugd toernooi 2014”; “oprichting G – elftal”; “sponsoring”; “verbetering vaarwater”; “verhuizing van de club binnen het dorp”; “zoeken geschikte accommodatie”.

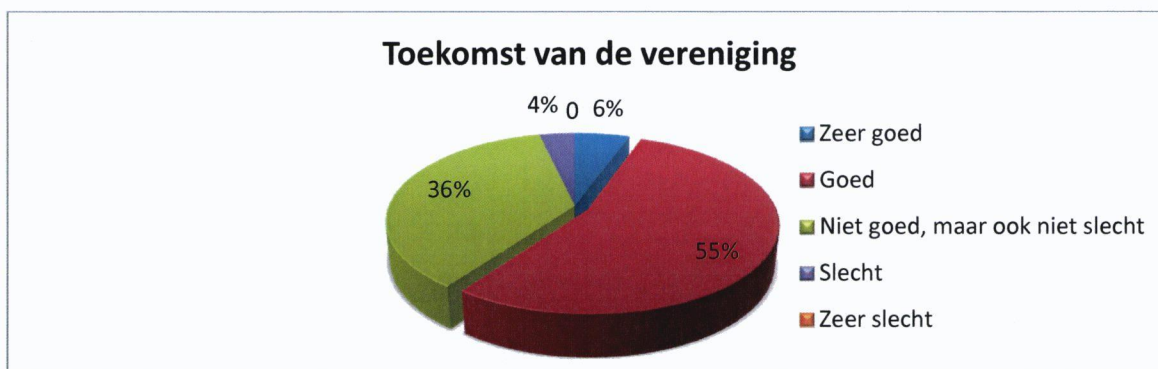
Figuur 4 Ervaren knelpunten door de sportverenigingen (n=37)

Aan de verenigingen is gevraagd om hun knelpunten toe te lichten. Deze toelichtingen zijn in een apart document opgenomen, welke in bezit is van de gemeente Haarlemmermeer.

Figuur 5 Financiële positie van de sportverenigingen volgens de respondenten (n=55)

In het kader van beleid en organisatie is de verenigingen ook gevraagd hoe zij hun huidige financiële positie beoordelen. Van alle verenigingen geeft 56% aan een goede tot zeer goede financiële positie te hebben. In 2008 was dit 46%.

Figuur 6 Toekomst van de sportverenigingen volgens de respondenten (n=55)

Figuur 6 laat zien hoe verenigingen hun eigen toekomst zien. Van alle verenigingen ziet 61% de toekomst goed tot zeer goed in, tegenover 9% die de toekomst slecht tot zeer slecht ziet.

4.6 Maatschappelijke betrokkenheid

Een meerderheid van de sportverenigingen (60%) geeft aan de afgelopen twee seizoenen/jaren betrokken te zijn geweest bij activiteiten, evenementen en/of projecten in buurten en wijken, eventueel in samenwerking met de gemeente of andere organisaties. Aan deze verenigingen is gevraagd een korte toelichting te geven op deze betrokkenheid. De toelichtingen zijn als bijlage in een apart document opgenomen. Zes verenigingen (11%) geven aan het afgelopen jaar (seizoen) met geen enkele organisatie of instantie te hebben samengewerkt.

In de onderstaande tabel een overzicht van organisatie/instanties waar de overige verenigingen (89%) mee hebben samengewerkt.

Tabel 13 Speerpunten van de sportverenigingen in de gemeente Haarlemmermeer. (n=49)

	Percentage
<i>Sportservice Haarlemmermeer</i>	71%
<i>Schoolofbredescholen</i>	47%
<i>Sportbond</i>	43%
<i>Anderesportvereniging(en)</i>	41%
<i>Gemeente</i>	39%
<i>Sportservice Noord-Holland</i>	37%
<i>(Sport)fysiotherapeut/huisartsen/zorginstelling</i>	27%
<i>Naschoolseopvang</i>	14%
<i>Buurt/ wijk/welzijnsorganisatie</i>	14%
<i>Jeugdorganisaties</i>	10%
<i>Sportschool/fitnesscentrum</i>	8%
<i>Bedrijven</i>	6%
<i>Andereinstantie(s)⁹</i>	6%
<i>Commerciële dienstverlener</i>	2%

⁹ "KNHS en topzwemmers"; "Scholen via CF"; "SportFair organisatie".

Elf verenigingen (20%) geven aan het afgelopen jaar (seizoen) niet te hebben samengewerkt met andere sportverenigingen. In de onderstaande tabel is een overzicht weergegeven van de manieren waarop de overige verenigingen (80%) wel met andere sportverenigingen hebben samengewerkt.

Tabel 14 Overzicht van de manier waarop sportverenigingen in de gemeente Haarlemmermeer hebben samengewerkt met andere sportverenigingen. (n=44)

	<i>Percentage</i>
<i>We hebben af en toe overleg en wisselen ervaringen uit (voorzitters en soms andere leden van het bestuur)</i>	75%
<i>Overig</i>	27%
<i>We hebben echte samenwerkingsverbanden met andere verenigingen op het gebied van training geven en competitie</i>	23%
<i>We delen een multifunctionele accommodatie met andere verenigingen</i>	23%
<i>We hebben echte samenwerkingsverbanden met andere verenigingen op het gebied van gezamenlijke inkoop, gezamenlijke administratie etc.</i>	2%

Ruim een kwart van verenigingen (27%) heeft "Overig" aangegeven. In tabel 15 is een overzicht weergegeven van de toelichtingen.

Tabel 15 Toelichtingen op "Overig" bij de manier waarop de vereniging samenwerkt met een andere sportvereniging (n=15)

<i>Toelichtingen "Overig"</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Het uitwisselen van technische zaken en uitvoeren daarvan.</i> • <i>In de zomer wordt er met een aantal mensen van andere verenigingen elders een zaal gehuurd om door te kunnen badmintonnen tijdens de vakantie.</i> • <i>Maar alleen met tennisverenigingen uit district</i> • <i>Nog niet, maar we zijn in bespreking over een mogelijke fusie.</i> • <i>Organisatie gezamenlijke evenementen.</i> • <i>Samen met twee andere tennisverenigingen een jaarlijks jeugdtoernooi opgezet.</i> • <i>SCW en tennisvereniging Rijsenhout zijn goede burens. Helpen elkaar daar waar mogelijk.</i> • <i>We bereiden een fusie voor met de KVB (Korfbalvereniging Badhoevedorp).</i> • <i>We hebben plannen tot verdergaande samenwerkingsverbanden met squash en atletiek.</i> • <i>We hebben samenwerkingsverbanden met andere verenigingen aangesloten bij de NVG.</i> • <i>We zijn wel bezig om gezamenlijke inkoop te realiseren met de (hockey) burens.</i> • <i>Wij zijn vertegenwoordigd in het bestuur van de Afdeling Noord Holland via voorzitter en andere (commissie)leden.</i>

4.7 Externe ondersteuning

Verenigingen in de gemeente Haarlemmermeer hebben de mogelijkheid om vanuit verschillende externe organisaties ondersteund te worden. In tabel 16 wordt weergegeven hoe tevreden de verenigingen zijn over de dienstverlening van verschillende partijen/organisaties.

Tabel 16 Tevredenheid over de dienstverlening van organisaties/instanties waar de sportvereniging gebruik van heeft gemaakt (n=55)

	Ze ontevreden	Ontevreden	Neutraal	Tevreden	Ze tevreden	NVT/ Weet niet
<i>Sportbond</i>	0%	6%	33%	36%	4%	22%
<i>Sportservice H'meer</i>	0%	7%	24%	31%	22%	16%
<i>Gemeente H'meer</i>	2%	9%	26%	33%	7%	24%

Tabel 16 laat zien dat verenigingen het meest tevreden zijn over de ondersteuning die ze krijgen vanuit Sportservice Haarlemmermeer. Het minst tevreden zijn zij over de ondersteuning vanuit de gemeente zelf.

Aan de verenigingen die aangeven (zeer) ontevreden zijn over de dienstverlening van de bovenstaande organisatie/instanties is gevraagd waarom dit zo is. In de onderstaande tabellen zijn hun toelichtingen weergegeven.

Tabel 17 Toelichtingen waarom de sportvereniging (zeer) ontevreden is over de dienstverlening van de sportbond (n=3)

Toelichtingen "(zeer) ontevreden"

- *Diverse personen binnen de nationale sportbond laten altijd erg lang op antwoord wachten, waardoor zaken op verenigingsniveau mislopen. Ook door matige promotie van de sport op nationaal niveau door de sportbond, heeft de vereniging (alle verenigingen in NL) minder potentie om te groeien op lokaal niveau.*
- *Monopolist, met soms grote moeite zich in te leven in de problemen van de clubs.*

Tabel 18 Toelichtingen waarom de sportvereniging (zeer) ontevreden is over de dienstverlening van Sportservice Haarlemmermeer (n=4)

Toelichtingen "(zeer) ontevreden"

- *Antwoord op e-mails van SportService Haarlemmermeer laat altijd erg lang op zich wachten. Sommige medewerkers hebben geen antwoord op concreet gestelde vragen. Ook samenwerking met Combinatiefunctionaris was in het begin lastig vanwege onduidelijkheid over zijn takenpakket: dit is het afgelopen jaar sterk verbeterd.*
- *Is alleen gericht op verenigingen die iets met accommodaties en jeugd kunnen doen.*
- *Slechte voorbereiding (weinig deelnemers), geen opvolging (wat wel aangegeven/beloofd was).*
- *Sportservice ontwikkelt zich steeds meer als concurrent van de verenigingen door het structureel gratis aanbieden van allerlei sporten. Sportservice zou zich meer moeten richten op het ondersteunen van de verenigingen.*

Tabel 19 Toelichtingen waarom de sportvereniging (zeer) ontevreden is over de dienstverlening van de gemeente Haarlemmermeer (n=6)

Toelichtingen "(zeer) ontevreden"

- *De gemeente Haarlemmermeer heeft zich niet ingezet om huurongelijkheid te bestrijden t.a.v. de bridge-verenigingen en andere kaartverenigingen die gebruikmaken van de accommodaties van de Stichting Meerwaarde. Onze vereniging is al jarenlang verplicht een zeer hoge huur te betalen voor het gebruik van de accommodatie terwijl de andere bridgeverenigingen GEEN huur betalen.*
- *Gemeente is tot nu toe zeer terughoudend geweest over de toekomst van ons tennispark op de huidige locatie. Rem op ontwikkeling.*

- *Weinig participatie in onze ambities. We hebben daarom ook een gesprek aangevraagd om de samenwerking te verbeteren.*
- *Wijkbudget in 2011 toegekend voor realisatie van kano-overdraagplaatsen in Floriande. Realisatie verloopt traag en over voortgang worden we niet geïnformeerd.*
- *Zeer beperkte mogelijkheden om reclame te maken voor een breed bedoelde activiteit zoals onze avond fietsvierdaagse.*

In tabel 20 is de tevredenheid over de dienstverlening van de gemeente weergegeven. Een relatief hoog percentage geeft aan (zeer) ontevreden te zijn over de subsidiemogelijkheden. Hierop wordt verderop in dit hoofdstuk nader ingegaan.

Tabel 20 Tevredenheid over de verschillende ondersteuningsmogelijkheden van de gemeente en Sportservice Haarlemmermeer (n=55)

	<i>Zeer ontevreden</i>	<i>Ontevreden</i>	<i>Neutraal</i>	<i>Tevreden</i>	<i>Zeer tevreden</i>	<i>NVT/ Weet niet</i>
<i>Het contact met de gemeente (communicatie)</i>	0%	4%	38%	29%	13%	16%
<i>Bijeenkomsten die door de gemeente worden georganiseerd</i>	0%	0%	36%	46%	2%	16%
<i>Het sportgala dat door de gemeente wordt georganiseerd</i>	0%	9%	31%	16%	7%	36%
<i>De website en dan in het bijzonder het onderdeel sport</i>	0%	4%	51%	15%	0%	31%
<i>De subsidiemogelijkheden en dan in het bijzonder het onderdeel sport.</i>	6%	15%	38%	9%	0%	33%

De sportverenigingen hebben de mogelijkheid gekregen om een toelichting te geven over de ondersteuningsmogelijkheden van de gemeente Haarlemmermeer en Sportservice Haarlemmermeer. In tabel 21 is een overzicht weergegeven van deze toelichtingen.

Tabel 21 Toelichtingen ondersteuningsmogelijkheden van de gemeente Haarlemmermeer en Sportservice Haarlemmermeer.

Toelichtingen

- *Combinatie Functionaris moet blijven. Wordt als zeer positief ervaren. Door scholen, jeugd, ouders en onze vereniging Goed middel om jeugd aan het sporten te krijgen. Wij zien dat ook als onze maatschappelijke verantwoordelijkheid en stellen daar voor ons park graag beschikbaar*
- *De bijeenkomsten omtrent organiseren van activiteiten worden positief ontvangen.*
- *De gemeente Haarlemmermeer heeft geen oog voor de sport in Zwanenburg... de Sporthal komt er alleen maar om dat veel geld komt uit de Aalders pot. Soms krijgen we het idee dat wij (vrijwilligers) er zijn voor de ambtenaren.... Een uitzondering daargelaten.....*
- *Doelstellingen aangeven en een overzicht maken van alle instanties en instellingen die iets doen op het gebied van faciliteren van sportactiviteiten.*
- *Er circuleren meerdere adreslijsten per afdeling hebben wij het idee. Verder is alles gericht op voetbal en jeugdsporten.*
- *Er is geen ondersteuning voor de denksport (bridgen).*
- *Heel veel, ook dure, communicatie, over zaken waar een vereniging als die van ons niets mee kan. In Nieuw-Vennep is 1 groot probleem en dat is de beschikbaarheid van een tweede sporthal. Onze sportclub kan voor niets bij de gemeente terecht als het gaat om hulp of ondersteuning en moet alles zelf doen.*
- *Het aanbod aan activiteiten, dat georganiseerd wordt, is in de ogen van de vereniging redelijk groot. Door het beperkte aantal personen moeten er helaas keuzes gemaakt worden in de te bezoeken activiteiten.*
- *Het is heel moeilijk om subsidie van de gemeente te krijgen voor lichamelijk gehandicapten. Zeker goede contacten met Sportservice Haarlemmermeer.*
- *Macro gegevens over gemeente /bevolking samenstelling om tot effectievere werving te kunnen komen.*
- *Meer subsidiemogelijkheden voor de oudere sporters s.v.p.*
- *Sportservice fijne samenwerking!*
- *Sportservice Haarlemmermeer scoort op alle punten wel tevreden!*
- *Spotservice Hmeer biedt ondersteuning bij schaatsevenementen met scholen.*
- *Subsidies die nu naar sportservice gaan voor sportstimulering zouden beter direct naar de verenigingen kun gaan.*
- *we maken momenteel gebruik van sportservice Noord-Holland ipv sportservice Haarlemmermeer.*
- *We zouden best eens met de gemeente willen praten over de lange termijn ontwikkeling van sport en onze plek daarin.*
- *Wij hopen voor subsidie in aanmerking te komen en verder de mogelijkheden met ssh verder uit te bouwen.*
- *Zelf weet ik weinig van de gemeentelijke zaken. Onze voorzitter doet daar meer mee.*

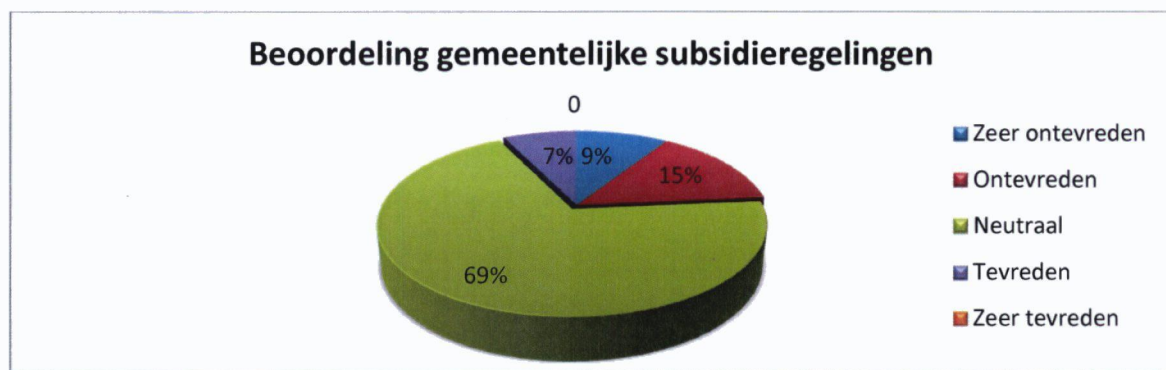
Subsidieregelingen

Iets meer dan de helft van de verenigingen (56%) is bekend met gemeentelijke subsidieregelingen. In tabel 22 is weergegeven welke gemeentelijke subsidieregelingen deze sportverenigingen kennen.

Tabel 22 Overzicht van gemeentelijke subsidieregelingen die bekend zijn bij de verenigingen. (n=31)

	Percentage
<i>Jeugdsportsubsidie</i>	71%
<i>Jeugd sportfonds</i>	42%
<i>Subsidie voor gehandicaptensport</i>	29%
<i>Subsidie voor sportstimulering</i>	29%
<i>Subsidie voor zwemsport</i>	7%
<i>Subsidie voor renovatie/ nieuwbouw accommodatie</i>	3%
<i>Anders¹⁰</i>	3%

Figuur 9 laat zien hoe tevreden verenigingen zijn met de gemeentelijke subsidieregelingen. Opvallend is dat slechts een klein percentage tevreden is over de gemeentelijke subsidies. Geen enkele vereniging is zeer tevreden.

Figuur 7 Tevredenheid van sportverenigingen over de gemeentelijke subsidieregelingen (n=31)

Aan de verenigingen die aangeven (zeer) ontevreden te zijn over de gemeentelijke subsidieregelingen, is gevraagd waarom dit zo is. In de onderstaande tabel een overzicht van hun toelichtingen. Tabel 23 laat de antwoorden zien.

¹⁰"Contributie bijdrage t.b.v. minima".

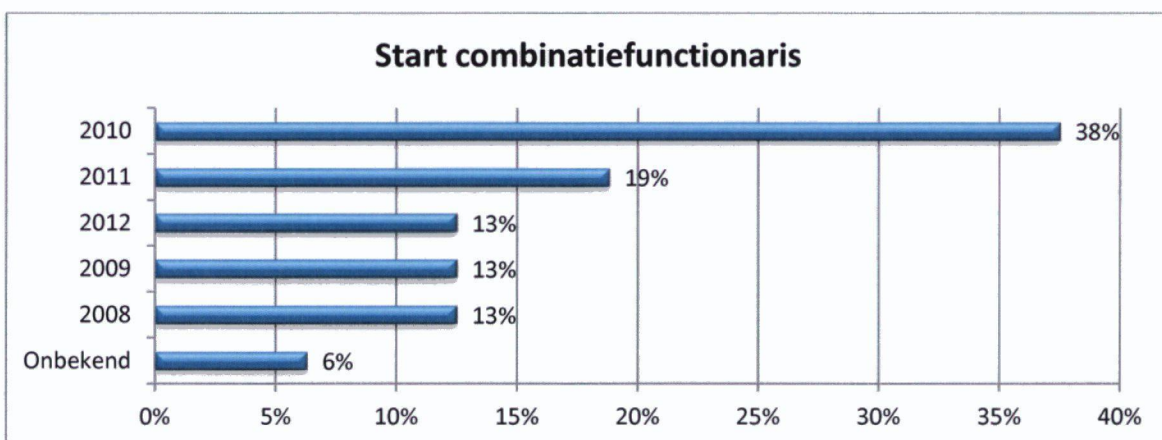
Tabel 23 Toelichtingen waarom de sportvereniging (zeer) ontevreden is over de gemeentelijke subsidieregelingen. (n=13)

Toelichtingen "(zeer) ontevreden"

- *De gemeente Haarlemmermeer heeft geen oog voor de breedtesport. Het huis van de sport, de bodemloze put van ..., heeft de hoogste prioriteit maar support voor de verenigingen die er echt om doen, krijgen geen support als het gaat om het vernieuwen van hun accommodatie. Kunt u mij overigens nadere informatie zenden over de subsidie voor renovatie/nieuwbouw accommodatie.... volgens mij bestaat die helemaal niet?*
- *Er bestaat blijkbaar geen subsidieregeling voor bridgeverenigingen waar hoofdzakelijk de ouderen (>60) gebruik van maken.*
- *Geen subsidie voor de oudere sporters. Alleen jeugdsportregelingen.*
- *Ik krijg geen subsidie.*
- *Ik zou graag willen mee praten over verschillende subsidies. Het is moeilijk te verkrijgen, kost veel tijd en geld om aanvragen te doen. Ik zou graag willen dat kinderen meer subsidie krijgen. Ook meer projectmatige subsidies, kortlopend, meer verdeling.*
- *Is alleen voor bepaalde sporten bedoeld. We hebben wel een eenmalige subsidie mogen ontvangen voor een groot project, waar we erg blij mee waren!*
- *Is alleen voor de algemeen bekende sporten, en wat in het plaatje past van de gemeente.*
- *Omdat ze ons niet bekend zijn gemaakt.*
- *Onduidelijkheid over mogelijkheden.*
- *Subsidie staat totaal niet in verhouding tot de kosten van zaalhuur.*
- *Van alles voor clubs zonder eigen geld, maar niets voor clubs die financieel hun zaken op orde hebben.*
- *Weinig ondersteuning bij verwezenlijking nieuwbouw, afbouw jeugdsportsubsidie die ook in verhouding met bijvoorbeeld voetbal onevenredig verdeeld wordt.*
- *Zodra we bij de gemeente vragen of er subsidiemogelijkheden zijn is het antwoord nee. Begrijp de vraag dan ook niet goed.*

4.8 Combinatiefunctionarissen

Zestien sportverenigingen (29%) geven aan in het seizoen 2011/2012 betrokken te zijn geweest bij activiteiten van een combinatiefunctionaris. In figuur 9 is weergegeven sinds welk jaar (regelmatig) minimaal één combinatiefunctionaris betrokken is bij de verschillende verenigingen.

Figuur 8 Jaartal waarin (regelmatig) minimaal één combinatiefunctionaris betrokken is bij de vereniging (n=16)

Gemiddeld is/zijn de combinatiefunctionaris(sen) 26 uur per maand actief bij de vereniging. Dit varieert sterk van 0 uren tot 80 uren per maand. In tabel 24 is weergegeven welke taken de combinatiefunctionarissen vervullen bij de sportverenigingen in de gemeente Haarlemmermeer.

Tabel 24 Taken die de combinatiefunctionarissen vervullen bij de verenigingen. (n=16)

	Percentage
Ondersteunen (technisch kader, trainers e.d.)	63%
Samenwerkingsverbanden leggen of verbeteren	50%
Uitvoeren (aanbieden van activiteiten)	50%
Coördineren (aansturen van de organisatie)	38%
Organiseren (organiseren en plannen van activiteiten aanbod)	38%
Opleiden (van trainers/coaches)	38%
Ondersteunen (bestuurders / organisatorisch)	38%
Anders ¹¹	19%

Sportverenigingen waar een combinatiefunctionaris actief is (geweest) hebben in tabel 25 aangegeven in hoeverre zij resultaat zien van de inzet van de combinatiefunctionaris.

Tabel 25 Mate waarin de verenigingen resultaat zien met betrekking te diverse doelstellingen. (n=16)

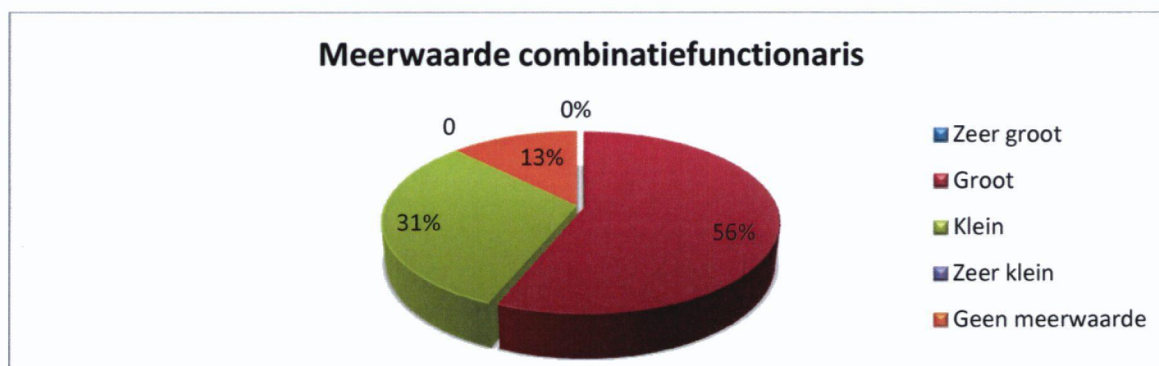
	<i>Ik zie (nog) geen resultaat</i>	<i>Ik zie een beetje resultaat</i>	<i>Ik zie al duidelijk resultaat</i>	<i>Ik weet niet of er al resultaat is</i>	<i>Niet van toepassing</i>
<i>Versterking van sportverenigingen ook met het oog op hun maatschappelijke functie en de inzet van sportverenigingen voor het onderwijs, de buitenschoolse opvang en de wijk</i>	31%	25%	19%	0%	25%
<i>Verhogen van het aantal kinderen dat lid is van een sportvereniging</i>	31%	38%	19%	6%	6%
<i>Verbeteren van de pedagogisch/ didactische kwaliteit van het aanbod van sportverenigingen</i>	19%	31%	19%	6%	25%
<i>Het ontwikkelen van een doorlopende lijn van binnen schoolse naar buitenschoolse sportactiviteiten</i>	31%	19%	6%	6%	38%
<i>Het aanbieden van meer naschoolse sport- en beweegactiviteiten</i>	25%	13%	13%	0%	50%
<i>Stimuleren van jongeren om een Maatschappelijke Stage in de sport (MAS) te doen</i>	31%	31%	19%	0%	19%
<i>Goede opvang van nieuwe jeugdleden binnen de vereniging</i>	6%	38%	38%	6%	13%

Het merendeel van de verenigingen ziet resultaat doordat meer kinderen lid zijn geworden van de vereniging. Ook zien zij dat deze nieuwe leden goed worden opgevangen. Relatief veel verenigingen geven dat bij hun

¹¹ "geven tips"; "Informereren, Mogelijkheden onderzoeken"; "jeugd stimuleren en kennis laten maken met tennis".

verenigingen geen aandacht is voor het aanbieden van meer naschoolse activiteiten en de ontwikkeling van een doorlopende lijn van binnenschoolse naar buitenschoolse activiteiten.

Ruim de helft van de verenigingen geeft aan dat de meerwaarde van de inzet van de combinatiefunctionaris groot is (figuur 10). Bijna een derde van de verenigingen vindt dat de meerwaarde klein is en 12% ziet geen meerwaarde van de inzet van combinatiefunctionarissen.

Figuur 9 Meerwaarde van de combinatiefunctionaris(sen) volgens de sportverenigingen (n=16)

Twee van de zestien verenigingen (12%) geven aan geen succesfactoren van de inzet van de combinatiefunctionaris(sen) te zien. De overige verenigingen zien dat wel. In tabel 26 is een overzicht weergegeven van de belangrijkste succesfactoren volgens de andere veertien verenigingen.

Tabel 26 Belangrijkste succesfactoren van de inzet van de combinatiefunctionarissen volgens de verenigingen. (n=14)

	Percentage
<i>De kennis en kunde (competenties) van de combinatiefunctionaris</i>	50%
<i>Communicatie tussen de betrokken instellingen onderling en met de combinatiefunctionaris</i>	29%
<i>Goede bereik van de doelgroep</i>	29%
<i>Het enthousiasme van de combinatiefunctionaris</i>	29%
<i>Anders¹²</i>	29%
<i>Samenwerking tussen de betrokken instellingen onderling en met de combinatiefunctionaris</i>	21%
<i>Hogere kwaliteit (pedagogisch, methodisch, didactisch) van het bewegingsaanbod</i>	21%
<i>Groter aanbod van activiteiten</i>	14%
<i>De manier van werken, het uitvoeringsplan</i>	14%
<i>Betere aansluiting tussen binnen schools en naschoolse aanbod</i>	7%
<i>Eén gezicht/aanspreekpunt in de wijk/dorpskern voor meerdere activiteiten</i>	7%
<i>Er is nu een vertrouwd gezicht voor de ouders</i>	7%

Twee verenigingen (12%) zien geen knelpunten/verbeterpunten met betrekking tot de inzet van de combinatiefunctionaris(sen). De knelpunten/verbeterpunten volgens de andere verenigingen zijn weergegeven in tabel 29.

¹²“de link tussen de scholen en de vereniging”; “heel goede samenwerking met trainer en jeugdcommissie”; “meer leden, ondersteuning topsport (geldt specifiek voor ons)”; “vanwege de korte ijsperiode is dit moeilijk te plannen”.

Tabel 27 Belangrijkste knelpunten/verbeterpunten van de inzet van de combinatiefunctionarissen volgens de verenigingen. (n=14)

	Percentage
<i>Anders¹³</i>	29%
<i>De doelgroep wordt niet bereikt</i>	21%
<i>Combinatiefunctionarissen hebben te weinig tijd voor het uitvoeren van hun werkzaamheden</i>	21%
<i>De combinatiefunctionarissen zijn te weinig zichtbaar</i>	21%
<i>De aansluiting tussen binnen schools en naschools aanbod is niet goed</i>	14%
<i>De functie/taak van de combinatiefunctionaris is onduidelijk</i>	14%
<i>De communicatie tussen de betrokken instellingen onderling en met de combinatiefunctionaris gaat niet goed</i>	7%
<i>De kennis en kunde (competenties) van de combinatiefunctionaris zijn onvoldoende</i>	7%
<i>Er zijn te weinig combinatiefunctionarissen actief voor de sportverenigingen</i>	7%
<i>Er zijn geen goede afspraken gemaakt over de werkzaamheden van de combinatiefunctionaris</i>	7%
<i>Er wordt te veel tijd/inzet verwacht van de vrijwilliger</i>	7%
<i>De ouders zijn te weinig betrokken</i>	7%

¹³“combinatiefunctionaris net gestart, oordeel kan nog niet gevormd worden”; “Er is een goede samenwerking in de ijsperiode”; “het aantal uur dat de CF beschikbaar heeft. Meer uren, kan er ook meer bereikt worden”; “te weinig tijd beschikbaar voor onze vereniging”.

5. Conclusies en praktische aanbevelingen

In dit afsluitende hoofdstuk worden op basis van de resultaten uit de evaluatie enkele conclusies getrokken. Daarbij worden de door de gemeente Haarlemmermeer geformuleerde doelstellingen als uitgangspunt genomen. Per beleidsonderdeel wordt antwoord gegeven op de vraag in hoeverre de gestelde doelen zijn gerealiseerd. Vervolgens wordt per beleidsonderdeel een praktisch aanbeveling gedaan.

5.1 Sportstimulering onder de loep

Doelstellingen:

- Het uitbreiden van het aantal (brede) scholen met sport- en cultuuraanbod in zowel het primair als het voortgezet onderwijs.
- Het versterken van ca. 10% van de sportverenigingen met het oog op hun maatschappelijke functie en de inzet van sportverenigingen voor het onderwijs, de naschoolse opvang en de wijk.
- Het stimuleren van een dagelijks sport- en beweegaanbod op en rond scholen voor alle leerlingen.

In de Haarlemmermeer is de afgelopen jaren het aantal basisscholen met naschools sport- en beweegaanbod sterk gegroeid. Dit blijkt niet alleen uit de cijfermatige gegevens die door Sportservice Haarlemmermeer worden verzameld, maar ook uit de interviews die zijn gehouden met scholen en combinatiefunctionarissen. De ontwikkelde projecten en activiteiten, die voor een groot deel door, of in samenwerking met Sportservice Haarlemmermeer worden ontwikkeld en uitgevoerd, sluiten goed aan bij de wensen, behoeften en het niveau van kinderen. Hierdoor wordt voor alle kinderen een passend aanbod gerealiseerd, onafhankelijk van de motorische vaardigheden van een kind. Het onderwerp gezonde leefstijl wordt daarbij steeds belangrijker, waardoor ook aandacht wordt besteed aan voeding en gezondheid.

Leerlingen uit het voortgezet onderwijs zijn sinds 2011 een doelgroep waar Sportservice Haarlemmermeer zich nadrukkelijker op richt. Dit is terug te zien in het aantal activiteiten en projecten dat gericht is op deze doelgroep. Dat ligt behoorlijk lager dan de projecten gericht op kinderen van de basisschool. Dit wordt onderkend door meerdere sportverenigingen en buurtorganisaties. Zij hebben de indruk dat deze doelgroep minder kansen wordt geboden om deel te nemen aan sport- en beweegactiviteiten die aansluiten bij hun wensen en behoeften.

Uit de evaluatie blijkt dat sportverenigingen de afgelopen jaren meer maatschappelijk betrokken zijn geworden. Met name door de inzet van combinatiefunctionarissen worden sportverenigingen ondersteund om samenwerking aan te gaan met partners uit de naaste omgeving. Het effect hiervan is dat meer sportverenigingen worden ingezet in het onderwijs, de naschoolse opvang en bij wijk- en buurtactiviteiten.

De samenwerking tussen basisscholen en sportverenigingen heeft sinds de introductie van de combinatiefunctionarissen in 2009 een flinke impuls gekregen. Scholen en sportverenigingen weten elkaar steeds beter te vinden. De rol van Sportservice Haarlemmermeer is hierbij van groot belang. De combinatiefunctionarissen sport die actief zijn bij de sportverenigingen zorgen ervoor dat de relatie tussen de basisscholen in de naaste omgeving en de betreffende sportvereniging steeds hechter wordt. Sportverenigingen worden dan ingezet op scholen voor het verzorgen van kennismakingscursussen en het organiseren van schoolsporttoernooien, met als doel kinderen te laten kennismaken met een breed sport- en beweegaanbod in de directe omgeving. Het effect hiervan op het ledenaantal is op een aantal verenigingen goed merkbaar.

Aanbeveling 1: zorg voor extra aandacht voor de doelgroep 12 t/m 18 jaar

De uitval uit de (georganiseerde) sport van jongeren (vanaf een leeftijd van ongeveer 12 jaar) is groot. Dat, terwijl in deze leeftijdsfase een goede basis kan worden gelegd voor een leven lang sporten. Het blijkt namelijk dat jongeren die tijdens de adolescentie blijven sporten, dit ook als twintiger en dertiger te blijven doen. Sport krijgt een vaste plek in hun programma en vaak blijft dat zo tot op hoge leeftijd.

Om uitval tegen te gaan en jongeren voor de (georganiseerde) sport te behouden, blijkt samenwerking tussen verschillende sportverenigingen zeer goed te werken. Die samenwerking houdt dan in dat sporters vanaf 12 jaar eenvoudig kunnen kennismaken met meerdere sporten en sportverenigingen. Zo maken zij een sportheroriëntatie door en kunnen gemotiveerd kiezen voor een andere sport waarin plezier (weer) voorop staat. Eenvoudig over kunnen stappen naar/starten binnen een andere sportvereniging is onderdeel van deze heroriëntatie. Juist omdat de jongeren bewust voor een bepaalde sport en sportvereniging kiezen, resulteert dit in een hechtere relatie tussen vereniging en sporter.

Voorbeelden van concrete acties die ondernomen kunnen worden:

- Het aanbieden van een gratis introductieles voor een hele groep sporters van de ene club bij de andere clubs (d.w.z. zeven keer gaat een groep/team gezamenlijk bij een andere club een les volgen).
- Jongeren vanaf 12 jaar vullen jaarlijks een motivatielijst/enquête in om te signaleren of er nog wel een match bestaat tussen hem/haar en het huidige aanbod.
- Bij de participerende verenigingen worden startersgroepen gecreëerd voor deze specifieke leeftijdscategorie om de overstap van sporters zo laagdrempelig mogelijk te maken en er wordt gezorgd voor benodigde infrastructuur om sporters door te verwijzen.

5.2 De effecten van het topsportbeleid

Doelstelling:

- Het verbeteren van het (top)sportklimaat en het ontwikkelen van een topsportcultuur, voortbouwend op het bestaande profiel en de sterke punten van de gemeente en de sportinfrastructuur.

Haarlemmermeer kan gezien worden als een gemeente met een duidelijke focus op topsport. Dit komt op verschillende manieren tot uiting. De gemeente heeft faciliteiten opgezet, waardoor getracht wordt een klimaat te creëren waarin talentvolle sporters de kans krijgen om hun sport op hoog niveau te beoefenen. Zo is er extra ondersteuning voor verenigingen die de status van kern- of groeisport hebben, een samenwerking met Olympisch Netwerk Noord-Holland en is er bij Sportservice Haarlemmermeer een topsportloket waar sporters, ouders en verenigingen terecht kunnen met vragen. Daarnaast worden de prestaties van talenten en topsporters extra gewaardeerd door een aparte huldiging. Dit topsportklimaat wordt ook zo ervaren door de maatschappelijke organisaties. Daarbij moet worden opgemerkt dat enkele talentvolle sporters aangeven niet veel te merken van deze extra aandacht. Zij zouden het goed vinden als de gemeente daar meer aandacht aan zou besteden. Daarnaast moet de gemeente volgens sportverenigingen scholen en buurtorganisaties blijven investeren in de breedtesport en meer duidelijkheid scheppen bij alle sportverenigingen wat een kern- of groeisportstatus precies inhoudt.

De relatie school en topsport wordt steeds duidelijker zichtbaar. De gemeente zet zich nadrukkelijk in om ervoor te zorgen dat voor sporttalenten uit de Haarlemmermeer een optimale combinatie mogelijk wordt gemaakt tussen school en sport. Dit doen zij in nauwe samenwerking met de, veelal, voortgezet onderwijsscholen waar de talenten naar school gaan. Hierdoor kunnen topsporters zich blijven richten op hun ontwikkeling in de sport, maar wordt daarnaast aandacht besteed aan het behalen van een startkwalificatie in het onderwijs.

De bouw van het Huis van de Sport zorgt voor een flinke impuls aan het topsportklimaat in de gemeente Haarlemmermeer. Deze multifunctionele accommodatie biedt alle mogelijkheden voor de kern- en groeisporten om zich verder door te ontwikkelen. Daarnaast zal de accommodatie dienst doen als trainingscentrum voor verschillende nationale selecties. Naast topsport is er binnen het Huis van de Sport ook veel aandacht voor breedtesport. Het accent van het gebruik van de nieuwe accommodatie ligt zelfs op de breedtesport.

Aanbeveling 2a: zorg voor duidelijke communicatie naar sportverenigingen en sporters

Het is van groot belang dat de gemeente duidelijk is naar alle sportverenigingen en talentvolle topsporters over de wijze waarop zij haar topsportbeleid wil inrichten en uitdragen. Daarvoor is duidelijke, eenduidige communicatie noodzakelijk. Door hier structureel aandacht voor te hebben, wordt voor alle verenigingen inzichtelijk gemaakt wanneer en waarom bijvoorbeeld een sportvereniging de status van kern- of groeisport heeft en weten talentvolle sporters op welke ondersteuning zij kunnen rekenen vanuit de gemeente. Hierdoor zal een nog sterkere topsportcultuur worden gecreëerd, die breed uitgedragen wordt door iedereen die betrokken is bij topsport in de gemeente Haarlemmermeer.

Aanbeveling 2b: blijf aandacht houden voor de relatie breedtesport-topsport

Uit onderzoek blijkt dat breedtesport en topsport gedeeltelijk effecten op elkaar uitoefenen.¹⁴ Deze effecten zien we terug in de zogehetenaanvoerfunctie van de breedtesport, maar veel minder in de veronderstelde aanjaagfunctie van de topsport.

De aanvoerfunctie van de breedtesport wordt door onderzoek grotendeels bevestigd. In een land met een hoger percentage sporters bestaat een grotere kans op een Olympische medaille. Ook is het zo dat een brede sportoriëntatie een positieve invloed kan uitoefenen op de ontwikkeling van jonge talenten tot topsporters. Tot slot vervullen sportverenigingen en sportcompetities nog een andere belangrijke rol. Hier worden namelijk de spelregels geleerd. Omgekeerd oefent de topsport in mindere mate effect uit op de breedtesport. Debeelden die de media van de topsport verspreiden, zetten mensen niet automatisch aan tot sportbeoefening. Doen leidt wel tot kijken, maar kijken niet automatisch tot doen. Dit is zelfs niet het geval wanneer sprake is van een populaire topsporter die een aansprekend kampioenschap behaalt, waaraan overvloedige media-aandacht wordt geschonken. Voorzover een dergelijk effect in het verleden in Nederland is opgetreden, betrof het nieuwe sporten. Blijkbaar kan een kampioenschap wel bijdragen aan de bekendheid van een relatief onbekende sport en daardoor aan de verspreiding ervan, maar leidt het niet of nauwelijks tot een verbreiding van reeds gevestigde sporten.

Bovenstaande laat zien dat het van groot belang is dat de gemeente Haarlemmermeer voldoende aandacht moet blijven besteden aan de doorontwikkeling van een sterke (breedte)sportinfrastructuur. Daarmee beantwoordt de gemeente niet alleen de vraag vanuit het veld om blijvende ondersteuning en aandacht voor de breedtesport, maar zal het er daarnaast voor zorgen dat de doorstroom van talentvolle sporters naar topsportverenigingen wordt verbeterd.

¹⁴Bottenburg, van M.(2003) Top- en breedtesport: een Siamese tweeling?, Den Haag, SCP, hoofdstuk in K. Breedveld (red.), Rapportage Sport 2003 pp. 285-312.

5.3 Sportverenigingen nader bekeken

Te evalueren doelstellingen:

- De organisatorische geledingen van sportverenigingen dienen aanzienlijk versterkt te zijn.
- Zowel de gekozen locatie, kwaliteit als kwantiteit van de accommodaties is zodanig dat niet actieve sporters gestimuleerd worden om structureel te gaan sporten en te bewegen.

Sportverenigingen in de gemeente Haarlemmermeer verkeren in een situatie die twee kanten kent. Enerzijds maakten behoorlijk aantal verenigingen een positieve ontwikkeling door. De afgelopen jaren is bijvoorbeeld een (lichte) ledengroei te constateren. Er zijn aanpassingen/vernieuwingen aan de accommodatie gedaan die hebben geleid tot een beter imago en meer naamsbekendheid. De meeste verenigingen hebben een redelijk goede financiële positie. En een groot deel van de verenigingen ziet de toekomst zonnig in. Anderzijds ervaren verenigingen dat (jonge) leden zich steeds makkelijker afmelden en staan verenigingen voor een aantal organisatorische uitdagingen. Zo ervaren zij dat het steeds moeilijker wordt om zowel technisch als niet-technisch kader te vinden en behouden voor de verenigingen, waardoor een aantal functies niet kan worden ingevuld.

Veel verenigingen geven aan een groeiambitie te hebben. Deze groei zou zich dan vooral moeten manifesteren in de leeftijdscategorieën 12 t/m 17 jaar en 18 t/m 24 jaar. Het belangrijkste speerpunt voor veel verenigingen is dan ook ledenwerving. Dit lijkt een logische reactie op de ambitie om te groeien. Verenigingen zien daarnaast ook in dat ledenbehoud kan zorgen voor deze groei. Dit is voor een groot aantal verenigingen speerpunt nummer 2.

Aanbeveling 3: laat sportverenigingen het belang en de opbrengsten van ledenbehoud inzien

Sportverenigingen in de gemeente Haarlemmermeer richten zich meer op ledenwerving dan op ledenbehoud. Het gevoel dat steeds meer mensen hun contributie opzeggen, en steeds minder mensen lid worden van een vereniging, wordt door de verenigingen beantwoord met ledenwerfacties en minder met acties gericht op ledenbehoud. Toch valt daar veel winst te behalen. Met name in de groep waar verenigingen hun groeiambitie willen realiseren. Onder deze groep is de uitval namelijk ook het grootst. Van belang is onder andere dat het aanbod van een vereniging zo goed mogelijk aansluit bij de wensen van jeugdleden. Daar komen verenigingen alleen achter door de jeugd te betrekken bij de vereniging en te bevragen (zie ook aanbeveling 1). Een zelfkritische sportvereniging zou zich dus moeten bedenken in hoeverre de (deelname)motieven van leden ook daadwerkelijk de basis vormen voor het aanbod binnen de vereniging. Sportservice Haarlemmermeer zou een rol kunnen spelen in het ondersteunen van verenigingen op dit thema. Over ledenbehoud (retentie) kan veel worden geleerd van commerciële sportaanbieders zoals fitnesscentra. Daar wordt al veel langer meer aandacht besteed aan ledenbehoud.

Bijlage 1: Geïnterviewde scholen

	Naam school	Naam geïnterviewde
1	Basisschool 't Venne	Stefan de Brie
2	Basisschool Burg. Amersfoortdschool	Mirjam de Wilde
3	Basisschool Klimop	Jan Bal
4	Basisschool Klippeholm	Antoine Peters
5	Basisschool de Zevensprong	Harmien Bakker
6	Basisschool de Wegwijzer	Marleen Bijnsdorp
7	Basisschool De Octopus	Annemiek van Zon
8	Basisschool de Brandaris	Fried de Vries

Bijlage 2: Geïnterviewde sportverenigingen

	Naam sportvereniging	Top/breedte	Naam geïnterviewde
1	Meersquash	Top en breedte	Tommy Berden
2	Hoofddorp Pioniers	Top en breedte	Bernard Flohr
3	The Challengers	Breedte	Willem Berkhout
4	SV PAX	Top en Breedte	Marriëllevd Brink
5	TV Hoofddorp	Breedte	Bert Brink

Bijlage 3: Geïnterviewde talenten en topsporters

	Naam sporter	Tak van sport
1	Twan van der Werff	Judo-Judo Yushi
2	Johan Jongeneel	Squash-Meersquash
3	Casimir Schmidt	Turnen-SV Pax

Bijlage 4: Geïnterviewde maatschappelijke organisaties

	Naam organisatie	Naam geïnterviewde
1	Meerwaarde	Margareth Megens
2	Wijkraad Graan voor Visch	Ger Venema
3	Dorpsraad Rijsenhout	Cor van der Laarse
4	Wijkraad Getsewoud	Monique Beelt

Bijlage 3: Geïnterviewde medewerkers Sportservice Haarlemmermeer

	Naam	Functie
1	Jordy Croese	Sportbuurtwerk, Combinatiefunctionaris
2	Jasper Eden	Combinatiefunctionaris basketbal
3	Yaël Goudsmit	Buurtsportvereniging, Verenigingsadviseur, Groep 6 on the move
4	Dennis Govers	Combinatiefunctionaris voetbal, Sportbuurtwerk
5	Robert van de Graaf	Combinatiefunctionaris tennis
6	Jelmer Janssen	Obelixitas , Combinatiefunctionaris, Club Extra
7	Don Koehorst	Teamleider School en Sport, Consulent Bewegingsonderwijs
8	Hennie Meijer	Sportbuurtwerk
9	Oscar Soethout	Combinatiefunctionaris atletiek
10	BarryWehman	Teamleider Sport in de wijk
11	Nanda van der Wiel	Regiomanager Sportservice Haarlemmermeer
12	Paula de Wit	JeugdSportPas, Combinatiefunctionaris

Bijlage 4: Deelnemende verenigingen verenigingsenquête

Naam van de vereniging

- AV Haarlemmermeer
- AVVA Abbenes
- Badminton Vereniging Overbos
- Badmintonvereniging De Vliegende Shuttle
- Balletstudio Flex
- Basketballvereniging Hoofddorp
- Bcbornholm
- Bowlingvereniging Haarlemmermeer
- Bowls Club Badhoevedorp
- BV Floriande
- Dance & Ballet Company
- De Jong Sports
- De Waterwolf
- DSOV Vijfhuizen
- Duikteam Haarlemmermeer
- Haarlemmermeersche Golfclub
- HTC Hoofddorp
- IJclub Nieuw Vennepeo
- IJclub Zwanenburg e.o.
- Judo Yushi
- Kanovereniging Waterwolf
- Keep Fit
- KIOS (Korfbal Is Ons Streven)
- KV Badhoevedorp
- MHC De Kikkers
- MHC De Reigers
- NRC-Meerbridge
- Petanque Union Badhoevedorp
- RTC-Hoofddorp
- S.V.O.W.
- Schaakclub de Vennep
- schaakclub Hoofddorp
- Schietsport Vereniging Cartouche
- SCW (sport club Westeinder)
- Sport Vereniging Abbenes
- Sportschuttersvereniging De Watergeuzen
- Sportvereniging Christoffor
- Stichting De Aanloop
- Stichting Rolstoeltennis Badhoevedorp
- Stichting Wang KiuWing Chun
- SV DIOS
- SV Overbos
- SV Pax Haarlemmermeer
- T-line

- *TC de Bataaf*
- *Tennisvereniging Hoofddorp*
- *The Challengers*
- *Turnvereniging Top DMG*
- *TV In den Boogaerd*
- *TV Nieuw Veënep*
- *TV Rijsenhout*
- *Volleybalvereniging Haarlemmermeer Zuid*
- *VV Zwanenburg*
- *WalkingWheels, stichting rolstoeldansen*
- *ZPCH*

Bijlage 5: Sporttakkenverenigingsenquête

<i>Sport</i>	<i>Frequentie</i>
<i>Voetbal</i>	6
<i>Badminton</i>	5
<i>Tennis</i>	5
<i>Danssport</i>	3
<i>Basketbal</i>	2
<i>Fietsen / wielrennen</i>	2
<i>Hockey</i>	2
<i>Korfbal</i>	2
<i>Omni-vereniging</i>	2
<i>Schaatsen</i>	2
<i>Schaken</i>	2
<i>Volleybal</i>	2
<i>Watersport</i>	2
<i>Schietsport</i>	2
<i>Atletiek</i>	1
<i>Duik- / onderwatersport</i>	1
<i>Golf</i>	1
<i>Gymnastiek</i>	1
<i>Jeu de boules</i>	1
<i>Judo</i>	1
<i>Tafeltennis</i>	1
<i>Vechtsporten</i>	1
<i>Zwemmen</i>	1
<i>Bowlen</i>	1
<i>Bridge</i>	1
<i>Indoor Bowls</i>	1
<i>Nunchaku Do</i>	1
<i>Rolstoeldansen</i>	1
<i>Rolstoeltennis</i>	1
<i>Turnen/trampolinespringen</i>	1